

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Obor Podnikání a právo

EVROPSKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ

Diplomová práce

Vypracovala: Zuzana Dřizgová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Nicole Grmelová

2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Evropský platební rozkaz“ vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a další podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Lipníku nad Bečvou dne

.....

Zuzana Dřizgová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucí diplomové práce JUDr. Nicole Grmelové za inspiraci při výběru tématu, cenné připomínky a přátelský přístup. Dále můj dík patří všem pracovníkům soudů, kteří byli ochotni věnovat mi svůj čas, zkušenosti a odpovídat na mé dotazy. V neposlední řadě také děkuji své rodině a blízkým za podporu po celou dobu studia.

Obsah

Úvod.....	3
1 EPR v kontextu evropského civilního procesu.....	5
2 Úprava řízení o EPR	14
2.1 Geneze Nařízení o EPR.....	16
2.2 Povaha řízení, oblast působnosti a soudní příslušnost	20
2.3 Návrh na vydání EPR.....	24
2.4 Posouzení návrhu a jeho čtyři možné důsledky	26
2.5 Doručování vydaného EPR	30
2.6 Odpor proti EPR	31
2.7 Přezkum ve výjimečných případech	35
2.8 Vykonatelnost a výkon EPR.....	36
2.9 Zhodnocení stávající úpravy	38
3 Předběžná otázka ve věci C-215/11 Szyrocka.....	42
3.1 Okolnosti případu a důvody k předložení otázky ESD.....	44
3.2 Posouzení návrhu na vydání EPR a jeho náležitosti.....	45
3.3 Otázky vztahující se k úroku	54
4 Aplikace EPR v českém soudnictví.....	63
4.1 Usnesení Ústavního soudu ÚS 1862/09.....	65
4.2 Výsledky výzkumu u okresních soudů	66
4.3 Výsledky výzkumu u krajských soudů	73
4.4 Obvyklý postup českého soudu v řízení o EPR.....	78
Závěr	80
Seznam zdrojů	83
Seznam tabulek, grafů a schémat.....	86
Seznam příloh	86
Přílohy	87

SEZNAM ZKRATEK

EET Evropský exekuční titul.

EPR Evropský platební rozkaz.

ESD Soudní dvůr Evropské unie.

KS Krajský soud, popř. Městský soud v Praze.

Nařízení, Nařízení o EPR Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu.

Nařízení Brusel I Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Nařízení o EET Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

Nařízení o doručování Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000.

OS Okresní či obvodní soud, popř. Městský soud v Brně.

OSŘ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Polský soud Sąd Okręgowy we Wrocławiu ve věci Iwona Szyrocka v. Siger Technologie GmbH, C-215/11.

SES Konsolidované znění Smlouvy o založení Evropského společenství ze dne 29. prosince 2006. (Úřední věstník, 2006, CS – C 321 E).

SFEU Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 30. března 2010. (Úřední věstník, 2010, C 83).

Szyrocka Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Iwona Szyrocka v. Siger Technologie GmbH, C-215/11.

Úvod

Věřitelé na celém světě se potýkají s dlužníky, kteří z nejrůznějších důvodů nejsou schopni nebo ochotni plnit své závazky. Hledají proto cesty, jak přimět tyto nespolehlivé partnery ke splnění jejich povinností. Nejzazším řešením pro věřitele je vymáhání nároků před soudní instancí. Zkušenosti soudů ukazují, že podstatnou část jejich agendy tvoří případy, kde žalovaná strana nijak nepopírá tvrzení žalobce. Proto téměř všechny státy zavedly zvláštní zkrácené procesní postupy, které mají účastníkům usnadnit vymáhání takovýchto pohledávek a pomáhají tak zároveň odlehčit činnosti soudů.

Členské státy Evropské unie se zavázaly společně vytvořit vnitřní trh. V tomto prostoru dochází ke stále větší provázanosti obchodních i občanských struktur a roste počet vztahů překračujících státní hranice. Tento vývoj klade stále větší nároky na přeshraniční soudní řízení. Proto si evropské instituce vzaly za úkol rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, k jehož podpoře přijímají opatření pro hladkou soudní spolupráci a lepší přístup k právu.

V této práci jsem se zaměřila na jeden z nejnovějších nástrojů přijatých v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech, používaného teprve pouhé tři roky, a to evropské rozkazní řízení. Tento instrument se snaží umožnit rychlé a účinné vymáhání splatných pohledávek v přeshraničních případech, které nejsou předmětem žádného sporu. Nařízení o evropském platebním rozkazu je naprosto přelomové, neboť poprvé v rámci EU dochází k zavedení dodatečného a jednotného procesního prostředku pro žalobce, který jej má k dispozici vedle řízení podle vnitrostátního práva.

Evropský platební rozkaz provázely vzrušené diskuze už při jeho vzniku a vzbuzuje závažné otázky i nyní, v prvním období jeho implementace do právních systémů členských států. Vytváří novou část občanských soudních řádů, aplikovatelnou pouze na přeshraniční případy, přičemž zde nutně vyvstává problém koordinace s vnitrostátní právní úpravou. Proto bylo téma pro mne velkou výzvou jednak pro vysokou zajímavost problematiky, tak pro její dosavadní neprobádanost a nedostatek informací o aplikaci.

Cílem této práce byla původně analýza platné právní úpravy evropského platebního rozkazu s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora Evropské unie v dané oblasti. Protože se však ani za celý minulý rok Soudní dvůr zatím k žádné otázce nevyjádřil, byly cíle práce posunuty jinými aktuálními a praktickými směry. Analýzu stávající úpravy tak

doplní rozbor nejnovějšího vývoje na evropské úrovni – kterým je jediná předložená, ale ještě nezodpovězená předběžná otázka – a dalším cílem se stává provedení výzkumu dosavadní aplikace evropského platebního rozkazu na českých soudech.

První kapitola této práce je věnována zasazení nového Nařízení do širšího kontextu evropského civilního procesu. Zde uvádím důvody, jež vedly ke vzniku této oblasti, sleduji její postupný vývoj a podávám přehled o doposud přijatých instrumentech. Popisuji také právní základ, na kterém tato opatření vznikají a obecná pravidla pro jejich aplikaci.

Ve druhé kapitole se zabývám stávající právní úpravou řízení o evropském platebním rozkazu. Popíši jeho obtížný zrod, povahu a působnost nástroje a dále průběh řízení. Podrobně zde analyzuji jednotlivé etapy od návrhu, přes posouzení a jeho důsledků, po doručování, podání odporu či žádosti o přezkum, až po jeho výkon. Na závěr této kapitoly zhodnotím výsledný stav úpravy tohoto nástroje.

Třetí kapitola je zaměřena na analýzu první a dosud nerozhodnuté předběžné otázky k Soudnímu dvoru Evropské unie ve věci Szyrocka. Budou zde rozebrány palčivé otázky vyplývající z obtížné koordinace nového evropského řízení s vnitrostátními občanskými soudními řády, ke kterým bude nutný jednotný výklad. Konkrétně se jedná o náležitosti návrhu a hloubku jeho posouzení a dále otázky o přiznávání úroku.

Poslední čtvrtá praktická kapitola je věnována zjištění rozsahu využívání evropského platebního rozkazu a dosavadních zkušeností s tímto řízením v českém soudnictví. Shrnu zde výsledky výzkumu nejen v dostupných statistických a právních databázích, ale i adresného dotazování u vybraných okresních a krajských soudů.

1 EPR v kontextu evropského civilního procesu

Řízení o evropském platebním rozkazu je jedním z posledních počínů v již relativně obsáhlé a dále se rozvíjející sféře evropského mezinárodního práva soukromého; a to jeho součástí evropského civilního procesu. Vznik této oblasti práva reagoval na výzvy globální ekonomiky, kdy technologický pokrok, svoboda mezinárodního obchodu, rostoucí mobilita pracovníků i majetku má za následek také stoupající počet přeshraničních sporů. Probíhající změny se tímto odrazily v rostoucích požadavcích na mezinárodní litigaci.¹

Souběžně s těmito změnami v celém světě postupuje na evropském poli stále užší evropská integrace. Jejím cílem je mimo jiné zavedení vnitřního trhu, pro jehož skutečné vytvoření považuje nejaktivnější hráč – Komise – volný pohyb soudních rozhodnutí za jeden z nezbytných předpokladů.² Ta již v roce 1959 přijala myšlenku, že pokud poskytneme na evropské úrovni právní ochranu podnikatelům, spotřebitelům a migrujícím obyvatelům EU, nebudou se obávat překračovat hranice a podpoří tím další ekonomický rozvoj celku. Komise deklarovala, že:

„... skutečného vnitřního trhu mezi šesti (red.: rozumí se členskými) státy bude dosaženo jen při zajištění odpovídající právní ochrany. Hospodářský život Společenství může být narušován a ztěžován, nebude-li možné zajistit uznávání a výkon různých práv vzniklých z četných právních vztahů, a to v případě nutnosti i soudní cestou. Protože je soudní pravomoc v občanských i obchodních věcech odvozena od suverenity členského státu, a účinek soudních rozhodnutí je proto omezen územím daného členského státu, závisejí právní ochrana a tím i právní jistota ve společném trhu zásadně na tom, zda členské státy přijmou odpovídající a uspokojivé řešení problematiky uznávání a výkonu soudních rozhodnutí.“³

Co ale vlastně je těmi překážkami v přístupu ke spravedlnosti? Řízení s mezinárodním prvkem má své specifické komplikace, které se dají shrnout do následujících bodů:

- nízká harmonizace právních řádů,
- nižší právní jistota,

---

¹ Storskrubb (2008), s. 1.

² Simon (2009), s. 2848 an.

³ Komise v dopisu ze dne 22. 10. 1959 adresovaném tehdejšími členskými státem. In Simon (2009), s. 2848.

- případná diskriminace cizích účastníků,
- překážky svobody pohybu rozsudků,⁴
- doručování v cizině, popř. provádění dokazování v cizině,
- právní zastoupení, kdy je obvyklé najmout si právníka v obou státech,
- překlady dokumentů, listinných důkazů, tlumočení při přípravě a jednání,
- cestovné pro žalobce a jeho zástupce, svědky,⁵
- riziko rozhodného práva, jež může být pro účastníka cizím.

Evropské mezinárodní právo procesní tedy vzniklo za účelem odstranění těchto překážek. Výsledkem počátečního snažení byla Bruselská úmluva z roku 1968, přijatá na základě čl. 220 SES, o soudní pravomoci a uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech;⁶ jež je označována jako Brusel I (pro odlišení od manželských věcí). Úmluva měla za cíl stanovit příslušnost soudu v řízení s mezinárodním prvkem a poté zabezpečit, že vydané rozhodnutí bude uznáno a vykonáno i v jiných členských státech. Vytčeného cíle se jí víceméně podařilo dosáhnout a zpětně je hodnocena jako úspěšná. Paralelně k ní vznikla pro státy Evropských společenství a státy Evropského sdružení volného obchodu (a jistou dobu i pro Polsko) Luganská úmluva.⁷

V roce 1992 byla Maastrichtskou smlouvou zavedena třípilířová struktura EU, jejíž třetí pilíř dostal název Spravedlnost a vnitřní věci. Na tomto základě bylo sepsáno několik úmluv, které však nenabývaly účinnosti. Obrat přinesla až Amsterodamská smlouva z roku 1997, která komunitarizovala⁸ do té doby mezistátní oblast justiční spolupráce a odstartovala legislativní boom. Čl. 61 písm. c) SES zmocnil Radu k přijímání opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech, a to s mezinárodním prvkem, aby tím přispěla k postupnému vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Podle čl. 65 SES tato opatření zahrnovala mimo jiné:

„a) zlepšení a zjednodušení:

- *systému mezinárodního doručování soudních a mimosoudních písemností,*

⁴ Volně převzato z Jenardovy výkladové zprávy k Bruselské úmluvě. In Simon (2009), s. 2848.

⁵ Viz Zelená kniha Komise ES – Právní pomoc: Problémy, s jimiž se potýkají účastníci přeshraničních soudních sporů, KOM (2000) 51 final, s. 13. In Simon (2009), s. 2850.

⁶ Úřední věstník, 1978, L 304.

⁷ Úřední věstník, 1988, L 319.

⁸ Komunitarizace problematiky proběhla s jednou výjimkou, kterou bylo omezení možnosti soudů, proti jejichž rozhodnutí existoval opravný prostředek, se obrátit na ESD o zodpovězení předběžné otázky (reziduum kvůli vízům, azylům a imigraci).

- spolupráce při opatřování důkazů,
- uznání a výkonu soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech;

b) podporu slučitelnosti kolizních norem platných v členských státech a předpisů pro řešení kompetenčních sporů;

c) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, v případě potřeby podporou slučitelnosti úprav občanskoprávního řízení v členských státech.“

V tomto duchu byl dne 3. prosince 1998 vyhlášen Vídeňský akční plán⁹ pro realizaci oblasti svobody, bezpečnosti a práva. Simon uvádí, že podle autorů Plánu svoboda „ztrácí svůj význam v případě, nemůže-li být prožívána v bezpečném prostředí, za plné podpory ze strany justice, které by mohli důvěřovat všichni občané a rezidenti EU.“¹⁰ Na poli justiční spolupráce bylo vysloveno právo občanů na to, aby Unie pracovala na zjednodušení a podpoře právního prostředí. Jako hlavní principy zde vedou právní jistota a rovný přístup ke spravedlnosti. K jejich naplnění mají přispět jasná pravidla určení soudní příslušnosti, jednoznačný výběr rozhodného práva, dále má být k dispozici rychlé a spravedlivé soudní řízení a také efektivní řízení vykonávací.

V říjnu roku 1999 se uskutečnilo zasedání Evropské rady v Tampere, věnované soudní spolupráci zejména v trestních, ale také v občanských věcech. Cílem bylo „vytvoření oblasti práva a svobody, ve které budou mít lidé stejně snadný přístup k soudům a jiným orgánům cizích členských států, jako ke svým vlastním.“¹¹ Jak by chtěla EU tohoto cíle dosáhnout? V první řadě zamýšlí nebránit a neztěžovat uplatňování práv jednotlivcům a společnostem, snížit nekompatibilitu a složitost lišících se právních a správních systémů, posílit vzájemnou důvěru členských států, s níž souvisí také automatické uznávání soudních rozhodnutí. Přičemž se zde jako jeden z plánovaných nástrojů objevilo zavedení jednotných procesních pravidel pro vymáhání pohledávek malé hodnoty a nesporných pohledávek, a to pouze za využití dokumentů a formulářů ve více jazycích.

Realizace Vídeňského akčního plánu a závěrečného dokumentu z Tampere probíhala (a nadále probíhá) intenzivní legislativní činností, kterou lze rozdělit do několika skupin.

⁹ Vídeňský akční plán ze dne 3. 12. 1998 (Úřední věstník, 1999, C 19).

¹⁰ Simon (2009), s. 2852.

¹¹ Bulletin EU, č. 10-1999, bod 5. In Simon (2009), s. 2852.

První velká vlna se datuje do let 2000 a 2001, kdy byly položeny základy evropského civilního procesu. Na ně navázal okruh evropského exekučního titulu, platebního rozkazu a drobných nároků. Další významnou skupinou je také úprava rozhodného práva a konečně poslední jsou instrumenty usnadňující přístup k soudům a informacím o nich. Snaha je zaměřena zejména na zrušení doložky vykonatelnosti, sjednocení procesních pravidel, sjednocení pravidel pro určení rozhodného práva a zavedení dalších opatření (doručování, dokazování, právní pomoc), které mají odstraňovat překážky ztěžující vedení přeshraničních sporů. Za konečný cíl se považuje dosažení stavu, kdy nebude rozdíl mezi sporem ryze domácím a sporem, který některým svým prvkem překračuje hranice členských států. Přehled dosud přijatých pramenů a jejich charakteristiku jsem uspořádala do následující tabulky:¹²

Obrázek 1: Přehled pramenů evropského civilního procesu

Označení/číslo	Název a komentář
Nařízení Rady (ES) 44/2001	o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, tzv. Brusel I
	navazuje na Bruselskou úmluvu, jejíž principy z převážné části přebírá. V současnosti probíhají diskuze o jeho přepracování.
Nařízení Rady (ES) 1347/2000	o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem, tzv. Brusel II
	zavedlo pravidla příslušnosti, uznávání a výkonu pro vybrané rodinné věci, z Bruselu I vyloučené. Nahrazeno následujícím instrumentem.
Nařízení Rady (ES) 2201/2003	o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, tzv. Brusel IIa či Brusel II bis
	nahrazuje předchozí instrument a vztahuje se také na statusové věci.
Nařízení Rady (ES) 1348/2000	o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech
	vztahovalo se na občanské a obchodní věci, ve kterých musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého, a to za účelem jejího doručení v druhém členském státě. Nahrazeno následujícím instrumentem.
Nařízení EP a Rady (ES) 1393/2007	o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností)
	podrobně přepracovává předchozí instrument, stejné zaměření.

¹² Jako zdroj použita systematika v Simon (2009), s. 2852 až 2855. Velmi podobný výčet uvádí i Storskrubb (2008) či Pauknerová (2008). Doplněno o další předpisy a informace z preambulí a úvodních ustanovení daných instrumentů.

Rozhodnutí Komise 2008/541/ES	o vypracování příručky přijímajících subjektů a seznamu písemností, které mohou být doručovány podle nařízení Rady (ES) č. 1348/2000
	mění starší rozhodnutí 2001/781/ES a je poměrně důležitým nástrojem. Jeho prostřednictvím členské státy informují o aplikaci Nařízení o doručování a označují odesílající a přijímající subjekty, které by se měly stýkat přímo mezi sebou a tím zrychlit a zdokonalit doručování.
Nařízení Rady (ES) 1206/2001	o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských a obchodních věcech
	také zavádí přímý styk soudů, tentokrát u dokazování, jež má za cíl opět zjednodušit a urychlit. Dovoluje i možnost přímého provádění dokazování orgány jednoho státu na území státu druhého.
Nařízení Rady (ES) 1346/2000	o úpadkovém řízení
	vztahuje se na kolektivní úpadková řízení, která zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníka a jmenování správce podstaty. Zavádí jako pojem soud členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Stanoví pravidla pro rozhodné právo v případě zvláště závažných práv a právních vztahů (například věcná práva nebo pracovní smlouvy). Souběžně s vnitrostátními řízeními, která se týkají pouze majetku nacházejícího se ve státě, ve kterém bylo řízení zahájeno, umožňuje zároveň hlavní úpadkové řízení s obecnou působností.
Směrnice EP a Rady 2000/35/ES	o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích
	vztahuje se na veškeré platby představující úhradu za obchodní transakce mezi podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci, jež vedou k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu.
Směrnice EP a Rady 2011/7/EU	o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích
	od 16. 3. 2013 nahradí předchozí úpravu, dojde k posílení práv věřitele, upravení úroku a nákladů řízení a k dalším změnám.
Nařízení EP a Rady (ES) 805/2004	kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
	má za cíl odstranit potřebu doložky vykonatelnosti („exequatur“) soudních rozhodnutí u přesně definovaného okruhu tzv. nesporných nároků. Pokud soud původu rozhodnutí potvrdí jako evropský exekuční titul, potom by se s ním mělo při výkonu v jiném členském státě zacházet jako s rozhodnutím tamějším. Protože také stanoví minimální normy pro řízení o nesporných nárocích, harmonizuje nepřímé procesní pravidla členských států. Účinnost 21. 10. 2005.
Nařízení EP a Rady (ES) 1896/2006	kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu
	směřuje na vytvoření řízení, pomocí něhož dojde ke zjednodušení a urychlení vymáhání pohledávek ve sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků a ke snížení nákladů na ně. Dále má umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve všech členských státech stanovením minimálních norem, aby se v členském státě výkonu nezahajovalo jakékoli mezitímní řízení podle vnitrostátního práva. Použití od 12. 12. 2008.

Nařízení EP a Rady (ES) 861/2007	kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích
	má zjednodušit a urychlit řízení o sporech týkajících se drobných nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně, a to tím, že vedle možností existujících v rámci práva členských států, jež zůstanou nedotčeny, nabídne další volitelný nástroj. Toto nařízení by mělo rovněž zjednodušit uznání a výkon rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích v jiném členském státě. Účinnost od 1. 1. 2009.
Nařízení Rady (ES) 4/2009	o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností
	zavádí pravidla příslušnosti, uznání a výkonu pro vyživovací povinnosti vyplývající z rodinných vztahů, rodičovství, manželství a švagrovství. Navazuje na Haagský protokol o právu použitelném pro vyživovací povinnosti. Účinnost od 18. 6. 2011.
Nařízení EP a Rady (ES) 864/2007	o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy, tzv. Řím II
	stanoví rozhodné právo a tím přispívá k předvídatelnosti soudních rozhodnutí. Při určování práva se snaží zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy osoby, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, a zájmy poškozeného. Základním pravidlem je uplatňování právního řádu země, kde přímá škoda vznikla (zásada lex loci damni). Účinnost od 11. 1. 2009.
Nařízení EP a Rady (ES) 593/2008	o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, tzv. Řím I
	do značné míry přebírá úpravu z Římské úmluvy o právu použitelném pro smluvní závazky č. 80/934/EHS. Vztahuje se na smluvní závazkové vztahy občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů. Jako základní pravidlo upřednostňuje volbu práva smluvními stranami a dále podpůrně stanoví rozhodné právo při absenci volby.
Směrnice Rady 2003/8/ES	o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech
	snaží se o podporu poskytování právní pomoci v přeshraničních sporech osobám, které nemají dostatečné finanční prostředky, je-li tato podpora nezbytná k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti. V těchto sporech zajišťuje osobám širší pomoc než je běžná v ČR. Do českého řádu byla implementována z. č. 629/2004 Sb., o zajištění právní pomoci v přeshraničních sporech v rámci Evropské unie.
Rozhodnutí Rady 2001/470/ES	o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci
	jedná se o praktický nástroj, který má podporovat fungování předpisů v oblasti justiční spolupráce. Vytváří síť kontaktních míst (v ČR Ministerstvo spravedlnosti, konkrétně pracovníci Sekce mezinárodních vztahů). Místa mezi sebou přímo komunikují a mohou se na ně také obracet zejména soudní orgány se žádostmi o pomoc při problémech vznikajících např. při přeshraničním doručování, provádění důkazů, získávání informací o obsahu cizího práva apod. Veřejně dostupné informace lze nalézt na webu http://ec.europa.eu/civiljustice/ .

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro všechny výše zmíněná opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem sloužil jako právní základ čl. 65 SES ve spojení se čl. 61 písm. c) SES. Ten kladl na přijímání nástrojů na evropské úrovni dvě podmínky.¹³

První byl požadavek nezbytnosti opatření pro řádné fungování vnitřního trhu. Jeho nedostatek byl u mnoha právních předpisů z dílny evropských legislativců kritizován. Vyjádřil se k tomu několikrát i ESD, např. v případě C-281/02 ve věci Owusu, kde konstatoval, že: „... samotné sjednocení procesních pravidel o určení příslušnosti a pravidel o výkonu a uznání soudních rozhodnutí provedené Bruselskou úmluvou ohledně sporů obsahujících mezinárodní prvek má zcela jistě za cíl odstranit překážky fungování vnitřního trhu, které mohou vyplynout z rozdílnosti vnitrostátních právních předpisů upravujících tuto oblast.“ Podobně judikoval i v případě Österreichischer Rundfunk a dalších.¹⁴ ESD tím v podstatě stanovil, jak glosuje Simon, „že veškerá harmonizace právních předpisů členských států vede ve svém důsledku k řádnému fungování vnitřního trhu.“¹⁵

Druhou podmínkou byl a nadále zůstává požadavek, aby byl ve věci dán mezinárodní prvek. Některá opatření jej explicitně vymezují (např. Nařízení o EPR), u jiných vyplývá z povahy právní úpravy (např. Nařízení o EET, Nařízení o doručování) a některá o něm mlčí (např. Nařízení Brusel I a Brusel IIa). V poslední jmenované skupině se jejich aplikace pouze na spory s mezinárodním prvkem dovozuje právě jen ze čl. 65 SES. Při výkladu pojmu mezinárodní prvek je mu nutné přisoudit autonomní význam, nezávislý na právních řádech jednotlivých států. Přiblížil jej ESD ve zmiňované věci Owusu,¹⁶ když rozhodl, že „mezinárodní povaha dotčeného právního vztahu nemusí pro účely použití čl. 2 Bruselské úmluvy (tzn. bydliště na území členského státu) nutně vyplývat ze zapojení několika smluvních států z důvodu merita sporu nebo vzájemného bydliště stran sporu,“ ale i např. místa, kde došlo ke sporným skutečnostem. Mezinárodní prvek je tím pojat široce; kromě výše uvedené státní příslušnosti účastníků může být dán povahou právního vztahu, dále prvky při uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, veřejných listin a soudních smírů atd.

---

¹³ Simon (2009), s. 2855 an.

¹⁴ In Simon (2009), s. 2855. Další zmiňované případy C-465/00, C-138/01, C-139/01.

¹⁵ Simon (2009), s. 2856.

¹⁶ Zde šlo o nárok na náhradu škody na zdraví, jež se udála na Jamajce britskému státnímu příslušníkovi A. Owusu, s bydlištěm ve Velké Británii, a kterou uplatňoval u anglických soudů proti N. B. Jacksonovi, jež měl bydliště také ve Velké Británii. Žalovaní popírali příslušnost soudu doktrínou forum non conveniens, kdy by měl soud postoupit věc vhodnějšímu místu, tedy Jamajce.

Lisabonská smlouva z roku 2009 změnila právní základ opatření v oblasti civilního procesu. V prostoru svobody, bezpečnosti a práva si EU bere za úkol usnadňovat přístup ke spravedlnosti, zejména uplatňováním zásady vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí (čl. 67 odst. 4. SFEU). Plánuje také rozvíjet justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem (čl. 81 SFEU). Podle odst. 1 tohoto článku může spolupráce „zahrnovat přijímání opatření pro sbližování právních předpisů členských států.“ A dále odst. 2 a 3 stanoví, že:

„... 2. Pro účely odstavce 1 přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření, která mají, zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu, za cíl zajistit:

- a) vzájemné uznávání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí mezi členskými státy;*
- b) přeshraniční doručování soudních a mimosoudních písemností;*
- c) slučitelnost kolizních norem a pravidel pro určení příslušnosti platných v členských státech;*
- d) spolupráci při opatrování důkazů;*
- e) účinný přístup ke spravedlnosti;*
- f) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, v případě potřeby podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech;*
- g) rozvíjení alternativních metod urovnávání sporů;*
- h) podporu dalšího vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců.*

3. Odchylně od odstavce 2 přijímá Rada opatření týkající se rodinného práva s mezinárodním prvkem zvláštním legislativním postupem. ...“

Článek 81 tvoří novou kapitolu 3 hlavy V nazvanou Justiční spolupráce v občanských věcech. Z jeho formulace usuzují, že zatímco podmínka existence mezinárodního prvku pro tvorbu nových předpisů je zachována, je již opuštěn (slovem „zejména“) sporný požadavek nutnosti pro řádné fungování vnitřního trhu. Opatření v podrobně nastíněných součástech civilního procesu budou nově přijímána ve spolurozhodovacím legislativním postupu.

Co však i nadále platí, jsou obecná pravidla aplikace a interpretace nařízení z této oblasti.¹⁷ Prvním pravidlem je přímá použitelnost (jak na návrh, tak i ex officio orgány členských států). Vyplývá nyní ze čl. 288 SFEU, podle kterého „nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech,“ tzn. aniž by jej bylo nutno a možno recipovat (rozsudek ESD ve věci Komise proti Italské republice, 39/72). Zadruhé si nařízení zachovává svou komunitární povahu, což se odráží v interpretaci použitých pojmů. Ty se mají interpretovat až na výslovně stanovené výjimky autonomně, a to „s přihlédnutím k cílům a systematickému uspořádání nařízení a za druhé s přihlédnutím k obecným principům vyvozeným ze všech národních právních řádů,“¹⁸ a dále s ohledem na jazykové verze, které jsou všechny platné. Zatřetí, nařízení se použije přednostně před vnitrostátním právem, jak shrnul ESD ve věci Costa v. E.N.E.L., 6/64, a dále specifikoval ve věci Simmenthal, 106/77: „Každý vnitrostátní soudce, který rozhoduje v rámci své pravomoci, má povinnost plně používat právo Společenství a chránit práva, která toto právo poskytuje jednotlivcům, tím, že ponechá nepoužité jakékoli ustanovení vnitrostátního zákona, které by případně bylo s právem Společenství v rozporu, ať už by takové ustanovení předcházelo pravidlu Společenství, nebo bylo vůči němu pozdější.“¹⁹ A konečně posledním principem je zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti.²⁰

---

¹⁷ Simon (2009), s. 2859 an., přepracováno podle Lisabonské smlouvy.

¹⁸ Viz např. rozsudek ESD Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG proti Eurocontrol, 29/76.

¹⁹ In Simon (2009), s. 2860.

²⁰ Viz blíže Čl. 18 SFEU, Rozsudky ESD ve věci Data Delecta, C-43/95 a Mund & Fenster, C-398/92.

2 Úprava řízení o EPR

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, si vytklo ambiciózní cíl „zjednodušit a urychlit řízení o sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků a snížit náklady na ně a umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve všech členských státech stanovením minimálních norem, díky jejichž dodržování bude zbytečné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení podle vnitrostátního práva.“²¹

Proč byl instrument přijat? Protože se v různých právních systémech členských států osvědčily zrychlené postupy rozhodování, pomocí kterých žalobce rychle získá exekuční titul, když žalovaný není ochotný či schopný zaplatit svůj dluh bez státního „popostrčení“. Tato řízení ulehčují jak straně žalobce, díky obvykle zjednodušeným pravidlům (což umožňuje i častá neúčast druhé strany), ale také soudům potýkajícím se s návalem často víceméně jasných případů, neboť poté nemusí podnikat veškeré procesní úkony.²² Jedná se o nástroje velmi oblíbené, což lze doložit např. srovnáním údaje z roku 2010 o nápadu na české okresní soudy v rejstříku C – 349 039 věcí – s údajem o počtu navržených platebních rozkazů - 650 716 věcí (z toho 456 087 elektronických).²³

Nejobvyklejším druhem takovýchto řízení je právě platební rozkaz. Obecně jej lze popsat tak, že soud na návrh žalobce bez vyslyšení žalovaného vydá rozkaz, aby plnil nebo se bránil odporem. Pokud se tak nestane, je rozkaz pravomocným a vykonatelným rozhodnutím s možností nuceného výkonu. Většina členských států však toto zkrácené řízení v přeshraničních sporech neumožňuje,²⁴ což může věřitele v takových situacích od uplatňování jejich nároků u soudu odrazovat. Komise došla k akceptovatelnému názoru, že absence rozkazního řízení pro tyto případy brání efektivnímu přístupu ke spravedlnosti. To má za následek opoždění plateb, což může být důvodem platební neschopnosti zejména u malých a středních podniků, a na makroekonomické úrovni ohrožuje hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.²⁵ Komise proto navrhla řízení

---

²¹ Preambule bod [9] Nařízení.

²² Sojka (2010), s. 655.

²³ Tedy agendy, jež „tvorí věci upravené obchodním zákoníkem, občanským zákoníkem, zákonem o rodině, zákoníkem práce a s nimi souvisejícími předpisy“, viz Statistický přehled soudních agend, první část (2010), s. 7, 58, 121, a čtvrtá kapitola.

²⁴ Též podle § 172 odst. 2 písm. b) OSŘ nelze rozkaz vydat, má-li být doručen žalovanému do ciziny.

²⁵ Nařízení Preambule body [6], [7], [8].

o evropském platebním rozkazu jako jednotné řízení na evropské úrovni. Crifò upozorňuje na zajímavý fakt, že původně bylo Nařízení sloužící k posílení účinného přístupu ke spravedlnosti konstruováno na bázi „demokratické“ ochrany spotřebitele; ačkoliv tento přístup byl poněkud mírněn tím, že vyžadoval vysokou míru racionálnosti daného účastníka řízení.²⁶ Jak uvidíme níže ve čtvrté kapitole, v České republice spotřebitelé řízení téměř nevyužívají.

Pro přehlednost uvádím nejvýznačnější charakteristiky řízení, omezení jeho rozsahu působnosti, znaky pohledávek vhodných pro uplatňování v rámci řízení o EPR a žádoucí pozitivní výsledky, kterých má být dosaženo, v následující tabulce:

Obrázek 2: Nejvýznačnější charakteristiky EPR

Řízení	Věci	Nárok	Výhody
evropské jednotné	občanské a obchodní	nesporný	zjednodušení
dodatečné	přeshraniční	peněžitý	zrychlení
volitelné		určitý	snížení nákladů
formulářové		splatný	non exequatur

Zdroj: Vlastní zpracování

Nařízení je tvořeno 32 body preambule, 33 články a 7 přílohami. V prvních šesti člancích se upravuje účel a oblast působnosti Nařízení a také soudní příslušnost. Poté se zabývá samotným řízením od návrhu, jeho posouzení a možných výsledků (čl. 7 až 12), přes doručování vydaného EPR (čl. 13 až 15), důsledky nenapadnutého EPR (čl. 18, 19 a 21), až po prostředky obrany žalovaného v jednotlivých etapách řízení (čl. 16, 17, 20, 22 a 23). Dále stanoví, že právní zastoupení není povinné ani pro jednu ze stran (čl. 24) a že soudní poplatky při použití tohoto řízení by neměly převyšovat poplatky běžného soudního řízení (čl. 25). Značnou důležitost má čl. 26 hovořící o vztahu k vnitrostátnímu právu, neboť se jím řídí veškeré procesní otázky Nařízením neupravené; což klade vysoké nároky na implementaci, jak bude diskutováno níže. Dále mají členské státy povinnost informovat o nákladech, soudní příslušnosti, přezkumných řízeních, prostředcích komunikace a jazycích (čl. 28 a 29); což již učinily. Posledními články jsou upraveny změny příloh, posouzení fungování Nařízení a jeho vstup v platnost (čl. 30 až 33). A konečně přílohy obsahují vzorové formuláře, které mají sloužit pro komunikaci mezi účastníky a soudem.

²⁶ Crifò (2009), s. 105.

Řízení mohlo být poprvé použito 12. prosince 2008, jedná se tedy stále o nový institut; ostatně podrobnou hodnotící zprávu má předložit Komise až 12. prosince 2013. Tato zpráva má zhodnotit fungování tohoto řízení a jeho dopad pro každý členský stát. Členské státy mají za tímto účelem poskytnout Komisi informace o soudních poplatcích, délce trvání řízení, účinnosti, snadnosti používání a o vnitřním řízení o platebních rozkazech členských států (čl. 32). Protože zpráva ani informace ještě nejsou dostupné, pokusila jsem se zjistit dosavadní zkušenosti s řízením z českého soudnictví (které analyzuji ve čtvrté kapitole) a také výklad ESD (více viz kapitola třetí).

V ČR bylo Nařízení o EPR provedeno do občanského soudního řádu zákonem č. 7/2009 Sb., o změně občanského soudního řádu a dalších souvisejících zákonů, ovšem s účinností již k 23. ledna 2009. Byl tak vložen nový § 174b, jež vylučuje náhradní doručení EPR a upravuje přezkum, a dále byla pozměněna některá související ustanovení.

Následující části této kapitoly jsou věnovány nejprve zrodu Nařízení, tedy událostem a debatám, jež mu předcházely, poté povahou, působností a soudní příslušností a dále již jednotlivým etapám samotnému průběhu řízení od návrhu a jeho důsledků, přes doručování, odpor a přezkum až po výkon. V závěru této kapitoly stávající úpravu zhodnotím.

2.1 Geneze Nařízení o EPR

Cesta k současné podobě EPR vedla postupně od samotné myšlenky vytvoření platebního rozkazu na evropské úrovni, obsažené již v tzv. Stormeových návrzích, přes poměrně vášnivou diskuzi tohoto nástroje na poli evropských institucí počínající zasedáním v Tampere v roce 1999, přes společný program Komise a Rady o opatřeních k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, začleněného do Haagského programu z roku 2004, až po přijetí Zelené knihy o evropském rozkazním řízení a opatřeních ke zjednodušení a urychlení soudních sporů o drobných pohledávkách z roku 2002.²⁷

---

²⁷ Crifò (2009), s. 104 a 105.

Prvním právním předpisem na poli vymáhání nesporných nároků se stala v roce 2000 Směrnice o pozdních platbách,²⁸ která však nevedla ke kýženému cíli ve všech státech. Ve hře poté byly tři způsoby úpravy, a to harmonizace pomocí směrnice, nebo přijetí nařízení obsahující jednotná pravidla nebo přijetí alespoň minimálních standardů. Po konzultacích byla nakonec upřednostněna varianta jednotného, dodatečného a volitelného řízení upraveného nařízením. Nejvýraznějším krokem vpřed bylo vytvoření Zelené knihy, neboť vytyčila základní otázky pro následnou rozpravu. Zabývala se dvěma budoucími instrumenty – řízením o evropském platebním rozkazu a řízením o drobných nárocích.²⁹ Mezi nejdůležitější podněty k diskuzi patřily:

- zda řízení vztáhnout jak na přeshraniční, tak i na ryze vnitrostátní spory,
- jak vymezit jeho rozsah – např. zda jej limitovat pouze na peněžní, či dovolit i pro nepeněžní nároky,
- otázky příslušnosti – kdo by měl rozkaz vydávat,
- jaký model zvolit – důkazní nebo bezdůkazní, či něco mezi,
- přípustnost opravných prostředků.³⁰

Na základě konzultací a po veřejném slyšení dokončila Komise v březnu 2004 první návrh Nařízení. Počítal s vymáháním pouze splatných peněžních nároků, a to v čistě bezdůkazním řízení a stanovil náležitosti návrhu na vydání rozkazu. Soud by po formálním posouzení doručil návrh žalovanému, který by se již tehdy mohl ohradit. Pokud by tak neučinil, soud by z vlastního podnětu vydal EPR, vůči němuž by se žalovaný mohl bránit odporem, na který se už kladly vyšší požadavky. V obou případech obrany by se poté řízení převedlo do režimu běžného občanského soudního řízení.

Kritika komentátorů prvního návrhu se ubírala dvěma směry – jednak byla kritizována právě tato dvojí možnost žalovaného oponovat EPR, ačkoliv bývá součástí bezdůkazního modelu, a za druhé někteří komentátoři ostře vystupovali proti pravidlům pro doručování notifikace a EPR. Doručování bylo poté poněkud kontroverzně vypracováno na základě zárodku modelu použitého při práci na Nařízení o evropském exekučním titulu. V Zelené knize byly formy vnitrostátních zkrácených řízení rozděleny do dvou skupin – a to na důkazní („evidence“ – např. Francie, Itálie, Španělsko) a bezdůkazní („no-evidence“ –

---

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

²⁹ Crifò (2009), s. 105 a 106.

³⁰ Zelená kniha COM (2002) 746 final, seznam všech otázek je na s. 74 až 77.

např. Německo). V důkazním modelu soud zkoumá nárok včetně přiložených důkazů a je zde pouze jedna možnost se bránit proti takto vydanému rozkazu. Naopak bezdůkazní model předpokládá vydání rozkazu za oslabeného posouzení pouze na základě tvrzení žalobce (může být vydán i za použití automatických prostředků) a obvykle (ne např. v Rakousku, Portugalsku a také v ČR) existují dvě možnosti obrany, jak bylo popsáno u prvního návrhu Komise; která si dále z německého modelu vypůjčila i četné termíny. Po kritice bylo dvoufázové řízení nahrazeno kompromisem. Ač je nakonec zvolen model jednofázový, byly přidány procesní garance na ochranu práv žalovaného – soud posoudí, zda návrh splňuje podmínky, zda je přípustný a zda se jeví jako opodstatněný.³¹ Žalobce označí druh důkazního prostředku a písemně je v návrhu popíše; čímž ovšem na druhou stranu vzniká jedna z mála položek, kvůli kterým vyvstává otázka úředního překladu.

Evropský parlament a Rada zaměřily svou kritiku z jiného pohledu, a to zda má Komise kompetenci zavést do vnitrostátního právního řádu zcela nový procesní institut. Nepřímo tak obvinily Komisi z jednání „ultra vires“, když řízení o EPR subsumovala pod tehdejší články 61 písm. c) a 65 SES, které pro opatření v této oblasti vyžadovaly mezinárodní prvek a také nezbytnost k řádnému fungování vnitřního trhu, při respektování principu subsidiarity a proporcionality. Komise oponovala námitkám už v Zelené knize argumenty, že „zavedení jednotného evropského řízení nemá nezbytně za následek vytlačování domácí legislativy“ a že „dělicí čára mezi jednotlivými a harmonizačními postupy není tak ostrá, jak se může zdát ... dokonce i v případě jednotného řízení mohou být ponechány aspekty pro úpravu domácí.“³² Přeshraniční prvek se navíc může objevit až při výkonu a dále by mohlo být považováno za „neuspokojující, pokud určité účinné evropské řízení by bylo dostupné pouze pro nároky s mezinárodní dimenzí, zatímco žalobcům v ryze domácích případech by byla ponechána pouze možnost tíživého systému běžného občanského soudního řízení, které neodpovídá jejich procesním potřebám.“³³ Posledním výrokem upozornila na možnost vzniku diskriminace mezi litiganty ve stejném členském státu. Byla vedena myšlenkou, že pokud chceme dosáhnout řádného fungování trhu, zavedeme jednotný jednodušší přístup ke spravedlnosti za rovných podmínek i pro čistě domácí případy, a tím vyloučíme narušení hospodářské soutěže mezi ekonomickými operátory z různých členských států, což má nezbytně přeshraniční

---

³¹ Crifò (2009), s. 117, 118 a 123.

³² Zelená kniha (2002), s. 7, [1.2].

³³ Zelená kniha (2002), s. 6, [1.1].

dopady. Komise v této diskuzi prohrála a byla nucena připustit, že má kompetenci zavést nové řízení omezené pouze na výslovně vymezené přeshraniční případy.

Tímto tedy ve snaze předejít politickému problému, jež přináší zasahování evropských institucí do vnitrostátních občanských soudních řádů, vyvstaly problémy jiné, a to dvojího typu. Prvním je otázka koordinace nového řízení se stávající vnitrostátní úpravou (zde bych chtěla podotknout, že členské státy se v té době dělily mezi ty, jež řízení o platebním rozkazu měly, a to různého typu – na základě věcného posouzení důkazů, či pouze zkoumání splnění formálních požadavků, některé obsahovaly zkrácené řízení a některé podobné nástroje neměly vůbec). Druhým je otázka diskriminace žalobců v čistě domácích případech, jak již předvíдалa Komise v Zelené knize.

V otázce koordinace jsou namísto úvahy, kterými se zabývá i Crifò, a totiž zda při volbě úpravy pomocí jednotného volitelného řízení je v jednom právním řáde místo pro dva typy řízení, tedy zda se tyto dva typy co do svého rozsahu použití navzájem vylučují nebo ne.³⁴ V případě, že by byly dokonale zaměnitelné, pak dochází k závěru, že systém jako takový je neefektivní, neměl by tedy obsahovat dvojí úpravu. Naopak pokud se navzájem nekryjí, vyvstává zde otázka diskriminace mezi žalobci užívajícími evropský či domácí postup, kterou zdůrazňovala Komise podrobně u vysvětlování návrhu Nařízení o drobných nárocích (zvláště když se předpokládalo, že toto řízení bude účinné a to více než dosavadní domácí nástroje).

Ve hře totiž stojí další hodnota, a to jediné a jednotné civilní soudní řízení rovné pro všechny. Zvláštní zacházení a odlišné postupy kvůli specifikům sporu nebo jeho věcné stránky není žádnou novinkou v legislativě ani v praxi. Příklady lze najít v sektorově specifických právních úpravách, v existenci celé řady soudních postupů, co se týče povahy subjektu (např. v Itálii a Francii se až donedávna používal ucelený soubor pravidel pro obchodníky), dále podle povahy transakce, což činí evropské instituce při zvláštní ochraně spotřebitele apod. Ovšem „*fragmentace na základě domicilu stran u jinak nerozeznatelného sporu je novum, které samo o sobě nemůže být žádoucí a jasně se odvolává zpět ke středověkým právům podle společenského statusu.*“³⁵ Snaha o odstranění diskriminace mezi osobami patřícími do různých systémů tím vede k nařčení z potenciální diskriminace mezi osobami uvnitř jednoho systému.

---

³⁴ Crifò (2009), s. 108, 109 a 117.

³⁵ Crifò (2009), s. 109.

Objevily se také názory, že vytvoření EPR není nezbytné a žádoucí. Například Correa Delcasso se domnívá, že EET je cesta správným směrem vzájemné důvěry a uznání členských států, neboť by mohlo být rozšířeno na všechny typy soudních rozhodnutí. Poté je dle něj existence EPR vyloučena.³⁶ EPR by se mohl stát první vlaštovkou k vytvoření jakési evropské přímo aplikovatelné oddělené části občanských soudních řádů. Z jiných nástrojů např. sesterské Nařízení o drobných nárocích jde ještě dál a požaduje jednak používání standardních formulářů, určeného soudce nebo vyššího soudního úředníka a další přizpůsobení vnitrostátního procesu jako jsou pravidla jednání apod. Naopak řízení o EPR je spíše prvním varováním dlužníka a v případě náznač spornosti nároku sklouzne věc do běžného vnitrostátního soudního řízení. Tyto dvě nařízení spojuje stejný myšlenkový proud vyjádřený v Zelené knize, jež se snaží ulehčit přístup ke spravedlnosti v případech, kde přeshraniční prvek brzdí účastníka v domáhání se svého nároku nebo mu to alespoň ztěžuje. Mají také společné, že Komise se je snažila zavést pro všechny případy jako dodatečné volitelné prostředky, ale byla omezena pouze na případy přeshraniční.³⁷

2.2 Povaha řízení, oblast působnosti a soudní příslušnost

Nařízení o EPR použije věřitel tehdy, pokud potřebuje nejlépe rychle a snadno získat soudní rozhodnutí s rozkazem zaplatit dluh. Slouží k vyprovokování dlužníka, aby jej uznal a pokud možno i zaplatil, případně se bránil. EPR může být vykonán v jakémkoliv členském státě bez dalšího řízení, odpadá tzv. exequatur. Vnitrostátní soudy nebo jiné orgány členských států v tomto ohledu vytváří nadnárodní právní systém.³⁸

Účelem Nařízení vyjádřeným ve čl. 1 je „*zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně*“ a „*umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve všech členských státech stanovením minimálních norem*“ bez jakéhokoliv mezitímního řízení. Toto řízení je volitelné a dodatečné, stojí vedle dostupných procedur vnitrostátního práva. Účel poskytuje jednak vodítko pro interpretaci úpravy, ale také „*předpřipravenou pomůcku, jak hodnotit užitečnost řízení. Pokud se nedosáhne zjednodušení, urychlení a snížení*

---

³⁶ Correa Delcasso volně parafrázovaný in Crifò (2009), s. 110.

³⁷ Delcasso in Crifò (2009), s. 110.

³⁸ Crifò (2009), s. 111.

nákladů, pak například uchylování se k vnitrostátnímu právu k vyplnění mezer mělo být zabráněno.“³⁹

Ačkoliv je řízení maximálně zjednodušeno, svou povahou se jedná o rozhodnutí soudní, jak naznačují i pravidla příslušnosti podobající se Nařízení Brusel I. Alternativou k němu by bylo využití domácího soudního řízení vedoucí k rozhodnutí, které by poté pro svůj výkon potřebovalo buďto doložku vykonatelnosti jako EET nebo uznání a výkon podle Nařízení Brusel I.⁴⁰ Také přípravné práce na Zelené knize považují EPR jako výsledek zjednodušení soudního řízení podléhajícího standardům spravedlivého procesu, a tedy ne za mimosoudní exekuční titul, nejedná se o řízení správní se standardy jinými či nižšími. Přesto podle čl. 5 odst. 3 se soudem rozumí „*jakýkoli orgán v členském státě, který je příslušný k řízení o evropském platebním rozkazu nebo k jakémukoli jiným souvisejícím záležitostem.*“ Např. Švédsko ve věcech EET pověřilo Švédský úřad pro výkon soudních rozhodnutí.⁴¹

Pravidla určení soudní příslušnosti z „mezinárodního“ hlediska odkazují především na Nařízení Brusel I, s výjimkou spotřebitelských smluv. Když je na straně žalované spotřebitel (tedy osoba, jež při uzavírání smlouvy nevykonávala svou podnikatelskou nebo profesní činnost), potom „*jsou příslušné pouze soudy v členském státě, v němž má žalovaný bydliště*“ (čl. 6). Vede to některé autory k domněnce, že „*spotřebitel je Nařízením zvýhodňován snad až nepřiměřeně,*“⁴² ke které se ještě negativně vyjádříme níže. Informaci o tom, které orgány se v rámci státu řízením zabývají, byly státy povinny podat podle čl. 29; v ČR se jimi staly okresní a krajské soudy určené podle českých pravidel věcné a místní příslušnosti.

Co se týče prostorově personální působnosti⁴³ Nařízení, omezuje se pouze na případy s přeshraničním prvkem, z důvodů vysvětlených výše. To však neznamená, že by do vysoké míry nezasahovalo do domácího soudního procesu. Přeshraniční případ definuje čl. 3 jako „*případ, ve kterém má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu.*“ Přičemž bydliště či obvyklý pobyt se posuzuje k okamžiku, kdy je podán návrh. Jak už bylo řečeno, tohle je pravděpodobně

---

³⁹ Crifò (2009), s. 111.

⁴⁰ O těchto nařízeních viz více v první kapitole.

⁴¹ Crifò (2009), s. 112.

⁴² Rauscher volně parafrázovaný in Pauknerová (2008), s. 363.

⁴³ Termín použitý Pauknerovou (2008), s. 361.

nejkontroverznější otázka v průběhu vzniku Nařízení o EPR. Způsob určení přeshraničního prvku má svůj precedent ve Směrnici o právní pomoci⁴⁴ ve čl. 2 a poté byla téměř identická definice použita i v Nařízení o drobných nárocích⁴⁵ ve čl. 3. Crifò nepovažuje toto přejímání za zcela šťastné, protože daná směrnice poskytuje účastníkovi rovný přístup k právní pomoci před soudem jiného členského státu, kde se ocitá bez ohledu na svou subjektivní volbu. Daná nařízení však vycházejí ze třech možných bodů kontaktu – žalobcem, žalovaným a soudem.⁴⁶

Hraničními určovateli jsou tedy bydliště stran a jejich místa obvyklého pobytu. Pojem bydliště se určuje podle čl. 59 a čl. 60 odst. 1 Nařízení Brusel I, u fyzických osob se ustálil na místě faktického pobytu a u právnických jako místo registrovaného sídla, ústřední správy nebo hlavní provozovny. Obvyklým pobytem se dá rozumět místo hlavních zájmů;⁴⁷ Dicey a Morris odkazují na rezoluci Výboru ministrů Rady Evropy, jež prohlašuje, že „*při určování, zda místo pobytu je obvyklé, se bere v potaz délka a souvislost pobytu, jakož i další faktory osobní či profesní povahy, které ukazují na trvalé vazby mezi osobou a jeho místem pobytu.*“⁴⁸ Výhodou konceptu je, že dovoluje širší volbu fóra, naopak kritizován je za nedostatečnou určitost. Pokud budou „*obě strany mít bydliště v jednom členském státě... zjednodušený mechanismus platebního rozkazu nebude k dispozici.*“⁴⁹ Jenže Formulář A v tabulce 4 obsahuje pouze kolonky pojmenované souhrnně „bydliště nebo místo obvyklého pobytu.“ Crifò zde upozorňuje na potenciál incidenčních řízení pro určení, v jaké hierarchii či zda jsou si tyto dva koncepty rovny; což není žádoucí jak z hlediska rychlosti řízení, tak i z důvodu, že návrh může být odmítnut pro nedostatek přeshraničnosti sporu.⁵⁰

Nařízení nelze použít na spory, kde se bydliště nebo místo obvyklého pobytu jedné ze stran nachází mimo členský stát. Sojka se zde domnívá, že toto omezení nemusí být

---

⁴⁴ Směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003, o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech.

⁴⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

⁴⁶ Crifò (2009), s. 115 a 116.

⁴⁷ Sojka (2010), s. 671.

⁴⁸ Dicey, Morris and Collins on The Conflict of Laws, svazek I, čtrnácté vydání. London: Sweet & Maxwell, 2006. S. 168. In Crifò (2009), s. 116.

⁴⁹ Storskrubb (2008), s. 208.

⁵⁰ Crifò (2009), s. 117.

zcela kompatibilní s mezinárodními závazky EU.⁵¹ Ze členských států se úpravy neúčastní Dánsko (čl. 2 odst. 3).

K věcné působnosti hovoří čl. 4 o „*vymáhání peněžitých pohledávek na určitou částku, jež jsou splatné v době, kdy je podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu.*“

Během konzultací bylo navrženo omezení maximální výše nároku, pro který by mohlo být použito řízení o EPR; ale tato limitace byla zavrhnuta.⁵² Čl. 2 obsahuje pozitivní a negativní vymezení působnosti. Nařízení se vztahuje na občanské a obchodní věci bez ohledu na povahu soudu. Naopak se nevztahuje na:

- věci daňové, celní či správní,
- odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci ("acta iure imperii"),
- majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závětí a dědictví,
- úpadky, vyrovnání a podobná řízení,
- sociální zabezpečení,
- nároky z mimosmluvních závazků (pokud nejsou předmětem dohody mezi stranami, nedošlo k uznání dluhu nebo se nevztahují na peněžité pohledávky ze spoluvlastnictví).

Režim se velmi podobá režimu Nařízení Brusel I a k výkladu jednotlivých vyloučených věcí lze tedy využít dosavadní judikaturu ESD. Existují však výjimky. První je nevyloučení rozhodčího řízení, tzn. nároku plynoucího z rozhodčího nálezu. Ačkoliv nemůže být uznán a vykonán dle Bruselu I (čl. 1 odst. 2 písm. d), může být podle všeho předmětem řízení o EPR. Zadruhé rozhodování může být svěřeno zvláštnímu orgánu, nejen soudu. Zatřetí jsou naopak vyloučeny nároky z mimosmluvních závazků, kromě těch, jež jsou výsledkem dohody stran, uznání dluhu nebo pohledávky ze spoluvlastnictví. Nařízení se tedy nebude moci použít zejména na nároky z dopravních nehod.⁵³ Jakmile však došlo k dohodě nebo uznání dluhu, použito být může. Zde je na místě poznamenat, že Formulář A určený k podání návrhu je poměrně matoucí, neboť v kódu 17 zde obsahuje v jediné kolonce pro laika poměrně složité právní pojmy náhrada škody

---

⁵¹ Sojka (2010), s. 671.

⁵² Storskrubb (2008), s. 209.

⁵³ Pauknerová (2008), s. 361.

a bezdůvodné obohacení. Tyto pojmy sice může pomoci vyložit vnitrostátní právo, ale pro jednotnost řízení je žádoucí zvážit revizi a jednotný návod na evropské úrovni.⁵⁴

Co se týče časové působnosti, podle čl. 33 se Nařízení použije od 12. prosince 2008, s výjimkou informačních a aplikačních článků 28, 29, 30 a 31.

2.3 Návrh na vydání EPR

Návrh na vydání EPR se podává na vzorovém Formuláři A, který tvoří první z příloh k jednotlivým jazykovým verzím Nařízení a který je také dostupný na webových stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských.⁵⁵ Zde si lze prázdný formulář buď jen vytisknout, nebo ve svém jazyce vyplnit, jedním kliknutím převést do jazyka soudu, na který je podáván a až poté popř. vytisknout (pokud stát dovoluje, lze podat jen elektronicky).

Formulářové řízení odpovídá „severnímu stylu“ právního myšlení (německému či anglickému), který postupně proniká i do jiných systémů. Jako příklad může sloužit český elektronický platební rozkaz, který se mimochodem také po určité úpravě formulářů a hlavně díky zvýhodněnému soudnímu poplatku přes počáteční nedůvěru neuvěřitelně rozmohl. Formulář A však používá poměrně technické právní pojmy, s významem specifickým v rámci Nařízení, což může netrénovaného uživatele soudu zmást. Crifò uvádí⁵⁶ příklad jakéhosi čestného prohlášení či obdoby anglického „statement of truth“ ve čl. 7 odst. 3, kdy „v návrhu žalobce prohlásí, že poskytnuté informace jsou podle jeho nejlepššího vědomí a svědomí pravdivé a že si je vědom toho, že jakékoli úmyslné nepravdivé prohlášení by mohlo vést k odpovídajícím sankcím podle právních předpisů členského státu původu.“ Toto prohlášení může pro státy, které je výslovně nepožadují, znít rušivě (což je příklad i českého práva). Bylo by také vhodné, aby státy o sankcích za vědomou nepravdivost informovaly. Ustanovení má zřejmě souvislost s letným posouzením opodstatněnosti návrhu soudem a s implicitním přiznáním tíživého dopadu neodporovaného EPR na žalovaného.⁵⁷

K problematice náležitostí návrhu byla předložena ESD předběžná otázka ve věci Szyrocka, jejíž rozbor je uveden níže. Proto na tomto místě uvádím pouze pár stručných

---

⁵⁴ Crifò (2009), s. 114.

⁵⁵ Dostupné z http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_information_cs.htm.

⁵⁶ Crifò (2009), s. 120.

⁵⁷ Crifò (2009), s. 120 a 121.

poznámek. V návrhu se dle čl. 7 odst. 2 uvádí označení stran, jejich zástupců a soudu, podrobnosti o nároku, úroku a o žalobním důvodu, popis důkazních prostředků, odůvodnění příslušnosti soudu, přeshraniční povaha a případný nesouhlas s převedením věci do běžného občanského soudního řízení, pokud žalovaný podá odpor (čl. 7 odst. 4). Podává se v listinné podobě nebo za určitých podmínek jinými komunikačními prostředky včetně elektronických (čl. 7 odst. 5 a 6). Významným odlišením od české úpravy rozkazního řízení je, že EPR lze vydat na návrh, kdežto český platební rozkaz podle § 172 OSŘ i bez výslovné žádosti žalobce.

Adresa žalovaného je prvořadého významu z důvodu doručování. Co se týče pojmu žalobní důvod, byl vystaven kritice jako příliš technický, což by mohlo způsobovat problémy např. u započtení a protinávrhu v zemích, kde se musí vztahovat právě k němu, nebo při určování *lis pendens* a *res judicata*. Navzdory obavám Evropského hospodářského a sociálního výboru byl výraz žalobní důvod zúžen na seznam nejběžnějších, ze kterého se vybere v Tabulce 6 Formuláře A příslušný kód a doplní výše, okolnosti a další podrobnosti nároku. Tímto se má obsáhnout většina nesporných pohledávek a učinit rozkaz srozumitelným i bez překladu. Výbor také upozornil na to, že všude kde Formulář umožňuje kolonky „jiné: prosím upřesněte“, vzniká jazyková otázka. O překladu návrhu nestanoví Nařízení nic, ač se příkládá k vydanému EPR; musí být učiněn v jazyku, který soud přijímá (v ČR je to čeština, slovenština a angličtina). Vodítkem pro ochranu žalovaného by mohlo být Nařízení o doručování, podle kterého lze odmítnout doručení, pokud je použitý jazyk nesprávný. Crifò se domnívá, že kde je v praxi možnost výběru fóra, povede to k dobrovolné volbě státu bydliště žalovaného, aby mezi návrhem a vydáním bylo co nejméně kroků. Tedy se samo ustálí hlavní kritérium příslušnosti, kterému se Nařízení samotné vyhnulo (tak je tomu pouze u spotřebitelů).⁵⁸ Podle mých níže analyzovaných poznatků se tato domněnka příliš v české praxi nepotvrdila, přihlédneme-li ke značnému počtu návrhů podávaných českým žalobcem u domácího soudu (i když obecné pravidlo Nařízení Brusel I čl. 2 odst. 1, tedy bydliště žalovaného, nejspíše bylo na výběr).

Pokud si žalobce nepřeje převod věci do běžného občanského soudního řízení, když žalovaná strana podá odpor, může tak vyznačit na Dodatku 2 k návrhu na vydání evropského platebního rozkazu, který žalovanému není doručován. Crifò se obává,

---

⁵⁸ Crifò (2009), s. 123.

že tato možnost může přivodit záplavu „spekulativních“ návrhů na vydání EPR podávaných bezskrupulózními žalobci.⁵⁹ Avšak myšlenka se dle českých zkušeností také nijak neprojevila. Stále zde nejspíše funguje buďto nevědomost, nebo vládní poctivost či odrazující efekt soudního poplatku. Každopádně je tento institut českému právu neznámý, zde se pouze návrh vezme zpět nebo ne a nelze při tom klást nějaké podmínky.

2.4 Posouzení návrhu a jeho čtyři možné důsledky

Jakmile soud obdrží návrh na vydání EPR, postupuje podle článků 8 až 12 Nařízení. Samotná podstata řízení je ve francouzštině nazývána jako „inversion du contentieux“, což znamená, že osud případu je v rukou žalovaného a sporný moment je odložen až na dobu po případném podání odporu. Čl. 8 vymezuje posouzení návrhu jako hybrid mezi čistě bezdůkazním modelem, kde soud posoudí pouze formality, a mezi kritickým posuzováním podstaty nároku a jeho opodstatnění. Dále viz dopodrobna výklad u předběžné otázky k ESD ve věci Szyrocka.

Ze čl. 9 vyplývají na první pohled tři situace, kdy nelze vydat EPR okamžitě:

- 1) podmínky vytčené ve čl. 7 nejsou splněny,
- 2) nárok je zjevně neopodstatněný,
- 3) návrh je nepřipustný.

První důvodem bude např. nevyplněná kolonka v návrhu nebo oprava chyby, druhým nejspíš nedostatek označení vhodných důkazů, ale co jej činí nepřipustným? Nařízení k tomu neposkytuje mnoho návodů. Tady nastává příležitost pro čl. 26, kdy vnitrostátní právo může doplnit další výjimky. Lze si představit žalobní důvod v políčku „jiné“, který není přípustný podle práva státu soudu nebo specifické případy potencionálně diskriminačních pravidel přípustnosti, např. povinnost mít určité nároky notářsky ověřené. Takto vyvstává otázka koordinace řízení o EPR v širším právním rámci vnitrostátního systému.⁶⁰

První možností, jak soud může s návrhem naložit, je poskytnutí příležitosti žalobci podle čl. 9 návrh doplnit nebo opravit, a to na Formuláři B. Stanoví mu k tomu přiměřenou lhůtu, kterou může i prodloužit. I zde se nachází třetí plocha s domácím právem, proto i na to se ptal polský soudce ve věci Szyrocka, jak bude rozebráno níže.

---

⁵⁹ Crifò (2009), s. 124.

⁶⁰ Crifò (2009), s. 126 a 127.

Druhou možností, „*kteřá dosud v českém civilním procesu neměla obdobu,*“⁶¹ je článkem 10 upravený výsledek posouzení návrhu, kdy jsou-li „*požadavky uvedené ve článku 8 splněny pouze pro část nároku,*“ soud je oprávněn žalobci navrhnout změnu částky, na kterou bude vydán EPR. Žalobce je o modifikaci informován na Formuláři C. Zde se již předpokládá uvážení soudního úředníka či soudce, těžko si lze představit automatizovaný postup. Nařízení není příliš nápomocné v otázce, kdy tuto možnost použít. Mohlo by se jednat např. o částečné nesplnění požadavků, které se vztahují k povaze nároku a příslušenství nároku, jako je přiznání úroků a smluvních pokut, nebo nároky vznikající na hraně působnosti Nařízení či nároky, jež budou pravděpodobně částečně sporné, např. ve vztahu k několika smluvním závazkům nebo k rozsahu přírůstků k jistině. Opět se objevuje problematika koordinace s domácím právem ve dvou směrech.⁶²

Zprvė podle čl. 10 odst. 2 pokud žalobce návrh soudu přijme, je vydán částečný EPR a „*důsledky týkající se zbývající části původního nároku se řídí vnitrostátním právem.*“ To tedy musí určit, jestli je žalobce oprávněn podat další návrh na EPR nebo běžnou žalobu na zbytek nároku nebo ne. Crifò hodnotí jako nežádoucí, že Komise zde neodkázala na pravidlo čl. 11 odst. 3 u odmítnutí návrhu, které výslovně vylučuje sílu res judicata, a umožnila tak variace vnitrostátních řešení zasahujících do uniformní implementace řízení. Např. se zdá, že Itálie a Německo nezakazují opětovné podání, Francie zakazuje pro ty nároky opomenuté v původním návrhu, v Anglii a Walesu se mohou použít ustanovení o doplnění podání před doručením.⁶³ Česká varianta předpokládá projednání zbylé části nároku v rámci běžného řízení, pokud by žalobce výslovně nevzal tuto část zpět (pak by soud dané řízení podle § 96 OSŘ zastavil).⁶⁴ Crifò dále namítá, že v Nařízení není přesně řečeno, které vnitrostátní právo má osud zbytku nároku určit, zda lex fori nebo lex causa. Až obsah Formuláře C informuje žalobce, že „*záleží na vnitrostátních právních předpisech členského státu, u jehož soudu byl návrh podán, zda budete moci zbývající část svého původního nároku, na kterou se evropský platební rozkaz nevztahuje, vymáhat v dalším řízení.*“ Avšak tyto důsledky nejsou reflektovány v odpovídajících povinnostech členského soudu takovouto informací

---

⁶¹ Horák, Zavadilová (2006). K tomu dále uvádím, že české právo nezná částečný platební rozkaz, natož aby se dopředu soud dotazoval žalobce, zda s ním souhlasí (čl. 172 OSŘ). Simon (2009), s. 2861, upozorňuje, že změna návrhu ve smyslu § 95 odst. 1 OSŘ má se změnou dle Nařízení přamálo společného a je nutno tento pojem vykládat autonomně v rámci Nařízení.

⁶² Crifò (2009), s. 127.

⁶³ Crifò (2009), s. 128.

⁶⁴ Simon (2009), s. 3201.

komunikovat; nebo by měla být alespoň zvážena úprava Formuláře C, aby obsahoval také konkrétní upozornění.⁶⁵

Zadruhé čl. 10 odkazuje na čl. 9 odst. 2, co se týče stanovení lhůty k odpovědi žalobce, tedy „*již považuje za přiměřenou okolnostem*“ soud. Zde navíc výslovně neuvádí možnost prodloužení lhůty soudem. Důsledkem marného uplynutí je odmítnutí návrhu jako celku, stejně jako když žalobce odmítne návrh částečného EPR (čl. 10 odst. 3). Podle Crifò „*v tomto ohledu neužitečnost konstrukce tohoto článku dosahuje svého vrcholu: pokud v domácím řízení se stává odmítnutá část nároku vyloučenou z vymáhání, pro žalobce je výhodnější zdržet se odpovědi a tímto způsobit, že jeho návrh bude odmítnut jako celek,*“⁶⁶ protože to mu nebrání v novém návrhu na EPR nebo vymáhání v jiném řízení (čl. 11 odst. 3). Ke způsobu určení lhůt (ať už k opravě nebo vyjádření se ke změně návrhu) si dále Sojka povšimnul, že je pro slovenské (ale i české) právo netypický. Ve Formuláři B i C jsou pouze políčka pro vyznačení posledního dne k odpovědi, zatímco naše právní řády jsou zvyklé na lhůtu určenou počtem dní či měsíců např. od doručení. To klade na soud větší břímě uvážení, aby vzal v potaz jedinečné okolnosti případu, popř. při nezaviněných komplikacích lhůtu na žádost prodloužit.⁶⁷ U změny návrhu je to z výše uvedeného důvodu problematické.

Třetím možným výsledkem je odmítnutí návrhu podle čl. 11. Soud tak učiní na vzorovém Formuláři D, pokud:

- a) nejsou splněny požadavky stanovené v člancích 2, 3, 4, 6 a 7,
- b) nárok je zjevně neopodstatněný,
- c) žalobce neodpoví na žádost o doplnění nebo opravu ve lhůtě stanovené soudem,
- d) žalobce neodpoví ve lhůtě stanovené soudem nebo odmítne soudem navržený částečný EPR.

Proti odmítnutí nelze podat opravný prostředek, ale není vyloučena možnost podat nový návrh na vydání evropského platebního rozkazu nebo využít jiné řízení podle práva členského státu. Tedy odmítnutí nemá ovlivnit žalobce in peius (utrpí „pouze“ časové zdržení a výdaje) a nezakládat překážku per rem judicatum. Co však Crifò označuje za selhání Nařízení, je povolení „*možnosti přezkumu rozhodnutí o odmítnutí návrhu u soudu*

---

⁶⁵ Crifò (2009), s. 128.

⁶⁶ Crifò (2009), s. 129.

⁶⁷ Sojka (2010), s. 666.

stejného stupně v souladu s vnitrostátním právem,“ jak uvádí Preambule [17]. Ač by to mohlo být užitečné, pokud je nárok promlčen, může to vést k podstatným rozdílům mezi členskými státy. Domnívá se, že buďto zakázat přezkum úplně a na úrovni Nařízení nebo jej na úrovni Nařízení povolit, pokud návrh na vydání EPR bude bránit žalobci v opětovném podání návrhu.⁶⁸

Jak Crifò, tak Sojka upozorňují na fakt, že Nařízení zcela neupravuje možnost zpětvzetí návrhu.⁶⁹ Žalobce, pokud ztratí zájem na svém nároku, se sice takovému výslovnému úkonu může vyhnout aktivním vyvoláváním odmítnutí návrhu (jež by jej nemělo negativně ovlivnit). Ale pokud by byl EPR přesto vydán, může to být pro něj v některých případech nežádoucí co do *lis pendens* nebo *res judicata*. Zpětvzetí se tedy řídí vnitrostátním právem s potencionálně rozdílnou úpravou spojenou obvykle se zastavením nebo přerušením řízení. Bohužel tato regulace může postavit žalobce do horší pozice, což je z důvodu dodatečné a volitelné povahy tohoto řízení nežádoucí (jak dokládá např. čl. 25 ohledně nákladů nebo čl. 17 u důsledku nesouhlasu s převedením do běžného soudního řízení u odporu, jež obojí se nemají záporně dotknout žalobce).⁷⁰ Podle § 96 OSŘ lze návrh vzít zpět kdykoli a i zčásti; poté soud řízení zastaví. Zpětvzetí však není účinné na základě rozhodnutí soudu, pokud ostatní účastníci z vážných důvodů nesouhlasí nebo rozhodnutí o věci již nabylo právní moci.

Čtvrtý a poslední možný výsledek podání návrhu je vydání EPR (čl. 12). Soud by jej měl vydat „*co nejdříve, obvykle do 30 dnů od podání návrhu.*“ Lhůta není závazná, pouze souvisí s povinností soudu rozhodnout v přiměřené době v rámci práva na spravedlivý proces; a nezahrnuje dobu oprav, doplňování nebo změny návrhu. Pokud návrh splňuje všechny požadavky, soud EPR vydá na Formuláři E spolu s kopií formuláře návrhu.⁷¹ Na tomto místě se Crifò ptá, zda s doplněním a opravou nebo při změně návrhu se má vyplnit nový Formulář A anebo zda se vydaný EPR doručuje spolu s původním návrhem a s dodatečnými formuláři nebo vyjádřeními. Upřednostnila by první variantu, neboť ji vnímá jako srozumitelnější.⁷²

---

⁶⁸ Crifò (2009), s. 130.

⁶⁹ Crifò (2009), s. 130, Sojka (2010), s. 667.

⁷⁰ Crifò (2009), s. 130.

⁷¹ Úprava tak následuje model *Hengst Import BV v. A. M. Campese*, C-474/93 [1995] ECR I-2113, co se týče doručení „dokumentu, jímž bylo zahájeno řízení.“ In Crifò (2009), s. 130.

⁷² Crifò (2009), s. 131.

Inherentní součástí Formuláře E jsou „Důležité informace pro žalovaného“ na jeho zadní straně, které poučují žalovaného podle čl. 12 odst. 3 a 4 Nařízení. Jsou zde uvedeny dvě možnosti reakce na EPR – zaplatit nebo rozkaz napadnout odporem. Dále je upozorněn na specifické rysy řízení, a totiž že se jedná o neověřený nárok, že EPR bude vykonatelným při nepodání odporu a také o případném převodu do běžného soudního řízení před soudem členského státu původu se všemi jeho pravidly. A konečně rozkaz musí být žalovanému doručen „v souladu s vnitrostátními pravidly způsobem, který splňuje minimální normy stanovené v člancích 13, 14 a 15“ (čl. 12 odst. 5).

2.5 Doručování vydaného EPR

Jak už bylo zmíněno, pravidla doručování jsou upravena ve čl. 13, 14 a 15 Nařízení a jsou v podstatě upravenou kopií z Nařízení o EET; proto lze k jejich výkladu užít dosavadní komentáře. Zde však vyvolávají pochybnosti, jestli jsou tyto tzv. minimální standardy (čl. 12 odst. 5) závazné a jaká je jejich vzájemná hierarchie. Neboť soud nejspíš může doručovat bez dokladu o přijetí žalovaným, aniž by se předtím pokusil o způsob s dokladem o přijetí. Důraz se klade na efektivní oznámení žalovanému, protože nedostatek reakce by znamenal fikci připuštění nároku. Proto je soud původu povinen použít metodu splňující minimální standardy.⁷³

Zajímavostí je, že Komise původně neupravovala minimální standardy ani seznam metod doručování. Pouze stanovila, že „způsob doručení bez dokladu o přijetí žalovaným osobně není přípustný, pokud adresa žalovaného není známa s jistotou“.⁷⁴ Články 13, 14 a 15 byly vloženy až s připojením ustanovení o výkonu EPR, a tedy s vyjmutím rozhodnutí z režimu Nařízení o EET (ač byly mírně pozměněny, např. Nařízení o EET netrvalo na souladu s právem státu, kam má být doručováno).⁷⁵

Výběr způsobů doručování náleží vnitrostátním právním předpisům státu, kam má být EPR doručován. Je to výjimka z obecného pravidla, že právo doplňující aplikaci Nařízení je právo členského státu původu. Podle čl. 27 není dotčeno použití Nařízení o doručování, které se použije při doručování do ciziny; ale ve skutečnosti je omezeno, co se týče doručení „zvláštním způsobem vyžádaným odesílajícím subjektem“ (čl. 7 odst. 1 Nařízení o doručování). Proto § 174b odst. 1 OSŘ se použije tehdy, pokud je EPR

---

⁷³ Crifò (2009), s. 132.

⁷⁴ Čl. 6 odst. 2 prvního návrhu Nařízení. In Crifò (2009), s. 132.

⁷⁵ Crifò (2009), s. 133.

doručován žalovanému na území ČR, ať již vydaný českým nebo cizím soudem.⁷⁶ Stanoví výhradně doručení do vlastních rukou žalovaného, náhradní doručení je vyloučeno. Sojka si všímá, že „*Nařízení neřeší, jestli a jakým způsobem se doručuje EPR navrhovateli.*“⁷⁷ Slovensko toto upravuje, naopak podle českého výkladu se žalobci vydaný EPR nezasílá; stane se tak až s prohlášením o vykonatelnosti.⁷⁸

Nařízení ponechává otevřenou otázku, co se stane, pokud je doručování neúspěšné. Soud pak postupuje subsidiárně podle svého vnitrostátního práva; v ČR se tak děje analogií podle § 173 odst. 2 OSŘ způsobem, že soud usnesením zruší rozkaz v plném rozsahu a podle § 172 odst. 3 OSŘ nařídí jednání. Identicky je tomu na Slovensku a Sojka dodává, že v případě vyjádření nesouhlasu žalobce k pokračování řízení při podání odporu, by soud měl EPR zrušit, řízení zastavit a rozhodnout o nákladech řízení a případně o vrácení soudního poplatku.⁷⁹

2.6 Odpor proti EPR

Při tvorbě Nařízení se konečná verze ustálila pouze na jediné možnosti obrany žalovaného proti vykonatelnosti EPR (a to podání odporu), jako důsledek tvrzeného zpřísnění zkoumání podmínek jeho vydání. Odpor musí být podle čl. 16 odst. 2 Nařízení odeslán do 30 dnů od doručení rozkazu, použitím Formuláře F, který je zaslán žalovanému spolu s rozkazem a návrhem na jeho vydání. Podává se na soudě, který EPR vydal. Nedoručení Formuláře F nespíš nemá na běh lhůty vliv. Odpor lze podat v listinné podobě nebo pomocí jiných (členským státem uznaných) komunikačním prostředků včetně elektronických s elektronickým podpisem (čl. 16 odst. 4 a 5). Soud je povinen posečkat s prohlášením o vykonatelnosti i přiměřenou dobu na dojití odporu (čl. 18 odst. 1). Ve výjimečných případech, kdy se žalovaný bez svého zavinění nemohl bránit nebo byl rozkaz vydán zjevně chybně, by připadal v úvahu čl. 20 o přezkumu. Crifò upozorňuje, že Nařízení se spoléhá na doručování poštou až příliš, vezmeme-li do úvahy riziko prohlášení EPR vykonatelným, i když žalovaný odpor odeslal, ale tento nedošel. Přispívá to k jednoduchosti řízení, ale pokud by bylo podmínkou doručení odporu soudu, žalovaný by byl více nucen se o osud Formuláře F zajímat. Takto se dozví o případném selhání až při výkonu EPR, kdy pak musí neprodleně žádat o přezkum. Roste tak

---

⁷⁶ Simon (2009), s. 3205.

⁷⁷ Sojka (2010), s. 668.

⁷⁸ Simon (2009), s. 3205.

⁷⁹ Sojka (2010), s. 669.

zpoždění mezi neregulérním vydáním EPR a jeho přezkumem.⁸⁰ Lze však konstatovat, že tato úprava spoléhající se na poštovní služby je obvyklá, např. i podle českého práva.

Pokud tedy žalovaný spontánně nezaplatí (což není v Nařízení více upraveno), může podat odpor (čl. 16 a 17). V praxi se vyskytla otázka, zda Formulář F je jedinou formou odporu. Ale podle Preambule [23] by však soudy „měly zohledňovat i jiné písemné formy odporu, jsou-li jasně vyjádřeny.“ Jak přidává Sojka – „jakýkoliv jiný závěr by vedl k neodůvodněnému formalismu, hraničícímu s odmítnutím spravedlnosti.“⁸¹ Co je důležité, žalovaný nárok pouze popře; a nemusí uvádět důvody, jež ho k tomu vedou (čl. 16 odst. 3). Ostatně EPR má být užíván pro rychlé inkaso nesporných dluhů.⁸² Odpor podaný i jen proti úrokům, nákladům řízení či částečný se považuje za odpor proti celému EPR.⁸³ (Naopak podle § 174 odst. 2 věta druhá OSŘ je proti nákladům řízení u českého rozkazu připuštěno pouze odvolání.) Stejně tak by se mělo posoudit namítnutí nedostatku pravomoci, nebo místní či věcné příslušnosti.⁸⁴

Pokud žalovaný podá odpor, podle čl. 17 to může mít na řízení dvojí vliv. Buďto je řízení skončeno (když žalobce o to výslovně požádal v Dodatku 2 Formuláře A) anebo je převedeno do běžného občanského soudního řízení před příslušnými soudy členského státu původu. O tom je žalobce informován a není tím dotčeno jeho postavení podle vnitrostátního práva v následném běžném občanském soudním řízení. Zatímco např. následky přezkumu ve výjimečných případech (o kterém ještě bude řeč níže) jsou stanoveny ve čl. 20 Nařízení, ustanovení o důsledcích podání odporu nechává úpravu na vnitrostátním právu.

Už skončení věci vzbuzuje několikero otázek. Nařízení jej předpokládá jaksi automaticky, ale např. z pohledu českého civilního řízení se každý případ musí nějak uzavřít, tj. završit rozhodnutím s právní mocí a zadat do systému. Podle mého názoru by měl být EPR analogií podle § 174 odst. 2 OSŘ usnesením zrušen a poté by řízení mělo být podle § 96 odst. 2 OSŘ zastaveno; neboť pokud by žalobce vyjádřil své přání nepokračovat ve sporu až po podání odporu, soud by také řízení pro zpětvzetí zastavil. Dá se zde tedy uvažovat o dosud českému právu neznámém „podmíněném“ zpětvzetí. Dále by soud měl rozhodnout o nákladech řízení a protože se ve věci nejednalo, vrátit

---

⁸⁰ Crifò (2009), s. 133 a 134.

⁸¹ Sojka (2010), s. 669.

⁸² Crifò (2009), s. 135.

⁸³ Simon (2009), s. 3209.

⁸⁴ Sojka (2010), s. 669.

soudní poplatek podle § 10 odst. 4 z. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Obecně se dá říci, že Nařízení není v OSŘ příliš provedeno, což neplatí jen pro tento bod.

Co se týče druhého důsledku – tedy pokračování v běžném občanském řízení – je Crifò označen jako „úniková ulička“ Komise, která jej proto upravila velmi spoře. Zprvce není v Nařízení stanoveno, co se stane s vydaným EPR a jak se převod provede. Česká praxe zde dovozuje analogii podle § 174 odst. 2 OSŘ, kdy soud rozkaz v plném rozsahu zruší a nařídí jednání. Zadruhé není výslovně upraveno, zda řízení začne ex novo nebo zda se zaměřuje pouze na posouzení nároků ve vydaném EPR uvedených. Vnitrostátní právo může stanovit důsledky potencionálně velmi rozdílné. Nařízení pouze stanovuje, že převod se má učinit ex officio. Lze se také zamyslet nad možností, že v řízení o EPR rozhodoval správní orgán. Má tedy on poté jménem žalobce podat návrh na zahájení řízení u soudu?⁸⁵

Ostatně celý koncept tzv. běžného občanského soudního řízení budil obavy již při vzniku Nařízení, zvláště ze strany Evropského hospodářského a sociálního výboru. Výbor tento pojem označil za příliš vágní, což souvisí s anglickými výrazem používaným při tvorbě – „ordinary“ – místo něhož navrhoval širší „common“.⁸⁶ K nahrazení nedošlo, ale v Preambuli v bodě [24] se stanoví, že „*pro účely tohoto nařízení by se pojem "běžné občanské soudní řízení" neměl nezbytně vykládat ve významu, který má podle vnitrostátního práva.*“ Zdá se, že tento pojem má svůj autonomní výklad otevřený činnosti ESD a myslí se jím tedy (podle poznámek Výboru) nejspíše i různé formy zkráceného řízení. Pokud Komise takové důležité otázky nechává otevřené, vyžaduje to alespoň podrobnější prováděcí legislativu členských států (což se v ČR nestalo). Může to mít také vliv na již zmíněnou otázku, zda řízení začne de novo, či na typ přípustných opravných prostředků.⁸⁷

Dále tento úprk z evropského řízení do vnitrostátního řízení otevírá otázku, kdy je vlastně řízení zahájeno. To má efekt jak na promlčení nároku, tak na účinky lis pendens, a sice nejen v rámci členského státu, ale i mezinárodně (následná neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím nebo rozkazem je jediný možný důvod zamítnutí výkonu EPR podle čl. 22). Možnými časovými okamžiky jsou podání návrhu, vydání EPR, doručení EPR, podání

---

⁸⁵ Crifò (2009), s. 135.

⁸⁶ EESC opinion, OJ C 221/77, 2005, s. 81. In Crifò (2009), s. 131 a 132.

⁸⁷ Crifò (2009), s. 131 a 132.

odporu nebo moment převodu k příslušnému soudu. Výběr je ponechán na vnitrostátním právu, což jistě není žádoucí.

Nařízení pouze stanoví, že návrh a jeho odmítnutí nemají žádné účinky na procesní postavení žalobce; jak už bylo diskutováno výše u otevřené možnosti bezskrupulózních žalobců podávat jej pouze spekulativně. Jinak ovšem výběr záležitosti na domácích prováděcích předpisech. Např. anglický CPR v části 78 věnované EPR stanoví jako moment zahájení ne podání, ale soudní oznámení takového účinku žalovanému (ale i v jiných systémech pouhý návrh není dostatečným bodem k zahájení řízení), což posouvá moment, kdy se věc stává *lis pendens*. Crifò se domnívá, že řízení musí být zahájeno dnem doručení EPR, neboť od tohoto momentu je žalovaný informován, že byl vůči němu vznesen návrh, je mu sdělena povaha, důvod a popis důkazních prostředků a může vystoupit na svou obranu. Ovšem vnitrostátní právo by také mohlo např. zvolit variantu, kdy běžné řízení začne až podáním odporu nebo dokonce až v okamžiku, kdy je mu vyhověno a dojde k převodu věci. Toto záleží na určení předmětu daného řízení, tzn. zda je jím EPR a dokumenty v něm uvedené nebo zda je to peněžní nárok v nich ztělesněný. Proto je překvapivé, že otázka předmětu následného domácího občanského soudního řízení (tedy to, co vytvoří „věc samou“ zmíněnou ve čl. 22 odst. 3) je ponechána na vnitrostátní úpravě. Crifò uvádí, že pokud je řízení zahájeno doručením rozkazu, předmětem se potom stává předmět EPR. Pokud by pak byl nárok prokázán, EPR by mohl být potvrzen a začleněn do následného rozhodnutí soudu a měla by se na něj vztahovat výjimka *non exequatur* jako na EPR samotný (podle analogie s EET).⁸⁸

Jak již bylo řečeno, v ČR se dovozuje analogie podle § 174 odst. 2 OSŘ, kdy se rozkaz v plném rozsahu zruší a nařídí se jednání. K otázce předmětu řízení Simon pouze uvádí, že „*zde stále bude existovat nárok žalobce, o kterém je třeba rozhodnout.*“⁸⁹ Spíše se domnívám, že v českém právu se rozhoduje o nároku jako takovém a neomezuje se jen na předmět EPR; konečně předmět také může být v řízení rozšířen. § 82 odst. 1 OSŘ stanoví obecně dnem zahájení řízení den, kdy soudu došel návrh a tedy od tohoto dne má věc účinky *lis pendens*. K odporu podanému opožděně nebo neoprávněnou osobou soud nepřihlíží. Simon se domnívá, že není třeba o jeho odmítnutí rozhodovat, neboť § 174b OSŘ provádějící EPR toto neobsahuje.⁹⁰ Podle mého názoru mlčení není rozhodující

---

⁸⁸ Crifò (2009), s. 136 až 138.

⁸⁹ Simon (2009), s. 3211.

⁹⁰ Simon (2009), s. 3210.

argument, neboť se zde dá (i jako na jiné záležitosti) vztáhnout čl. 26 Nařízení a postupovat analogií podle § 174 odst. 3 OSŘ; tedy nenechat žalovaného v nejistotě až do doby, kdy je proti němu požadován výkon EPR.

2.7 Přezkum ve výjimečných případech

Podle čl. 19 vydaný EPR, který je označen jako vykonatelný (viz níže), je uznáván a vykonáván v ostatních členských státech. Při tom podle čl. 22 odst. 3 nesmí být přezkoumáván ve věci samé. Ve výjimečných případech však Nařízení umožňuje u příslušného soudu v členském státě původu přezkum. Ten je podle čl. 20 možný tehdy, když:

- uplynula lhůta pro podání odporu (čl. 16 odst. 2), EPR byl doručen způsobem bez dokladu o přijetí žalovaným (čl. 14) a doručení nebylo provedeno dostatečně včas, aby si žalovaný mohl připravit obhajobu, a to bez zavinění z jeho strany (čl. 20 odst. 1 písm. a); musí jednat neprodleně,
- uplynula lhůta pro podání odporu (čl. 16 odst. 2) a žalovaný nemohl popřít nárok z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které nezavinil (čl. 20 odst. 1 písm. b); musí jednat neprodleně,
- uplynula lhůta pro podání odporu (čl. 16 odst. 2) a platební rozkaz byl s ohledem na požadavky stanovené Nařízením zjevně vydán chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností (čl. 20 odst. 2).

Výsledkem úspěšného přezkumu je odstranění rozkazu (je od počátku neplatný). Pokud soud dospěje k názoru, že žádný důvod pro přezkum není splněn, odmítne žádost žalovaného a EPR zůstává v platnosti (čl. 20 odst. 3). Což by ovšem nemělo bránit v podání další žádosti o přezkum, pokud se objeví jiné nezkoumané mimořádné okolnosti. Vytvoření možnosti přezkumu neznamena, že se jedná o jakýsi druhý odpor v dispozici žalovaného. Proti tomu hovoří Preambule v bodě [25], která stanoví, že „během přezkumného řízení by se podstata nároku neměla hodnotit nad rámec důvodů vyplývajících z výjimečných okolností, na které se žalovaný odvolává.“ Předmětem přezkumu by tedy měl být samotný EPR, ne (na rozdíl od odporu) jím potvrzený nárok. Praktický účinek jak odporu, tak přezkumu, je stejný – EPR „zmizí“. Ovšem pouze

v případě odporu může o nároku vzniknout *res judicata*. Přezkum tedy útočí na samotné řízení, které k vydání EPR vedlo.⁹¹

U prvního a druhého důvodu podání žádosti o přezkum má žalovaný jednat „neprodleně“. V přípravě Nařízení byl dokonce zvažován i konkrétní časový limit. Tento pojem byl už použit v Nařízení o EET a Nařízení Brusel I; v případě potřeby mu bude muset být dán autonomní evropský význam – tzn. hodnoceno případ od případu, na faktické bázi, jak stanovil ESD v judikatuře ke čl. 34 odst. 2 Nařízení Brusel I.⁹²

Výraz „jiné výjimečné okolnosti“ u třetího důvodu by teoreticky dovoľoval napadnout EPR z jakéhokoliv aspektu procesního či hmotného, nebýt pouze omezení v bodě [25] Preambule. Co se týče chybného vydání EPR, směřuje na speciální požadavky řízení o EPR, např. příslušnost soudu, řádné vyplnění formulářů apod. Mělo by se jednat spíše o situace podvodné, např. uvedení nepravdivých informací ve Formuláři A. Ostatně všechny tři důvody přezkumu by měly být pouze výjimečné. Zde se projevuje napětí mezi zárukou práva žalovaného na spravedlivý proces (ten má jen jednu opravdovou příležitost se bránit – odpor) a cílem řízení, kterým je zjednodušení vymáhání pohledávek, proti nimž nemá žalovaný výmluvu.⁹³

Určení příslušného soudu a charakteru přezkumného řízení je ponecháno na každém členském státu. Podle čl. 29 odst. 1 je to jedna z informací, které státy musely oznámit Komisi. Přičemž zde je rozdíl mezi pojmy „soud původu“ a „příslušný soud v členském státě původu“; který má kompetenci o přezkumu rozhodovat a nemusí být shodný s prvně uvedeným. Např. Česká republika podle § 174b odst. 2 a 3 OSŘ stanovila příslušným soudem soud, který evropský platební rozkaz vydal; soud aplikuje přímo čl. 20 Nařízení⁹⁴ a o úspěšném přezkumu rozhoduje usnesením. Slovensko oznámilo postup podle úpravy obnovy řízení, ač jsou zde jisté diskrepance.⁹⁵

2.8 Vykonatelnost a výkon EPR

Výkon EPR je poslední fází řízení. Jak upozorňuje Crifò, Nařízení mající za cíl dosáhnout splacení dluhů ve svých původních podobách ustanovení o výkonu vůbec

---

⁹¹ Crifò (2009), s. 139 až 141.

⁹² Crifò (2009), s. 140.

⁹³ Crifò (2009), s. 141.

⁹⁴ Dostupné z http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_information_cs.htm, sekce Sdělení členských států na stránkách Evropského soudního atlasu

⁹⁵ Podrobně viz Sojka (2010), s. 671 až 672.

neobsahovalo.⁹⁶ Nakonec byly zahrnuty dnešní články 18 – vykonatelnost, 19 – zrušení doložky vykonatelnosti (tzv. exequatur), 21 – výkon (výkon podle práva členského státu výkonu, podmínky), 22 – zamítnutí výkonu a 23 – zastavení nebo omezení výkonu. Ty jsou mírně upravenou kopií článků 5, 20, 21 a 23 Nařízení o EET, čímž se žalobce vyhne dalšímu kroku, tj. opatření doložky vykonatelnosti jako EET. Jednou z důležitých vlastností vykonávacího řízení je, že se zde nezkoumá soulad s veřejným pořádkem státu výkonu. Soulad je již předpokládán díky standardům řízení odpovídajícím „evropskému“ veřejnému pořádku.⁹⁷

Vykonatelností se rozumí „*vlastnost soudního rozhodnutí spočívající v možnosti osoby, které rozhodnutí přiznává právo, domáhat se svého práva vůči povinné osobě, a to i proti její vůli, tzn. nuceným výkonem rozhodnutí.*“⁹⁸ EPR jí dosáhne, pokud marně uplyne třicetidenní lhůta k podání odporu s přihlédnutím k přiměřené době pro doručení – tzn. zohlední se např. doručování přes hranice států apod. (čl. 18). Soud si sám doručení ověří a neprodleně EPR prohlásí vykonatelným pomocí Formuláře G. Dá se předpokládat, že pokud žalovaný podal odpor včas, avšak doručováním se dokument nepřiměřeně zdržel, mohl by využít možnost přezkumu podle čl. 20. Další formální požadavky na vykonatelnost se řídí právem členského státu původu. Poté soud zašle vykonatelný EPR žalobci, který jej může předložit k výkonu i v jiném členském státu bez dalšího mezitímního řízení.

Samotné vykonávací řízení se dle čl. 21 řídí právem členského státu výkonu, a to za stejných podmínek jako vykonatelné rozhodnutí vydané v daném státu, v případě ČR podle § 251 an. OSŘ a § 28 an. EŘ.⁹⁹ Žalobce předloží vyhotovení EPR s prohlášením o vykonatelnosti, tedy Formulář E a Formulář G, popřípadě též ověřený překlad do požadovaného jazyka (který členský stát sdělil). V ČR se návrh na nařízení výkonu EPR řídí § 261 OSŘ a § 38 EŘ a přípustnými jazyky jsou kromě češtiny také slovenština a angličtina.¹⁰⁰ Pokud je navrhovatelem cizí státní příslušník nebo osoba nemající bydliště nebo obvyklý pobyt v členském státu výkonu, nesmí se od něj proto požadovat složení jistoty, kauce či vkladu (zákaz diskriminace).

---

⁹⁶ Crifò (2009), s. 141.

⁹⁷ Crifò (2009), s. 142.

⁹⁸ Sojka (2010), s. 672.

⁹⁹ Zák. č. 120/2001Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

¹⁰⁰ Simon (2009), s. 3215 a 3216.

Zamítnutí výkonu je možné pouze v případě neslučitelnosti s dřívějším rozhodnutím nebo rozkazem vydaným dříve v kterémkoliv i nečlenském státě, pokud splňuje podmínky pro uznání, týkaly se téže věci mezi stejnými stranami a „*proti neslučitelnosti nemohla být při soudním řízení v členském státě původu vznesena námitka*“ (článek 22 odst. 1). Dále se žalovaný může bránit námitkou, že již požadovanou částku zaplatil (čl. 22 odst. 2), aby se zamezilo případnému zneužití EPR výkonem ve více jurisdikcích. Důležitým ustanovením je čl. 20 odst. 3, který zakazuje přezkoumávání EPR ve věci samé, tedy jeho věcnou stránku. V případě, že žalovaný žádá o přezkum ve výjimečných případech podle čl. 20, soud může na návrh omezit výkon na ochranná opatření, podmínit jej složením jistoty nebo i vykonávací řízení zastavit (čl. 20 odst. 3). Zajímavostí je jazyková nesrovnalost české verze Nařízení, neboť slovenská, anglická, německá či francouzská obdoba zde mluví o přerušení vykonávacího řízení.¹⁰¹

Při výkladu a zacházení s pojmy rozhodnutí, neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím, rozhodnutí v téže věci, mezi stejnými stranami, ochranná opatření, složení jistoty a další lze odkázat na dosavadní judikaturu ESD k Nařízení Brusel I či Nařízení o EET.¹⁰²

2.9 Zhodnocení stávající úpravy

Na Nařízení o EPR se kladou nemalé nároky. Má vytvořit efektivní nástroj pro vymáhání nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech, který se nedotkne základních principů vnitrostátních civilních řízení (jako je právo na spravedlivý proces a právo být vyslyšen), a zároveň bude snadno implementovatelný do rozdílných právních systémů, aniž by měl za následek jejich další aproximaci, které se členské státy zatím brání.

Na začátku hodnocení je nutné zdůraznit a opakovaně si uvědomovat, že ať se v této práci na Nařízení jako takové, řízení samotné či obsah formulářů snese jakákoliv kritika, ať s sebou přináší rozličné závažné otázky, nejasnosti a těžkosti, z praktického pohledu uživatele soudu je tato možnost spolu s celou podporou Evropského soudního atlasu nedoceníitelná. Žalobce, který podle pravidel příslušnosti musí nebo při možnosti volby chce podat návrh v jiném členském státě, pomocí pomůcek dostupných na internetu zjistí informace o tom, na který soud má návrh podat. Poté v sobě blízkém jazyce pouze vyplňuje kolonky podle pokynů, aniž by sepsával jakékoliv jiné podání, se kterým

---

¹⁰¹ Sojka (2010), s. 673.

¹⁰² Souhrny např. v Simon (2009), s. 3217 až 3221, kapitola o EET v Crifò (2009), s. 61 až 102 a další.

nemusí mít zkušenosti a ani vědět, co obsahuje a jak vypadá. Nakonec si návrh vytiskne a zašle na adresu podle Atlasu, popř. elektronicky.

Proto se obecně domnívám, že řízení má svůj potenciál; při vychytání chyb a především při rozšíření dostatečné známosti o jeho existenci mezi případnými navrhovateli. K využití procedury je nutné mít určité zkušenosti v práci s počítačem a právní povědomí i nabytí zručnosti, což by však zvláště pro osoby pohybující se v mezinárodním obchodním prostředí neměl být v zásadě problém. Podle mého názoru lze podání zvládnout i bez právního zástupce, zejména například po určitém zaškolení. Z velmi podobných důvodů jsem na druhou stranu také skeptická, co se týče vhodnosti řízení pro spotřebitele. Nejen, že se s ním v životě nesetkají nebo vhodných situací nastane jen pár (a tudíž si pravděpodobně nebudou této vhodnosti vůbec vědomi). Ale i kdyby ano, lze předpokládat, že kvůli obavám, aby pro svůj nárok nepodnikli špatné kroky, se stejně raději obrátí na právního zástupce (snad kromě těch, kterým by mohlo řízení být známo z povolání, nebo spíše odvážlivců). A pokud bude nárok nízký, zaleknou se překračování hranice a neuplatní jej nejspíše vůbec.

I pro žalobce obracející se na soud ve svém státu je přínosem opět jednak relativní jednoduchost podání, ale také jako např. v českém případě možnost využít výhod rozkazního řízení proti žalovanému z jiného členského státu (což jim dříve OSŘ prakticky nedovoloval). Po úspěšném podání návrhu poté obstarává všechny úkony do zahraničí soud.

Ovšem podle Crifò Nařízení selhává jak z pohledu soběstačnosti řízení, tak z pohledu politiky Komise „vzájemné důvěry“ mezi státy i z pohledu úsilí o harmonizaci pravidel občanského soudního řízení. K soběstačnosti řízení namítá (a na základě podrobného rozboru výše s ní lze jen souhlasit), že je až překvapující, kolik prostoru je ponecháno vnitrostátní úpravě, respektive kreativnímu výkonu soudních pravomocí.¹⁰³ Nařízení je příliš vágní; a to i tam, kde explicitně neodkazuje na subsidiární použití domácích právních předpisů. Zde by mohl posloužit výklad ESD, ale spíše dochází analogiemi a přizpůsobováním Nařízení ke zkreslování původního jednotného řízení na 26 odlišných domácích řízení. Freitag k tomuto bodu dokonce vyjadřuje názor, zda sblížení parametrů rozkazního řízení nemělo být dosaženo použitím směrnice.¹⁰⁴ Ovšem těžko by si bylo

---

¹⁰³ Crifò (2009), s. 143.

¹⁰⁴ Freitag volně parafrázovaný v Pauknerová (2008), s. 370.

představit směrnici upravené jednotné formuláře atp. (tedy ty znaky, jež mohou zaznamenat úspěch). Domnívám se, že směrnice by nebyla dostatečným prostředkem pro určitou potřebnou úroveň sjednocení.

Komise se snaží docílit plné spolupráce a vzájemné důvěry uvnitř EU; což platí jak pro soudní instituce, tak pro uživatele soudů. Jak konstatuje Crifò, vytvoření řízení, které by současně (1) dosáhlo „tržního“ cíle zajištění splácení pohledávek, (2) garantovalo plně základní práva jednotlivých účastníků a (3) položilo základy a legitimitu opravdového „evropského“ řízení, bylo již od začátku obtížné tažení. Komise byla navíc nucena slevit ze svých úmyslů a přijmout omezení své kompetence pouze na přeshraniční případy, což způsobuje další potíže. Značí to také, že členské státy zatím k harmonizaci soudního řízení zaujímají spíše negativní postoj. Pokud by však Nařízení o EPR dosáhlo úspěchu, mohlo by to položit silný základ pro další vývoj evropského civilního procesu.¹⁰⁵

Nicméně Nařízení má podle mého výše vyjádřeného názoru velký pragmatický potenciál. S celým svým podpůrným systémem Evropského soudního atlasu a formuláři je řízení přátelské vůči žalobci; mohlo by mu usnadnit efektivní přístup ke spravedlnosti. Pokud vejde patřičně ve známost a praxe si na něj zvykne, může znamenat pro žalobce značnou úlevu. Většinou to nejsou žalobci, ale žalovaní chránění standardními procesními instituty, kteří činí potíže. Ostatně vytvoření zkrácených řízení bylo vždy odpovědí na stížnosti obchodního světa znepokojeného zpožděním práva. „*Výměnný obchod je stejně starý jako samotné řízení: levnější, rychlejší a účinnější znamená méně procesních kroků, zatímco ochrana absentéra nutně vyžaduje určitý čas, přesnost nároku a příležitost k „vyrovnání pozic“, tzn. více procesních kroků.*“¹⁰⁶ Jsou tedy zároveň zachovány ústavní principy ochrany práva na obhajobu? Co se týče doručování a lhůt, představují zřejmě soudobou nejlepší praxi. Crifò vidí hlavní problém spíše v neschopnosti zavést jednotné fórum – bydliště žalovaného – což už dopředu oslabuje jeho pozici; domnívá se však, že žalobci jej budou dobrovolně volit. Tato predikce se podle mne nepotvrzuje a žalovaný zůstává oslaben; neboť (jak bylo uvedeno výše a podrobněji bude níže) velmi často je návrh podáván u soudu žalobce. Dále se Crifò obává skutečnosti, že pokud se podání návrhu na EPR nemá nijak negativně dotknout postavení žalobců, mohli by tohoto instrumentu zneužívat.¹⁰⁷ Ze stávajících českých

---

¹⁰⁵ Crifò (2009), s. 144.

¹⁰⁶ Crifò (2009), s. 145.

¹⁰⁷ Crifò (2009), s. 145 a 146.

zkušeností (viz níže) si dovoluji oponovat, že zatím i toto řízení je stále dostatečně odrazujícím martyriem a od spekulací podle všeho odrazuje.

Další související kritika se snaší na postoj Komise, jež spoléhá na racionalitu stran řízení: *„od prvního načrtnutí až do konečného návrhu, názor Komise na svět účastníků byl vždy takový, že jsou perfektními konzumenty soudních obsílek, jejichž procesní kroky jsou určeny volbou a zhodnocením finančních výhod a nevýhod.“*¹⁰⁸ Ovšem reální účastníci, zvláště spotřebitelé, potřebují více ochrany. Řízení o EPR podle dosavadních poznatků nevyužívají; je otázkou, zda o jeho existenci vůbec vědí a zda by jej byli schopni uplatnit. Nehledě na to, že pokud jsou žalovanými, a to zvláště pokud EPR byl vydán v jiném členském státě, je jejich pozice nezáviděníhodná. Otázkou zůstává, jak jim i ostatním uživatelům poskytnout další asistenci.

Ač je stanoveno, že harmonizace vnitrostátních řádů není cílem Nařízení, bezpochyby při aplikaci a doplňování mezer tohoto nástroje budou zpětně ovlivňovány. Bylo poměrně nebezpečné pustit se do tvorby nového řízení metodou, jež Crifò výstižně označuje „pick’n’mix“ nebo „patchwork“, neboť kombinací prvků z více modelů zkráceného řízení může docházet k opomenutí jejich protějšků v podobě záruk uvnitř jednotlivých právních systémů. K tomu nepřispěly ani jinak dobře míněné legislativní postupy v rámci evropských institucí. Výsledkem je poměrně úzce zaměřené řízení, bez společného základu, jež by dal smysl celému evropskému civilnímu procesu. Povaha tohoto řízení bude silně ovlivněna právním systémem, jež ho bude aplikovat. Na druhou stranu, nezbytná kreativita domácích právníků může vést k nalezení nových a lepších řešení.¹⁰⁹ Ostatně pro zdrženlivost na straně prováděcích předpisů a umožnění výkladu pomocí rozhodovací činnosti se staví i další autoři.¹¹⁰

---

¹⁰⁸ Crifò (2009), s. 145.

¹⁰⁹ Crifò (2009), s. 146 a 147.

¹¹⁰ V českém prostředí např. Horák, Zavadilová (2006).

3 Předběžná otázka ve věci C-215/11 Szyrocka

Dostupná dosavadní judikatura k Nařízení o EPR je sporá. Co se týče ESD, který je žádoucím orgánem k výkladu některých nejasných pasáží Nařízení, jak již byly zmíněny výše (aby se předešlo „tvořivému“ řešení problémů s aplikací dle uvážení národních soudů, vedoucí k možné diferenciaci výsledků), zatím žádný rozsudek přímo k Nařízení neposkytl. Ovšem byla mu předložena podle mého názoru naprosto zásadní žádost o rozhodnutí o předběžné otázce polským Sąd Okręgowy we Wrocławiu dne 9. května 2011 ve věci Iwona Szyrocka v. Siger Technologie GmbH, C-215/11. Předmět žádosti je vystižen klíčovými slovy jako: „výklad článku 4, 7, 8, 9 a 26 nařízení“ o EPR; „návrh na vydání evropského platebního rozkazu, který nesplňuje formální požadavky podle vnitrostátních právních předpisů“; „právo použitelné na řízení o doplnění nebo opravě návrhu“ a „možnost uplatnit úroky z pohledávky od data splatnosti do data zaplacení.“¹¹¹ Tato žádost obsahuje osm následujících předběžných otázek:¹¹²

„1. Má být článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, vykládán v tom smyslu, že

a) taxativním způsobem upravuje veškeré požadavky, které musí splňovat návrh na vydání evropského platebního rozkazu,

nebo v tom smyslu, že

b) pro takový návrh stanoví pouze minimální požadavky a na otázky, které nejsou v tomto ustanovení upraveny, se použijí vnitrostátní právní předpisy?

2. V případě kladné odpovědi na otázku 1 b), je nutno – pokud návrh nesplňuje formální požadavky podle právních předpisů členského státu (např. nebyl přiložen stejnopis návrhu pro protistranu nebo v něm není uvedena hodnota předmětu sporu) - požádat žalobce o doplnění návrhu podle vnitrostátních právních předpisů podle článku 26 nařízení č. 1896/2006 anebo podle článku 9 nařízení č. 1896/2006?

3. Má být článek 4 nařízení č. 1896/2006 vykládán v tom smyslu, že charakteristické znaky peněžité pohledávky uvedené v tomto ustanovení, tzn. výše pohledávky vyčíslená na určitou částku, jakož i splatnost pohledávky v okamžiku podání návrhu na vydání

---

¹¹¹ Vymezení předmětu řízení ve věci Iwona Szyrocka v. Siger Technologie GmbH, C-215/11, podle <http://curia.europa.eu>.

¹¹² Vkládám je zde v plném znění, protože žádost je nová a dosud příliš neznámá.

evropského platebního rozkazu, se vztahují výlučně na jistinu, nebo v tom smyslu, že se vztahují rovněž na úrok z prodlení?

4. Má být článek čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení č. 1896/2006 vykládán v tom smyslu, že v řízení o evropském platebním rozkazu – pokud právní předpisy členského státu původu nestanovují automatické připočtení úroku – mohou být kromě jistiny uplatňovány:

a) veškeré úroky včetně tzv. "otevřených" úroků (vypočtené od přesně určeného data splatnosti do data zaplacení neurčeného konkrétním dnem, např. "ode dne 20. března 2011 do data zaplacení");

b) pouze úroky vypočtené od přesně určeného data splatnosti do podání návrhu nebo do vydání platebního rozkazu;

c) výlučně úroky vypočtené od přesně určeného data splatnosti do podání návrhu?

5. Jak musí být v případě kladné odpovědi na otázku 4 a) formulováno podle nařízení č. 1896/2006 rozhodnutí soudu ohledně úroku v platebním rozkazu?

6. Kdo musí v případě kladné odpovědi na otázku 4 a) uvést výši úroku, žalobce nebo soud z úřední povinnosti?

7. Má žalobce v případě kladné odpovědi na otázku 4 a) povinnost uvést v návrhu výši vypočteného úroku?

8. Musí soud, pokud žalobce nevypočítá úrok požadovaný do podání návrhu, vypočítat tento úrok z úřední povinnosti nebo místo toho požádat žalobce o doplnění návrhu podle článku 9 nařízení č. 1896/2006?“

Polský soud poměrně přesně vystihl ty nejdůležitější, nejdiskutovanější a nejpochybnější body kolem Nařízení. Zatím je se svou žádostí o výklad osamocen, ačkoliv např. čeští soudci (a jistě nejen oni) řeší otázky velmi podobné. Škoda, že si na ně odpověděli sami a nepoložili tuto předběžnou otázku také. Je dobré mít soudce, kteří si dokážou poradit; vytvořit si na věc názor, nebazírovat na formalitách a postupovat k jádru věci. Tedy na základě daného Nařízení a principů práva evropského i vnitrostátního věc zvážit a vyřešit. Dá se to vnímat kladně až do té doby, pokud se nevrátíme zpátky k cílům Nařízení, a tím je mimo jiné vytvoření „jednotného“ řízení; což v momentálním stavu úprava příliš neumožňuje a bude vyžadovat další změny nebo alespoň jednotnou interpretaci.

V dalším výkladu zprvu nastíním faktické okolnosti případu a poté ve dvou okruzích rozeberu jednotlivé otázky polského soudu. Poslouží k tomu odůvodnění žádosti, jež popisuje důvody, které vedly Polský soud k položení jednotlivých předběžných otázek. Použiji také Nařízení samotné a dále se pokusím nastínit (nejen) český pohled na věc s ohledem na dostupnou literaturu a dosavadní soudní praxi.

3.1 Okolnosti případu a důvody k předložení otázky ESD

Z odůvodnění žádosti¹¹³ vyplývá, že návrh na vydání EPR byl podán dne 23. února 2011 Iwonou Szyrockou, bydlícím v Polsku, proti SIGER GmbH, se sídlem v Tangemünde v Německu, u Okresního soudu ve Wrocławu (dále jen „Polský soud“).

Při posouzení návrhu *prima facie* Polský soud zjistil, že žalobkyně neuvedla v návrhu hodnotu předmětu sporu v polské měně (která je podle ustanovení polského občanského soudního řádu základem pro výpočet soudního poplatku při podání návrhu). Další pochybení spočívala ve vyplnění bodu 7 Formuláře A týkající se úroku. Žalobkyně zde jednak nesprávně vyplnila kód úroku (kde se má z nabídky vybrat a spojit číslo a písmeno, jež vyjadřuje, v jakých lhůtách musí být úrok počítán, což Szyrocka neučinila) a také neuvedla, z jakých částek má být úrok přiznán. U kolonek, kde se vypisuje období, za které je zákonný úrok požadován, zmínila Szyrocka pouze počáteční datum a místo uvedení konečného určitého data žádala o tzv. „otevřený“ úrok. Otevřeným úrokem se obecně myslí takový, který je spočítán „až do dne zaplacení“. Při jeho přiznávání soudem se tedy neuvádí jeho určitá výše a nějaký konkrétní konečný den období, po které je dlužník v prodlení a má za povinnost úrok platit; jednoduše toto datum, kdy skutečně zaplatí, není dopředu známo a závisí na vůli či nevůli dlužníka.

Polský soud došel k názoru, že na základě těchto skutečností postupně vyvstává početná řada právních otázek, při jejichž řešení vznikají pochybnosti při výkladu, zejména co se týče rozsahu posouzení návrhu soudem *prima facie* a co se týče úroku z prodlení. Zodpovězení otázek výkladu ustanovení Nařízení je pro další průběh řízení u Polského soudu nezbytné a bude mít na jeho postup podstatný vliv; a tím také na definitivní výsledek daného řízení o EPR. Polský soud zdůrazňuje, že jak rozsah posouzení návrhu na EPR, tak vyzvání Szyrocké k odstranění formálních vad návrhu (včetně další specifikace požadovaného úroku), bude záviset na odpovědi ESD. Dále odstranění

---

¹¹³ Odůvodnění je zatím k nalezení pouze na webu Ministerstva zahraničních věcí Holandska, bohužel jen v holandštině, Szyrocka (2011) z minbuza.nl.

pochybností, jež vyvstávají při požadování úroku až do dne zaplacení, bude mít v předložené věci přímý vliv na rozhodnutí, a to ve dvou směrech. Jednak zda je návrh na vydání EPR, jež požaduje přiznání tzv. otevřeného úroku, přípustný. A za druhé závisí na odpovědi Soudního dvora EU také samotný způsob formulace rozhodnutí Polského soudu ve věci. Proto se podle článku 267 TFEU obrátil na Soudní dvůr Evropské unie s výše uvedenými předběžnými otázkami a vlastní řízení ve věci přerušil („podle článku 177 odst. 1 sub. 1 polského občanského soudního řádu“¹¹⁴).

3.2 Posouzení návrhu na vydání EPR a jeho náležitosti

Na úplném začátku Polský soud klade otázku, do jaké hloubky by měl provádět posouzení návrhu na vydání EPR. Toto se týká výkladu čl. 8 Nařízení, zda přezkum návrhu soudem zahrnuje pouze Nařízením specifikované požadavky nebo také posouzení dalších podmínek (tzn. zda návrh splňuje požadavky dané vnitrostátními právními předpisy státu původu). Pokud požadavky uvedené v Nařízení (pro které platí postup podle čl. 9 Nařízení) nejsou jediné, vede to k otázce, jak vyzvat žalobce k nápravě vad návrhu v případě nesplnění těchto dalších požadavků.

Jak již bylo řečeno výše, Nařízení dle svého účelu zamýšlí zjednodušit a urychlit urovnávání sporů v přeshraničních případech a snížit náklady na ně; a zároveň umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve členských státech EU stanovením minimálních norem (Preamble bod [9] a čl. 1 Nařízení). K nástrojům, které mají zajistit zjednodušení a sjednocení praktik národních soudů, patří zejména standardní formuláře. Formuláře jsou připojeny k Nařízení v přílohách I až VII a jsou označeny písmeny A až G;¹¹⁵ a měly by být výhradně používány pro komunikaci mezi soudní instancí a stranami.

Formální náležitosti návrhu na vydání EPR jsou upraveny v čl. 7 Nařízení. Zde je stanoveno, že návrh má být podán pomocí standardního Formuláře A uvedeného v příloze I a dále že se v návrhu „uvádí:

a) jména a adresy stran a případně jejich zástupců a název a adresa soudu, ke kterému se návrh podává;

b) výše nároku, včetně jistiny a případně úroku, smluvních pokut a nákladů;

---

¹¹⁴ Szyrocka (2011), s. 14.

¹¹⁵ Formuláře jsou dostupné k elektronickému vyplnění a tisku především na webových stránkách Evropského soudního atlasu, dostupné z http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_cz_cs.htm.

c) v případě požadovaného úroku úroková sazba a období, za něž je tento úrok požadován, pokud není k jistině automaticky připočten zákonný úrok podle právních předpisů členského státu původu;

d) žalobní důvod včetně popisu okolností, kterých se žalobce dovolává jako základu nároku a případně požadovaného úroku;

e) popis důkazních prostředků podporujících nárok;

f) odůvodnění příslušnosti soudu,

a

g) přeshraniční povaha případu ve smyslu článku 3. “

Při pokusu zjistit rozsah přezkumu prima facie Polský soud v první řadě odkazuje na bod [16] Preambule Nařízení, podle kterého by soud měl posoudit návrh včetně příslušnosti a popisu důkazních prostředků na základě informací poskytnutých ve Formuláři A. Na základě návrhu by tedy soud měl na první pohled schopen přezkoumat a vyloučit zjevně neopodstatněné nároky nebo nepřípustné návrhy.

Podle čl. 8 Nařízení je zavedeno pravidlo, že by soud na základě návrhu (tzn. na základě Formuláře A), měl posoudit co nejdříve, zda jsou splněny požadavky uvedené v člancích 2, 3, 4, 6 a 7 a zda se nárok jeví jako opodstatněný. Z této úpravy Polský soud podle mého názoru správně vyvozuje, že „je okamžitě zřejmé, že procedura posouzení návrhu prima facie je jak formální, tak materiální povahy.“¹¹⁶ Tedy kromě posouzení příslušnosti vnitrostátního soudu, přeshraničního charakteru věci, kompletnosti všech ve čl. 7 vyjmenovaných údajů, by měl soud v této fázi posoudit také odůvodnění tvrzeného nároku a dotčenou stranou uvedených důkazů.

Naopak Simon v komentáři bez dalšího odvozuje, že „z možnosti automatizovaného posouzení návrhu je patrné, že se přezkum ... zaměřuje toliko na splnění uvedených formálních náležitostí.“¹¹⁷ Vede ho k tomu pravděpodobně především praktická stránka věci, neboť si lze těžko představit, že by automatizovaný postup byl schopen materiálního posouzení odůvodnění a důkazů; nehledě na otázku, jak dalece je toho schopen a jak dalece se toto požaduje po soudci „z masa a kostí“, když důkazy se k návrhu nemusí přikládat.

---

¹¹⁶ Szyrocka (2011), s. 6, bod 2.

¹¹⁷ Simon (2009), s. 3196.

To však nic nemění na tom, že Nařízení ve čl. 11 odst. 1. písm. b) po soudci žádá vyloučit zjevně neopodstatněné návrhy odmítnutím, tudíž i zde se jakési materiální posouzení předpokládá. Ostatně Crifò tento požadavek označuje za zosobnění jedné z přidaných pojistek ochrany žalovaného, které během tvorby Nařízení vyvážily přerod z dvoufázového na jednofázové řízení.¹¹⁸ Protože je však možné posouzení provést i automatizovaným postupem,¹¹⁹ nejedná se o pronikavé intelektuální cvičení soudu, ale spíše o zběžné a urychlené posouzení. Na druhou stranu např. ověřování příslušnosti soudu je relativně složitá záležitost.¹²⁰ Preamble v bodě [16] výslovně říká, že „*nemělo by být nutné, aby posouzení prováděl soudce.*“ Např. v ČR tak může činit i vyšší soudní úředník. Čl. 8 představuje spíše jakýsi kompromis, pod který se dají transponovat všechny stávající systémy zkrácených či přímo rozkazních řízení, aniž by to členské státy zneklidnilo. Teoreticky by mohlo být automatizovaným postupem vydáno a prohlášeno za vykonatelné i rozhodnutí neodpovídající základním požadavkům; podle některých autorů to je akceptovatelný důsledek použití principu racionality účastníka, který má v takovém případě podat odpor.¹²¹ Crifò proti tomu namítá, že tento závěr nemůže být správný; spíše se má jednat o jeden typ posouzení povrchního (popř. automatizovaného) a druhého dohlížecího (vykonávaného člověkem).¹²²

Polský soud upozorňuje dále na otázku, zda posouzení návrhu zamýšlené ve čl. 8 zahrnuje také přezkum z hlediska splnění formálních požadavků stanovených domácím právem. To přímo souvisí s otázkou, jestli formální náležitosti ve čl. 7 jsou jedinými požadavky, které by měl návrh na EPR splňovat, nebo zda jsou tímto článkem stanoveny pouze minimální požadavky návrhu; a tedy na další v něm neupravené podmínky se mají aplikovat vnitrostátní právní předpisy.

Polský soud poznamenává, že „*ustanovení Nařízení často odkazují k příslušným ustanovením národního práva, co se týče mimo jiné sankcí za poskytnutí nepravdivých prohlášení (čl. 7 odst. 3), důsledků modifikovaného EPR ve vztahu ke zbývajícím částem původního nároku (čl. 10 odst. 2), doručení rozkazu (čl. 12 odst. 5), převodu do běžného občanského soudního řízení v případě podání odporu (čl. 17 odst. 2), formálních požadavků na vykonatelnost EPR (čl. 18 odst. 1, čl. 21 odst. 1), pravomoci ohledně*

¹¹⁸ Odpověď na Společný postoj, COM (2006) 374 final, s. 3. In Crifò (2009), s. 118 a 124.

¹¹⁹ I když i zde je význam softwaru omezený, neboť např. v Německu v určitých situacích počítač označí možnou vadu návrhu a dále ji nechá posoudit lidskou osobou.

¹²⁰ Crifò (2009), s. 124 a 125.

¹²¹ Rechberger, Kodek (2001), s. 19.

¹²² Crifò (2009), s. 126.

překlada (čl. 21 odst. 2 písm. b), stejně jako soudních poplatků a výloh, které mají být soudy uhrazeny (čl. 25 odst. 2).¹²³ Mimo výše uvedené čl. 26 explicitně upravuje vztah k vnitrostátnímu procesnímu právu tak, že „veškeré procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto Nařízením, se řídí vnitrostátním právem.“ Podle Polského soudu by právě posledně zmiňovaný článek mohl tvořit základ pro konstatování, že kromě posouzení podmínek stanovených Nařízením by soud měl přezkoumat návrh také z hlediska dodržení podmínek stanovených ve vnitrostátním právu členského státu původu. Taktéž Simon hodnotí pravidlo ve čl. 26 jako podstatné, a to „zejména pro posouzení podmínek řízení, povinnost uhradit soudní poplatek a možnost přiznání náhrady nákladů řízení žalobci.“¹²⁴

Simon se ve svém komentáři nevěnuje úvahám o tom, zda čl. 7 upravuje jediné náležitosti návrhu, nýbrž automaticky od počátku požadavky dělí na podmínky dané Nařízením a podmínky vyplývající z vnitrostátního práva. Stejně tak Sojka je toho názoru, že Nařízení „neupravuje všechny procesní podmínky řízení“ a je třeba jej doplnit vnitrostátním právem.¹²⁵

Tomuto postupu je však nutno vytknout, že čl. 7 ani čl. 8 Nařízení neobsahují žádný náznak demonstrativnosti podmínek hodných zkoumání, jako např. slova „zejména“, „apod.“, ani výslovně neodkazují na subsidiární použití vnitrostátního práva, jako se tomu tak děje v jiných člancích zmíněných právě Polským soudem. Tudíž otázka, zda jsou požadavky stanovené Nařízením konečné, je stále na místě. Fakt, že bez využití vnitrostátních předpisů by se řízení nedalo uskutečnit, je dalším problémem plynoucím z povahy tohoto nástroje jako implantátu do soudních řádů členských států. Nařízení vyžaduje další provedení (jak ostatně předpokládá bod [30] Preambule svěřující nezbytná opatření Komisi) a další úpravy soudních řádů, provedené členskými státy samotnými. Z tohoto pohledu lze úpravu hodnotit jako nedostatečnou a otázkou je, zda někdy dostatečná být může, pokud ad absurdum nebudou unifikovány všechny občanské soudní řády. Druhou stranou mince je zde potenciál obrácené diskriminace v tom smyslu, že v případech velmi podobných, ale jen navíc s přeshraničním prvkem (lze si představit nám blízkou situaci např. nezaplacenou pohledávku za zboží mezi českým výrobcem

---

¹²³ Szyrocka (2011), s. 6, bod 3.

¹²⁴ Simon (2009), s. 3222.

¹²⁵ Sojka (2010), s. 666.

na straně jedné a českým anebo slovenským zákazníkem na straně druhé), mohou mít účastníci k dispozici zvýhodněné podmínky, jinak jim „doma“ nedostupné.

Do první skupiny tedy Simon řadí posouzení podle Nařízení, sledující:

- čl. 2, totiž zda nárok spadá do oblasti věcné působnosti,
- čl. 3, a to zda se jedná o přeshraniční případ,
- čl. 4, tedy zda pohledávka spočívá v zaplacení částky určité, peněžité a již splatné v době podání návrhu,
- čl. 6, zda je soud k rozhodování příslušný, zejména podle Nařízení Brusel I nebo podle pravidla bydliště spotřebitele,
- čl. 7, totiž zda návrh uvádí všechny zde požadované náležitosti.

Druhou skupinu Simon nazývá jako další podmínky řízení.¹²⁶ Nejsou upraveny Nařízením, ale občanským soudním řádem, zejména na základě § 103 a 104 OSŘ. Sem zahrnuje zkoumání:

- pravomoci soudu (např. procesní imunita žalovaného, dále postup podle § 104 odst. 1 OSŘ, tj. zastavení řízení, pokud o věci mají rozhodovat jiné orgány než soudy),
- věcné příslušnosti soudu (pokud uzná, že není příslušný, postup podle § 104a odst. 2 OSŘ, tzn. seznámí účastníky řízení s důvody a dá jim prostor pro vyjádření a poté předloží k posouzení nadřízenému vrchnímu soudu),
- místní příslušnosti soudu (není-li příslušný, postup podle § 105 OSŘ, tzn. vysloví svou nepřislušnost a postoupí věc soudu místně příslušnému),
- způsobilosti být účastníkem řízení dle § 19 OSŘ (např. při smrti FO, zániku PO bez nástupce postupuje také podle § 104 odst. 1 OSŘ, tj. zastaví řízení. Lze uvažovat i o odmítnutí návrhu jako zjevně neopodstatněného podle čl. 11 odst.1 písm. b) Nařízení),
- procesní způsobilosti účastníků dle § 20 OSŘ (nedostatek lze zhojit výzvou k doplnění návrhu podle čl. 9 Nařízení. Pokud se tak nestane, lze uvažovat o odmítnutí podle čl. 11 odst. 1 písm. c) Nařízení nebo o ustanovení procesního opatrovníka ve smyslu § 29 odst. 1 OSŘ),
- způsobilosti k zastupování účastníka řízení (soud postupuje obdobně, pokud marně vyzve zástupce, aby doložil oprávnění jednat za žalobce),

---

¹²⁶ Simon (2009), s. 3196 až 3198.

- řádného zaplacení soudního poplatku (pokud není uhrazen spolu s podáním návrhu, soud vyzve k jeho úhradě ve lhůtě, kterou stanoví s přihlédnutím k faktu, že se bude případně jednat o přeshraniční bankovní převod, tedy ne kratší než tři týdny. Pokud ani pak není doplacen, soud řízení zastaví podle § 9 odst. 1 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích).

Sojka k velmi podobnému výčtu přidává ještě zkoumání překážky litispendence a zkoumání překážky res judicata.¹²⁷

Polský soud otevřeně přiznává, že odkazování na vnitrostátní právo ve všech otázkách, jež nejsou výslovně Nařízením upravené, vede k řadě praktických problémů. Vznikají tam, kde se mají zároveň použít obě právní úpravy. Soud dochází k závěru, že ustanovení vnitrostátního práva často upravují požadavky na návrh výrazně obsáhleji, než je tomu tak ve čl. 7 Nařízení. Taktéž důsledky nesplnění těchto početnějších požadavků mohou být vnitrostátním právem stanoveny odlišně. Lze předpokládat, že tyto závěry platí i pro ostatní právní řády, včetně českého a slovenského.

Polský soud zde odkazuje na čl. 126 polského občanského soudního řádu (dále jen „k.p.c.“),¹²⁸ podle něhož musí každé podání, tedy i návrh, obsahovat: „1) údaje o soudu, u kterého je návrh podáván; 2) jména a příjmení stran, jejich zákonných zástupců či zmocněnců; 3) údaje o povaze dokumentu; 4) odůvodnění návrhu nebo označení důkazů na podporu tvrzených skutečností; 5) podpis strany nebo jeho zákonného zástupce nebo zmocněnce; 6) seznam příloh.“¹²⁹ Navíc pokud se jedná o první podání ve věci, tzn. předložení návrhu, musí dále obsahovat údaje o bydlišti nebo sídle stran, jejich zákonných zástupců nebo zmocněnců, a také údaje o předmětu sporu. Poté u dalších podání v průběhu daného řízení se uvádí spisová značka. Jestliže je podání učiněno zástupcem, musí jím být podle čl. 126 odst. 3 k.p.c. k podání přiložena plná moc, s výjimkou situací, kdy byla již předložena dříve. Čl. 128 k.p.c. také předpokládá, že strany povinně přiloží stejnopisy podání, aby se s nimi mohla obeznámit protistrana. Čl. 187 odst. 1 k.p.c. doplňuje, že návrh, jímž se řízení zahajuje, musí nejen splňovat všechny obecné náležitosti podání. Navíc musí obsahovat přesný popis nároku a dále ve věci týkající se majetku také údaj o hodnotě předmětu sporu (pokud předmět věci

¹²⁷ Sojka (2010), s. 667.

¹²⁸ Dz. U. z 1964 r., Nr. 43, poz. 296, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁹ Szyrocka (2011), s. 6 bod 4.

nespočívá v určité peněžní částce), a také vylíčení skutečností odůvodňujících jak nárok, tak v případě potřeby i soudní příslušnost.

Podrobnější požadavky polského občanského soudního řádu na obsah návrhu nejsou nepodobné náležitostem podání podle české úpravy. OSŘ upravuje obecné náležitosti podání především v § 42 odst. 4 OSŘ. Podrobnější náležitosti pro návrh na zahájení řízení jsou stanoveny v § 79 OSŘ. Nebude překvapením, že se taktéž s Nařízením zcela nekryjí. Jen pro příklad sporných otázek, jak má soud postupovat v případě, že např. ve věci vyplývající z obchodních vztahů, kdy musí návrh obsahovat dále identifikační číslo právnické osoby nebo identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem, žalobce, ač je tomu tak podle OSŘ povinen, jej v návrhu neuvede? Ve Formuláři A je sice kolonka nazvaná [Identifikační kód], ale ten slouží pro „*případné zvláštní číslo, které mají právní zástupci v některých členských státech pro účely elektronické komunikace se soudem.*“¹³⁰ IČO by mohlo být případně uvedeno v nepovinné kolonce [Další údaje]. Je jeho neuvedení důvodem pro výzvu k doplnění či opravě návrhu? Simon konstatuje, že „*požadavky na označení účastníků podle národního práva, tj. v případě ČR podle § 79 odst. 1 OSŘ, se nepoužijí.*“¹³¹ Jak je tomu s přikládáním důkazů k návrhu, když podle českého práva je k tomu žalobce povinen, zato na podkladě bodů [13] a [14] Preambule lze učinit závěr, že k návrhu na vydání EPR není přikládání třeba? (Zato je nutno uvést seznam důkazních prostředků, které žalovanému postačí k jasnému určení nároku a jeho odůvodnění; aby byl schopen si rozmyslet svůj další postup.) Jak postupovat, pokud právní zástupce nepřiloží k návrhu plnou moc? A stačí zaslání návrhu soudu pouze v jednom stejnopise, když zde Nařízení mlčí?

Ze srovnání formálních podmínek návrhu stanovených čl. 7 Nařízení s podmínkami vyplývajících z polské úpravy Polský soud vyvozuje závěr, že vnitrostátní právo klade na náležitosti návrhu vyšší požadavky. Totéž lze konstatovat i např. v souvislosti s českým právem. První otázkou polského soudu na výklad k ESD proto je, zda tyto další podmínky v řízení o EPR platí. Pokud ano, následně vyvstává druhá otázka, a to jak postupovat v případě, že návrh nesplňuje požadavky stanovené vnitrostátním právem.

Polský soud při hledání odpovědi na výše vyslovenou otázku zdůrazňuje, že nesmí být ztraceny ze zřetele zásady stanovené Nařízením. Má zde na mysli cíl řízení o EPR,

---

¹³⁰ Pokyny pro vyplnění Formuláře A bod 2.

¹³¹ Simon (2009), s. 3199.

kterým je zjednodušení, zrychlení a sjednocení procesu vymáhání nesporných nároků znějících na určitou částku v přeshraničních případech. Tomu má dopomoci korespondence mezi soudem a stranami prostřednictvím oficiálních formulářů. Kámen úrazu je v tom, že obsah a rozsah formulářů vychází z Nařízení, ale nezohledňuje rozdíly, jež mohou pramenit z vnitrostátní úpravy členského státu původu, na niž Nařízení zhusta odkazuje. V praxi potom vznikají pochybnosti o tom, jak postupovat v případě, že návrh na jedné straně nesplňuje podmínky podle Nařízení a na druhé straně také požadavky, které plynou pouze z vnitrostátních ustanovení. Tak se podle Polského soudu děje také ve věci Szyrocka.

Přidávám, že jako další do hry vstupující faktor by nemělo být pozapomenuto, že řízení o EPR je upraveno Nařízením. Nařízení je právním aktem přímo použitelným a má aplikační přednost před ustanoveními vnitrostátního práva. Proto kde evropský legislativec zamýšlel „osekání“ podmínek běžného občanského soudního řízení, tam nelze navzdory Nařízení používat rozšiřující vnitrostátní úpravu. Tak je tomu nejspíše ve výše zmíněném případě označování účastníků, přikládání důkazů a stejnopisů pro žalovaného. Soud by však zřejmě měl naopak trvat na plné moci od právního zástupce žalobce. Problém zde spíše tkví ve výše řečeném, a to že Nařízení se k některým otázkám vyjadřuje velmi kuse a k některým, pro vedení řízení potřebným, téměř vůbec; tudíž by bez ustanovení vnitrostátního občanského soudního řádu nemohlo fungovat. Což si dlužno říci také skrze časté odkazy na domácí úpravu uvědomuje.

V situaci, kdy sice nejsou splněny požadavky stanovené čl. 7 Nařízení, ale zároveň nárok není neopodstatněný nebo není-li návrh jako celek nepřipustný, nabídne podle čl. 9 soud žalobci možnost návrh doplnit nebo jej opravit; k čemuž mu stanoví lhůtu přiměřenou okolnostem (kterou také může po zvážení prodloužit). K této výzvě použije soud Formulář B, který tvoří přílohu II Nařízení. Pokud lhůta uplyne marně a nevede k odstranění neúplnosti, je soudem návrh odmítnut. Proti tomuto rozhodnutí nelze podat opravný prostředek (čl. 11 Nařízení). Jak již bylo zmíněno výše, Formulář B obsahuje pouze kolonky pro dotazování ohledně podmínek návrhu vyplývajících z Nařízení. Polský soud k tomu uvádí, že důsledky podání návrhu obsahujícího formální vady, jsou v polském právu upraveny čl. 130 odst. 1 k.p.c.¹³² Tento článek zmocňuje předsedu soudu, aby vyzval dotčenou stranu k opravě, doplnění, či zaplacení (pravděpodobně se

---

¹³² Szyrocka (2011), s. 8 bod 6.

má zde na mysli soudního poplatku) podání během jednoho týdne, a to pod hrozbou, že podání bude vráceno. Jestliže podání předložila osoba s bydlištěm nebo sídlem v zahraničí (pokud nemá svého zástupce v Polsku), předseda stanoví lhůtu pro opravu nebo doplnění podání nebo zaplacení nákladů výrazně delší, a to ne méně než 1 měsíc.

Pokud soudem vyměřená lhůta uplyne bezvýsledně, předseda soudu straně dané podání vrátí. Toto podání poté nemá žádných důsledků, jež zákon spojuje s podáním procesního úkonu u soudu. Avšak podle polské úpravy může žalobce proti rozhodnutí o vrácení návrhu podat opravný prostředek k soudu vyšší instance (čl. 394 odst. 1 sub. 1 k.p.c.).

Simon doplňuje, že *„Nařízení zjevně nepočítá s tím, že by žalobce mohl podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu v jiné formě, než je právě Formulář A“*.¹³³ Vyvozuje tak z Formuláře B, jež neobsahuje potřebnou kolonku pro nápravu. Protože však podání návrhu na Formuláři A je podmínkou stanovenou čl. 7 odst. 1, musí být i v této situaci poskytnuta žalobci možnost opravy, neboť její nesplnění by dle čl. 11 odst. 1 písm. a) mohlo vést až k odmítnutí návrhu. Výzvu má v této situaci podle Simona soud požadovat dovětkem vepsaným dodatečně do Formuláře B. *„Tak bude soud postupovat zejména v případě, kdy žalobce podá žalobu splňující náležitosti občanského soudního řádu a v ní vydání evropského platebního rozkazu navrhne.“*¹³⁴ Jinak zřejmě nahlíží na Formulář B jako postačující, protože se v komentáři dále zabývá vadami návrhu plynoucími pouze z Nařízení.

Podle českého práva se obecně oprava vad podání odehrává podle § 43 OSŘ a existuje zde také možnost odvolání proti odmítnutí podání:

„(1) Předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést.

(2) Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen.“

---

¹³³ Simon (2009), s. 3199.

¹³⁴ Simon (2009), s. 3195.

Příkladem nejednotnosti názoru o náležitostech návrhu na vydání EPR a jejich opravě a doplňování i uvnitř českého soudnictví, je „Příloha k formuláři B“, kterou mi pro bližší představu zaslal jeden z dotazovaných soudů¹³⁵ (podrobnosti o výzkumu viz níže). Nejen, že z ní vyplývá, že soudci zde nestačil Formulář B, ale také požaduje kromě údajů plynoucích z Nařízení a Formuláře: „*doložení důkazního prostředku, na nějž se v návrhu žalobce odvolává,*“ doplnění konce běhu období, za nějž žalobce požaduje úrok (viz diskuze níže) a doložení nákladů. O tom žalobce podrobně poučuje, jak by to činil i ryze českém případě. Jiní soudci naopak považují údaje stanovené Nařízením a Formulářem A za dostačující k vydání EPR; a k případným nápravám jim úspěšně slouží pouze Formulář B. Doplňování a opravy jsou obecně snazší u žalobců s bydlištěm či se sídlem v České republice. Nejen kvůli jazykové stránce, ale také proto, že jsou často zastupováni advokáty, kteří požadavkům českých soudů rozumí.

Polský soud dochází k závěru, že procedury pro nápravu vad návrhu se v tamějším právu a v Nařízení velmi liší „*jedna od druhé, což působí v praxi značné potíže.*“¹³⁶ Co se týče českého práva, lze konstatovat, že postupy se rovněž odlišují. Aby se Polský soud mohl dále věcí zabývat, považuje za potřebné stanovit, jak má soud postupovat a vyzvat stranu žalobce k nápravě jednotlivých formálních vad. Navíc zdůrazňuje, že v případě Szyrocké se jedná právě o tu situaci, kdy návrh obsahuje jak vady podle Nařízení, tak podle vnitrostátního polského práva.

3.3 Otázky vztahující se k úroku

Dalších šest otázek polského soudu směřuje k rozřešení nejasností okolo požadovaného úroku. Soud se ptá, zda ke dni podání návrhu musí být úrok z prodlení splatný, jeho výše určitá a vždy uvedená v návrhu žalobcem. Pokud se podaří odstranit tyto pochybnosti, přispěje to podle názoru soudu především k přesnému určení období, za které jej strana může obdržet, a k přesnému stanovení relevantního nároku. Jako mimořádně důležité pro předloženou věc považuje Polský soud, aby se ESD vyjádřil k žádosti Szyrocké o tzv. otevřené úroky. Jak už bylo řečeno, otevřené úroky jsou takové, jejichž konečná výše není spočítána dopředu, neboť ani v době podání návrhu, ani v době vydání rozkazu není známa. Tato výše se totiž odvíjí ode dne, kdy dané peněžité plnění bude skutečně uhrazeno. Pokud ESD zaujme stanovisko, že takovýto úrok je možný, je žádán také

---

¹³⁵ Soudy mi poskytly některé tyto informace „navíc“ z dobré vůle, proto nebudu jmenovat.

¹³⁶ Szyrocka (2011), s. 8, bod 6.

o objasnění způsobu, kterým by soud měl takovéto rozhodnutí správně formulovat; a to s ohledem na obsah Formuláře E v příloze V Nařízení.¹³⁷ Formulář, kterým se EPR vydává, obsahuje pouze úzké kolonky pro vyplnění příslušných částek a měny a na první pohled nepředpokládá takovéto „komplikace“.

Na počátku svého rozboru Polský soud poznamenává, že aplikace ustanovení vztahujících se k úroku vyvolává v praxi řadu problémů. Reakce na tyto problémy bude mít vliv jednak na to, jak má žalobce svůj petit ohledně úroku formulovat a jak má potom soud sám formulovat své rozhodnutí o něm. Polský soud dělí zdroje těchto problémů do dvou skupin. Zaprvé na sebe ne vždy navazuje obsah formulářů (i s pokyny pro jejich vyplnění) s ustanoveními Nařízení. A zadruhé tyto problémy vychází „ze zvláštní povahy pravidel týkajících se úroků dle polského práva.“¹³⁸

Čl. 4 Nařízení charakterizující řízení o EPR stanoví, že „se zavádí za účelem vymáhání peněžitých pohledávek na určitou částku, jež jsou splatné v době, kdy je podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu.“ Pohledávka, na niž může být řízení o EPR úspěšně aplikováno, tedy musí splňovat tři podmínky: musí být peněžitá, znít na určitou částku a být splatná v době podání návrhu. Polský soud však zde upozorňuje na zdánlivý detail, a totiž že zde není specifikováno, zda se tyto tři podmínky vztahují pouze na jistinu nároku nebo zda je nutné je použít jako vlastnosti, kterým musí odpovídat i nárok na zaplacení úroků.

Dále Polský soud vysvětluje pojetí úroků z prodlení v polském právu. Pokud dlužník neplní včas, může věřitel podle čl. 481 odst. 1 polského občanského zákoníku¹³⁹ (dále jen „k.c.“) „žádat úroky za dobu prodlení, dokonce pokud neutrpěl žádnou škodu a dokonce pokud prodlení bylo přičitatelné skutečností, za které dlužník není odpovědný.“ Úroky jsou chápány jako plnění periodické, což určuje vliv času na rozsah plnění a na možnost, aby toto plnění dlužník poskytoval opakovaně. Soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu z 5. dubna 1991 (které bylo v pozdější soudní praxi potvrzováno), že „povinnost platit úrok z prodlení je časově omezená, protože nárok se stává splatným prvním dnem po uplynutí lhůty na zaplacení jistiny a každým dalším dnem pozdního placení se postupně zvyšuje. Nárok na zaplacení úroku tedy vzniká prvního dne pozdního placení

---

¹³⁷ Szyrocka (2011), s. 3.

¹³⁸ Szyrocka (2011), s. 8 bod 7.

¹³⁹ Dz.U. z 1964 r., nr. 16, poz. 93, ve znění pozdějších předpisů.

*a věřitel získává právo na úrok za každý den trvající po celou dobu prodlení s placením.*¹⁴⁰

Povinnost platit úrok tedy dle polského práva vzniká pouze za dobu prodlení s placením, ale věřitel může v rámci zjednodušování vymáhání pohledávek v soudním řízení žádat úroky i do budoucnosti tak, že uvede v návrhu požadavek na úroky „do dne zaplacení“. Tedy pokud prodlení s placením stále ještě trvá v době podání návrhu, lze žádat o úroky „za dobu prodlení s placením“ a přiznat je jako tzv. otevřené úroky do budoucnosti. To potvrzuje také polský procesní předpis – občanský soudní řád – kde je dle čl. 190 možné soudní cestou vymáhat nárok na „*budoucí, opakující se plnění, jestliže tomu neodporují existující právní vztahy mezi stranami*“.¹⁴¹ Pokud soud úrok přizná, v podstatě rozhodne o ještě neexistujícím úroku, neboť jeho konečná výše vznikne až v době pozdního placení a to pouze pokud tato situace nastane.

Koncepce úroků podle českého práva je obdobná (stejně jako podle slovenského práva). Podle § 517 odst. 1 OZ¹⁴² „*dlužník, který svůj dluh řádně a včas nesplní, je v prodlení.*“ Dále ve druhém odstavci se konstatuje, že „*jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis.*“ Tím je Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., které určuje výši úroků z prodlení jako odpovídající „*ročně výši repo sazby stanovené ČNB pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů.*“ Podle ustálené praxe se úroky shodně (ať už smluvní nebo úroky z prodlení) požadují a soudy je přiznávají až do zaplacení, tedy jako již výše popsané tzv. otevřené úroky. Je na volbě žalobce, zda je požaduje takto celé nebo jen do určitého dne nebo zda vůbec; a zda je uplatní spolu s jistinou nebo zvlášť. Může rovněž tzv. kapitalizovat úroky, tedy sám je v návrhu spočítat, což se ovšem obvykle nedoporučuje a ani to není běžné. Nejčastěji se v návrhu podrobně specifikuje jistina a požadují se z ní úroky „až do zaplacení“.

Polský soud zdůrazňuje, že je klíčové odpovědět zejména na jeho třetí otázku, zda „*z čl. 4 Nařízení nárok na zaplacení úroku stejně jako na zaplacení jistiny musí vykazovat tam uvedené vlastnosti, tedy obzvláště zda musí být splatný v době, kdy je*

¹⁴⁰ Szyrocka (2011), s. 9 bod 8.

¹⁴¹ Szyrocka (2011), s. 9 bod 8.

¹⁴² Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

*podán návrh.*¹⁴³ Pokud totiž tyto podmínky platí i pro úrok, bude to mít vliv na rozhodnutí, za jakou dobu žalobce může žádat přiznání úroku; a potom na všechny další otázky Polského soudu by ESD již vlastně nemusel odpovídat. Polský soud zde má na mysli fakt, že jestliže zaujmeme stanovisko, že i úrok v době podání návrhu musí znít na „určitou částku“, potom strana může žádat jeho přiznání pouze za dobu ode dne splatnosti pohledávky nejdéle do dne podání návrhu v řízení o EPR.

Na první pohled snadné řešení však není bez vad; a nemá jednoznačný podklad ani v samotném Nařízení a jeho přílohách. Jak Polský soud správně poznamenává, nárok na zaplacení úroku je v Nařízení upraven velmi obecně a také poněkud lakonicky. Čl. 7 upravující náležitosti návrhu zmiňuje v odst. 2 písm. c), že žalobce požadující mimo jistinu také úrok, uvede *„úrokovou sazbu a období, za něž je tento úrok požadován, pokud není k jistině automaticky připočten zákonný úrok podle právních předpisů členského státu původu.“* Více je uvedeno až v bodě 7 Formuláře A, kterým se podává návrh na vydání EPR, a potom v Pokynech k jeho vyplnění. Zde má žalobce vyplnit vždy identifikační kód jistiny nároku a k němu potom pomocí kódů druh úroku a periodu, úrokovou sazbu, částku jistiny a potom také období, za které žádá přiznání úroku. Poslední se děje pomocí kolonek [od] a [do], což by mohlo na první pohled evokovat potvrzení úvodní hypotézy, že úrok by měl být určitý v době podání návrhu. Ovšem proti tomu hovoří Pokyny pro vyplnění formuláře návrhu k bodu 7: *„požaduje-li se úrok za období trvající až do rozhodnutí soudu, poslední políčko [do] se nevyplní.“* V pokynech se dále uvádí, že *„pokud uvedete kód 03 (kapitalizace úroku), měla by být uvedena částka základem pro zbývajících období. Kapitalizací úroků se rozumí situace, kdy se nahromaděné úroky připočtou k jistině a zohlední se při výpočtu dalších úroků.“*

Tímto tedy Pokyny výslovně dovolují, aby strana žádala přiznání úroku až do dne vydání EPR; tedy do dne, který jí není předem znám a tudíž jí není známa konečná výše úroku a neznámá část z něj není ještě splatná. Žalobce pouze nevyplní kolonku [do]. Lze tedy uzavřít debatu s tím, že žalobce může žádat úrok nejdéle do dne vydání EPR? Podle názoru Polského soudu přijetí tohoto postoje není vůbec opodstatněné. Podle jeho názoru Formulář a Pokyny nemají závazný charakter; a nepovažuje pravidla v nich obsažená za dostatečný základ pro zaujetí definitivního právního stanoviska.

---

¹⁴³ Szyrocka (2011), s. 10 bod 9.

K jejich závaznosti naopak Simon v komentáři ke čl. 7 Nařízení uvádí, že protože se návrh povinně podává na vzorovém Formuláři A, „*je třeba text tohoto článku číst společně s danou přílohou.*“¹⁴⁴ Dodávám, že s ohledem na to, že formuláře tvoří přímo přílohy Nařízení, jsou jeho součástí, a tím taktéž nevidím důvod pro jejich nezávaznost.

Podle Polského soudu vznikají také podstatné výkladové problémy v souvislosti se čl. 7 odst. 2 písm. c) Nařízení v případě, že stejně jako v polském právu není podle úpravy úrok automaticky připočten k jistině. V Polsku je převládající praxí přiznávat vedle pohledávky tzv. otevřené úroky, což jak už bylo řečeno znamená úrok spočítaný od data splatnosti (případně od přesného data, kdy vzniklo prodlení s placením) do dne zaplacení, který snad nastane v budoucnosti a je neurčitý. Tomu potom odpovídá formulace rozhodnutí soudu, jež přizná úrok z jistiny jako např. „*ode dne 20. března 2011 do dne zaplacení.*“¹⁴⁵ Polský soud je toho názoru, že „*vzhledem k ustanovením Nařízení je nejisté, zda strana takto formulovaný nárok na zaplacení úroku může podat.*“¹⁴⁶

Na podporu svého názoru odkazuje zaprvé na čl. 4 Nařízení, ze kterého by se (ačkoliv s jistými pochybnostmi) dalo usuzovat, že úrok v době podání musí být splatný. Zadruhé samotný čl. 7 odst. 2 písm. c) Nařízení mluví jako o jednom z formálních podmínek návrhu přesné uvedení období, za které žalobce požaduje úrok. Aby žalobce mohl vyplnit určité období, měl by znát jeho konečné datum. Proti tzv. otevřenému úroku staví Polský soud také argument, že Formulář E (kterým se vydává EPR) neobsahuje kolonku, jež by soudu umožnila vepsat nespočítanou částku úroku za budoucí pozdější prodlení.

Naopak proti poslednímu argumentu opírajícímu se o obsah formulářů Polský soud vzápětí namítá, že jejich charakter je technický a nelze z nich činit základ pro právní interpretaci. Navíc pokud má žalobce podle vnitrostátního práva v běžném řízení oprávnění žádat otevřený úrok, kdežto v řízení o EPR nikoliv, je jeho situace v řízení o EPR zhoršena a jeho procesní postavení se stává méně výhodným.

Polský soud proto žádá ESD o určení, zda je možné v řízení o EPR přiznat tzv. otevřené úroky do předem neurčeného dne zaplacení jistiny. Dodává, že pokud je toto možné, vyvstávají zde problémy praktického rázu s formulací takového rozhodnutí do kolonek

---

¹⁴⁴ Simon (2009), s. 3190.

¹⁴⁵ Szyrocka (2011), s. 11 bod 11.

¹⁴⁶ Szyrocka (2011), s. 11 bod 11.

vzorového formuláře. Tento Formulář A obsahuje pouze kolonky [Jistina], [Úrok (od)], [Smluvní pokuty], [Náklady] a [Celková částka], kde soud doplní vždy měnu a částku. Jak tedy otevřený úrok v EPR specifikovat? Polský soud k tomuto bodu také uvádí, že „*praxe polských soudů ve vydávání EPR nezaujala žádné jednotné stanovisko k věci; což vede k rozdílům nejen ve způsobech formulace platebního rozkazu, ale také co se týče názoru, zda je dovolené přiznat otevřené úroky.*“¹⁴⁷ Posledně jmenovaná kolonka [Celková částka] mimochodem také není bez pochybností v zemi, jako je např. Česká republika. V ČR se v jednotlivých položkách běžně vyskytují různé měny, tedy např. náklady v korunách a jistina a úrok v eurech. Soudy poté tuto kolonku buď vůbec nevyplňují nebo ji musí ručně vypisovat.

Polský soud shrnuje, že vzhledem k současnému právnímu stavu jsou na otázku rozsahu úroků myslitelné tři odpovědi, které uvedl již v předběžné otázce č. 4. Možné je, že:

- a) lze přiznat veškeré úroky, a tedy i tzv. otevřené úroky (jak plyne z vnitrostátního práva, jež je subsidiární úpravou v otázkách neupravených Nařízením);
- b) lze uplatnit úroky pouze od přesně určeného data splatnosti, označeného v návrhu, do dne podání návrhu nebo dne vydání EPR (jak plyne z obsahu formulářů a pokynů k nim);
- c) lze žádat pouze úroky ode dne splatnosti do dne podání návrhu (jak by mohlo plynout z požadavku splatnosti ke dni podání návrhu z čl. 4 Nařízení).

Při hledání postoje českého soudnictví k dané otázce lze na začátek zmínit argumentaci vyjádřenou v komentáři k ustanovení o doplnění a opravě návrhu. Zde Simon konstatuje, že může dojít k tomu, že žalobce nevyplní údaj o dni, do kdy požaduje přiznání úroku. Podle jeho názoru „*protože ale z Formuláře A v oddílu 7 jednoznačně plyne, že se má vyplnit období od – do, za které je úrok požadován, je třeba na daném údaji trvat.*“¹⁴⁸ Zcela zde tedy opomněl vzít do úvahy Pokyny pro vyplnění formuláře návrhu, které jednoznačně nevyplnění konečného data dovolují, pokud tím žalobce žádá o přiznání úroku do dne rozhodnutí soudu.

Co se týče zjišťování stávající praxe u soudů, podle soudců OS pro Prahu 1 je otázka úroků jedním z největších sporných bodů při aplikaci Nařízení. Dle českého OSŘ se v rozsudku přiznává žalobci jistina a úroky až do zaplacení, tzn. jsou možné a obvyklé

¹⁴⁷ Szyrocka (2011), s. 12 bod 12.

¹⁴⁸ Simon (2009), s. 3200.

tzv. otevřené úroky. Žalovanému tedy úroky stále nabíhají až do dne, kdy zaplatí a k tomuto dni je také povinen je sám spočítat. V různých členských státech EU se ale úprava úroků liší, v některých už musí být přímo v rozhodnutí vepsána konkrétní částka, kterou soud spočítá ke dni vydání rozhodnutí (např. ve Francii). Lze si představit i situaci, kdy již v žalobě musí být tato konkrétní výše úroku uvedena. Při řešení problému, jak při rozhodování o úroku postupovat, se vychází doposud (ač s výhradami) z Formuláře A Nařízení a Pokynů pro vyplnění návrhu; neboť jsou součástí Nařízení, které podle obecných principů má přednost před českým právem a je přímo aplikovatelné. Protože v Nařízení nejsou otevřené úroky výslovně upraveny, pokud strana nevyplní v kolonce [do] žádný údaj nebo uvede „až do zaplacení“, spočítá je soud podle Pokynů ke dni vydání EPR.

Podle českého práva se však úroky „až do zaplacení“ přiznávají a není zcela jasné, nakolik postupovat podle Nařízení, které o této možnosti mlčí a nakolik jej doplňovat vnitrostátním právem. Nelze proto hledět na otázku otevřeného úroku jako zcela uzavřenou. Dalo by se domnívat, že toto znevýhodnění oproti běžnému občanskému soudnímu řízení je určitou „daní“ pro účastníky, kteří se rozhodnou využít výhod řízení o EPR. Musí tedy dopředu počítat s tím, že se vzdávají části svého nároku – tedy těch úroků od vydání rozkazu do zaplacení – a jako „protihodnotu“ získají jednoduchost a rychlost formulářového řízení? A v případě, že požadují nárok celý, musí se obrátit na soud v běžném občanském řízení? (Může se teoreticky jednat i o nezanedbatelné částky, zvážíme-li zde, že samotný proces vydání EPR obvykle trvá měsíce a ani poté nemusí žalovaný zaplatit ihned.) Nebo by mohl soud vepsat do kolonky Formuláře E, kterým se vydává EPR, ručně slova „až do zaplacení“? Mimo jiné by to posléze mohlo vyvolat další otázky ohledně výkonu takového EPR ve členských státech, kterým tato formulace rozhodnutí o úroku není vlastní. Dalším problémem může být, že český soudce je povinen rozhodnout o celém nároku, který žalobce žádá. V případě, že tedy vydá EPR, v němž přizná úroky jen do dne jeho vydání (ač byly požadovány až do zaplacení), o části nároku tak nerozhodl. Měl by ji potom nějakým způsobem dále projednat?

Obdobně se k otázce úroků vyjádřil také Městský soud v Praze. I na tento soud přichází návrhy, které požadují úroky až do zaplacení. Po původních diskuzích se praxe také ustálila na vydávání EPR s úrokem spočítaným ke dni vydání. Lze vzít v potaz i možnost žalobce (kdyby mu tento úrok nepostačoval) obrátit se na soud znovu s nárokem

na zbývající část úroku. Ostatně i v případě podání odporu, kdy je věc převedena do běžného občanského soudního řízení, by také účastník mohl následně žádat tzv. otevřené úroky, které by mu byly přiznány. Pokud by tak neučinil již v návrhu, mohl by svůj petit posléze rozšířit.

Nakolik je toto praktické a zřejmě nejpříjemnější řešení na českých soudech rozšířené, se mi bohužel nepodařilo hodnověrně zjistit. Z některých zaslaných materiálů lze ovšem téměř s jistotou dovodit, že existují případy, kdy soud sveřepě trvá na doplnění konkrétního dne, do kterého žalobce požaduje úroky, a tedy uvažuje o přiznání úroku jen do dne podání návrhu. Stejně se objevily i případy, kdy soud vepsal do vydaného EPR úrok „až do zaplacení“. Lze tedy uzavřít, že i na českých soudech nepanuje jednotný názor a probíhají intenzivní debaty; což je s ohledem na rozpornost úpravy pochopitelné.

Pokud se vrátíme zpět k předloženým otázkám Polského soudu, vidí tento dále jako jeden z problémů vyskytujících se při aplikaci Nařízení, zda je žalobce povinen stanovit částku požadovaného úroku. Zde cituje čl. 7 odst. 2 písm. b) a c), podle kterého žalobce uvede „*výši nároku, včetně jistiny a případně úroku, smluvních pokut a nákladů.*“ Pokud je požadován úrok, musí se uvést dále „*úroková sazba a období, za něž je tento úrok požadován, pokud není k jistině automaticky připočten zákonný úrok podle právních předpisů členského státu původu.*“ Podle polského práva je úrok vedlejší plnění k jistině, nejčastěji vymáhané zároveň s jistinou, kdy není jeho výše připočtena k předmětu sporu a tedy nevstupuje do základu pro výpočet soudního poplatku (čl. 20 k.p.c.). Pokud by žalobce úrok sečetl s jistinou a z výsledku požadoval další úrok, jedná se o kapitalizaci úroku a výsledná částka se stává předmětem sporu, což se však dle polského práva neděje automaticky. Dále pokud v návrhu strana požaduje úrok společně s jistinou, nemá za povinnost jeho výši sama spočítat.

Polský soud se domnívá, že ustanovení Nařízení nedávají jasnou odpověď na otázku, kdo by měl úrok spočítat, „*zda žalobce nebo soudce z úřední povinnosti,*“¹⁴⁹ ač v tom vidí podstatný praktický problém. Odkazuje na Formulář E, kterým se vydává EPR, v němž je obsažena kolonka pro částku úroku z jistiny. Opět argumentuje čl. 4 Nařízení, podle kterého jsou v řízení vymáhané peněžité pohledávky splatné a znějící na určitou částku. Pokud tedy zaujmeme stanovisko, že tento článek se vztahuje také k úrokům, poté by spočívala povinnost vypočítání úroku na žalobci a byl by povinen uvést jeho

---

¹⁴⁹ Szyrocka (2011), s. 13 bod 14.

přesnou výši. K tomu je však nutné poznamenat, že přijetí tohoto názoru Polského soudu by vyžadovalo také změnu formulářů, neboť Formulář A pro podání návrhu kolonku pro konkrétní částku úroku neobsahuje. Zahrnuje pouze údaje o sazbě a období; a tedy jediná možnost, jak konkrétní částku uvést, by bylo ji rovnou započíst k jistině (tzn. kapitalizovat). Potom by tam uvedená částka byla základem pro zbývajících období.

Zůstává tedy otázkou, zda strana, která by požadovala úrok do dne podání návrhu, má povinnost sama uvést jeho výši; nebo tak učiní soud. Podobnou otázku si lze dle Polského soudu položit i v případě, že žalobce žádá úroky až do dne vydání EPR. Polský soud si sám odpovídá, že ač v předchozím případě je žalobce schopen úrok spočítat, v následujícím není; neboť nemůže dopředu předvídat datum vydání EPR. A tudíž zde odvozuje, že definitivní výpočet leží na soudu zabývajícím se danou věcí. Pro hovoří také již zmíněné Pokyny k Formuláři A k bodu 7, které umožňují neuvést údaj o konečném dni. Dalo by se tedy shrnout, že kde v návrhu není přesné období, nemá žalobce povinnost částku úroku uvést. Proti tomuto myšlenkovému pochodu však Polský soud namítá, že nemá přímou podporu v Nařízení; podle kterého by se spíše dalo usoudit, že implicitně předpokládá uvedení konkrétní výše úroku. Pokud bude čl. 4 Nařízení s požadavkem určitosti vztažen i na úrok, potom jeho neuvedení by mělo mít jako svůj právní důsledek výzvu žalobce podle čl. 9, aby svůj návrh doplnil. Podobně by podle mého názoru soud postupoval i v případě kapitalizovaného úroku, který by žalobce spočítal zjevně chybně. Zde by se dalo uvažovat o opravě návrhu podle čl. 9 pomocí Formuláře B nebo popřípadě k nabídce soudu na vydání pozměněného EPR podle čl. 10 na Formuláři C.

4 Aplikace EPR v českém soudnictví

K napsání této kapitoly jsem se snažila získat a následně shrnout faktická data, dosavadní poznatky a praktické zkušenosti s aplikací Nařízení před českými soudy. Příslušných je v první instanci 86 okresních (resp. obvodních a městský) a 8 krajských (resp. městský) soudů. Informace jsem hledala třemi způsoby.

Prvním byl dotaz na Ministerstvo spravedlnosti ČR o poskytnutí celkových statistických dat o používání EPR v České republice. Tyto informace jsou veřejně přístupné na webových stránkách věnovaných české justici,¹⁵⁰ v databázi InfoData a zde pod sekci Výkazy soudů a státních zastupitelství; a to ve výkazech V(MS)-161 – Výkaz o pohybu agendy rejstříku EVC pro okresní soudy a V(MS)-162 – Výkaz o pohybu agendy rejstříku EVCm pro krajské soudy.¹⁵¹ Zde lze nalézt podrobné tabulky pro jednotlivé okresní a krajské soudy o měsíčním, čtvrtletním, pololetním a ročním pohybu této agendy; u okresních soudů také sumarizované výkazy se souhrny podle území krajů. Data jsou dostupná za roky 2010 a 2011, protože ač Nařízení se dle čl. 33 použije od 12. prosince 2008, Ministerstvo nezareagovalo včas a samostatný rejstřík pro tuto novou soudní agendu byl zřízen až s rokem 2010. První případy se proto zapisovaly do rejstříku C nebo Cm a spisy se označovaly jen červeně psanou poznámkou EvRo či obdobně.¹⁵²

Zadruhé jsem zkoumala dosavadní judikaturu soudů, a to v databázích ASPI, Codexis, webové aplikaci Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu a zkušební verzi vyhledávání rozhodnutí krajských a vrchních soudů. To nepřineslo převratné výsledky, jednak kvůli stále „čerstvosti“ řízení a také z jeho vlastní podstaty – jedná se o nástroj, se kterým by při řádném běhu věcí měl být rychle hotov soud prvního stupně. Z rozhodovací činnosti vyšších stupňů jsem našla pouze usnesení Ústavního soudu ÚS 1862/09, kterým odmítá ústavní stížnost B. F., datující se do prvního přechodného období platnosti Nařízení; avšak meritorně se jím nezabývá. Proto je níže pouze stručně shrnu. Dále databáze na první pohled poskytují více případů Nejvyššího soudu vztahujících se k EPR, ovšem

---

¹⁵⁰ Dostupné z www.justice.cz.

¹⁵¹ Informace o zdroji poskytnul Mgr. Jaroslav Rozsypal, vedoucí oddělení styku s veřejností Ministerstva spravedlnosti ČR.

¹⁵² Z odpovědi na Žádost o poskytnutí informace Spr. 1108/2011 od JUDr. Vladimíra Váni, předsedy Okresního soudu v Prostějově.

při bližším zkoumání se zjistilo, že jsou to rozhodnutí zabývající se návrhem na potvrzení evropského exekučního titulu, kde NS určuje příslušný soud. Bylo tedy nutné je vyřadit.

Zajímavým počinem Zahraničního oddělení Nejvyššího soudu v oblasti evropského civilního procesu je zpracování Souhrnné zprávy o rozhodovací praxi českých civilních soudů v případech s evropským prvkem 2004 – 2008 a databáze některých anonymizovaných rozhodnutí soudů všech stupňů s evropským prvkem.¹⁵³ Ovšem Nařízením o EPR se ještě nezabývá a nová zpráva za roky 2009 – 2011, která by jej potenciálně zahrnovala, by měla být dokončena na jaře roku 2012. Přitom je nutno poznamenat, že i na mezinárodních jednáních je pozice ČR „*taková, že se tento instrument nevžil*“ a analyzován ve zprávě tedy příliš nebude.¹⁵⁴

Tomuto postoji lze dát za pravdu. Analýzou výkazů z InfoData¹⁵⁵ zjistíme, že dohromady za dva poslední roky ze tří let používání tohoto řízení byl za celou Českou republiku zaznamenán nápad pouhých 569 návrhů. Za rok 2010 bylo podáno na okresních soudech celkem 164 a na krajských soudech 54 návrhy na vydání EPR. Za rok 2011 počet stoupl na 254 u okresních a 97 u krajských soudů. Jen pro zevrubnou představu, v roce 2010 činil nápad na okresní soudy v rejstříku C, tedy agendy, jež „*tvoří věci upravené obchodním zákoníkem, občanským zákoníkem, zákonem o rodině, zákoníkem práce a s nimi souvisejícími předpisy*“ 349 039 věcí, navrhuto bylo 650 716 platebních rozkazů (z toho 456 087 elektronických); a na krajské soudy v rejstříku C 3593 věci, v Cm 36 961 věc obchodní a 29 622 návrhy na vydání platebního rozkazu (z toho 15 540 směnečných/šekových a 3 698 elektronických).¹⁵⁶ Upozorňuji, že tato data nejsou porovnatelná, neboť bychom z nich museli vyčlenit pouze řízení s podobným předmětem a omezeními jako řízení o EPR; tedy alespoň pouze ta s cizím prvkem, a potom sledovat jejich vývoj a vývoj agendy EVC a EVCm. Přesto je zřejmé, že nápad tvoří zatím téměř zanedbatelné číslo.

Dále jsem se zatřetí obrátila v listopadu a prosinci roku 2011 na 27 okresních a všechny krajské soudy se žádostmi o poskytnutí informací o dosavadní aplikaci tohoto nástroje (vzor e-mailové žádosti viz Příloha 1). Okresní soudy jsem se nesnažila vybírat zcela náhodně, ale jednak s ohledem na geografické rozložení, tak i po předběžném výběru

---

¹⁵³ Více informací poskytuje průběžně čtvrtletník Bulletin zahraničního oddělení Nejvyššího soudu ČR, dostupný online www.nsoud.cz.

¹⁵⁴ E-mailová korespondence s Mgr. Alešem Pavlem, Zahraniční oddělení Nejvyššího soudu.

¹⁵⁵ Podrobněji viz v podkapitolách 4.2 a 4.3.

¹⁵⁶ Statistický přehled soudních agend (2010), s. 7, 58, 121, 150, 153 a 160.

z výkazů na InfoData z těch, které se EPR zabývaly v rámci své agendy častěji. Stále totiž v České republice existuje řada soudů, které se s řízením o EPR zatím nesetkaly vůbec. Doposud své více či méně obsažné odpovědi¹⁵⁷ zaslalo 21 okresních a všechny krajské soudy. Některé soudy poskytly prostřednictvím pracovníků správy soudu, popřípadě vyšších soudních úředníků pouze statistické informace, které byly zapsány v evidenčních pomůckách v rámci systémů ISAS; některé nahlédly i do spisů (příklad viz Příloha 2), popřípadě odpovídali přímo soudci, kteří mají v rámci rozvrhu práce tato řízení svěřená (příklad viz Příloha 3).

Otázky se týkaly zejména nápadu návrhů EPR na oslovený soud, průběhu a výsledku řízení; tedy zda EPR byl vydán a zda se jej podalo doručit, dále zda byl podán odpor a došlo k převodu do běžného soudního řízení a zajímala mne také délka řízení. Další okruh otázek směřoval na zjištění, kdo a proč českých soudů pro řízení o EPR využívá. Sem patřily otázky ze kterých států je podáván návrh, popřípadě do kterých států soud doručoval EPR, dále zda se i u okresních soudů jednalo převážně o podnikatele nebo o běžné občany a hlavně, čeho se nároky uplatňované pomocí tohoto instrumentu týkaly. Odpovědi soudů doplněné o údaje z databáze InfoData jsem zpracovala a výsledky uvádím také níže.

4.1 Usnesení Ústavního soudu ÚS 1862/09

Stěžovatel B. F. se zde domáhal toho, aby Ústavní soud přikázal Okresnímu soudu v Jihlavě zastavit řízení vedené pod sp. zn. 18 C 207/2008 a pokračovat v řízení vedeném pod sp. zn. 18 C 5/2009. Namítal porušení článku 90 Ústavy, podle nějž jsou soudy povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům, a dále porušení svého práva na soudní ochranu a práva na spravedlivý proces, zakotvených v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Dne 18. srpna 2008 podal B. F. u OS v Jihlavě návrh na vydání EPR. Soud návrh posoudil podle obsahu jako žalobu, neboť Nařízení se mělo použít až od 12. prosince 2008. Poté vyzval stěžovatele, aby ve stanovené lhůtě 20 dnů odstranil vady podání

---

¹⁵⁷ Zvláště nápomocné odpovědi poskytly soudy: OS pro Prahu 1 (Mgr. Andrea Pešlová, JUDr. Zuzana Bohdanecká), MS v Praze (Mgr. Milada Románková), OS v Břeclavi (Markéta Fibingrová, Mgr. Vladimíra Merglová), OS v Novém Jičíně (Renata Holíšová), OS v Opavě (Mgr. Jiří Urban), OS v Prostějově (JUDr. Vladimír Váňa), OS pro Prahu 4 (Irena Marková), OS pro Prahu 5 (Mgr. Jana Humení), Městský soud v Brně (Mgr. Milan Jakubiček), OS v Ústí nad Labem (JUDr. Iva Kaňáková), kterých si za tuto ochotu vážím a děkuji.

podle poskytnutého poučení. Usnesení bylo doručeno dne 14. listopadu 2008, lhůta k odstranění vad podání tak uplynula dne 4. prosince 2008. Stěžovatel podal dne 30. prosince 2008 opětovně návrh na vydání EPR. Usnesením OS v Jihlavě ze dne 4. února 2009 bylo řízení v pozdější věci zastaveno, neboť v téže věci probíhalo na soudě předchozí řízení. Stěžovatel OS v Jihlavě vytýkal, že neodmítl jeho předchozí návrh poté, co stěžovatel ve stanovené lhůtě neodstranil vady svého podání, ale naopak zastavil řízení pozdější, na jehož vedení stěžovatel trval.

Ústavní soud stanovil, že podle Ústavy a zákona není oprávněn k rozhodnutí, aby OS v Jihlavě přikázal dřívější řízení zastavit a naopak v pozdějším řízení pokračovat; a ústavní stížnost odmítl z důvodu své nepříslušnosti. Přesto konstatoval, *„že to byl právě stěžovatel, kdo způsobil procesně nepřehlednou situaci, když zahájil - téměř paralelně - dvě soudní řízení s totožným předmětem. Stěžovateli přitom nic nebránilo v tom, aby svůj původní návrh, pokud nechtěl, aby toto řízení dále pokračovalo, vzal zpět, a teprve poté podal u soudu návrh nový. Usnesení okresního soudu o zastavení v pořadí druhého zahájeného řízení, na jehož pokračování měl stěžovatel naopak zájem, přitom opravným prostředkem (odvoláním) nenapadl.“*

4.2 Výsledky výzkumu u okresních soudů

Podívejme se nejprve na statistické souhrny z portálu InfoData. V roce 2010 byly na okresních soudech podány 164 návrhy na vydání EPR. Nepřekvapí, že nejvíce vytěžovanými soudy jsou obvodní soudy pražské (54 věcí tzn. 33 % návrhů), dále potom okresní soudy na území Severomoravského (31 věcí tzn. 19 % návrhů) a Jihomoravského kraje (27 věcí tzn. 16 % návrhů). V tomto roce soudy vyřídily 117 věcí, z toho vydaly 63 pravomocných EPR,¹⁵⁸ tedy s trochou zjednodušení 38 % celkového nápadu bylo skutečně ukončeno evropským platebním rozkazem. Další podrobné údaje lze nalézt v následující tabulce:

---

¹⁵⁸ Zajímavé je, že Nařízení s pojmem právní moci neoperuje; zná pouze vykonatelnost EPR.

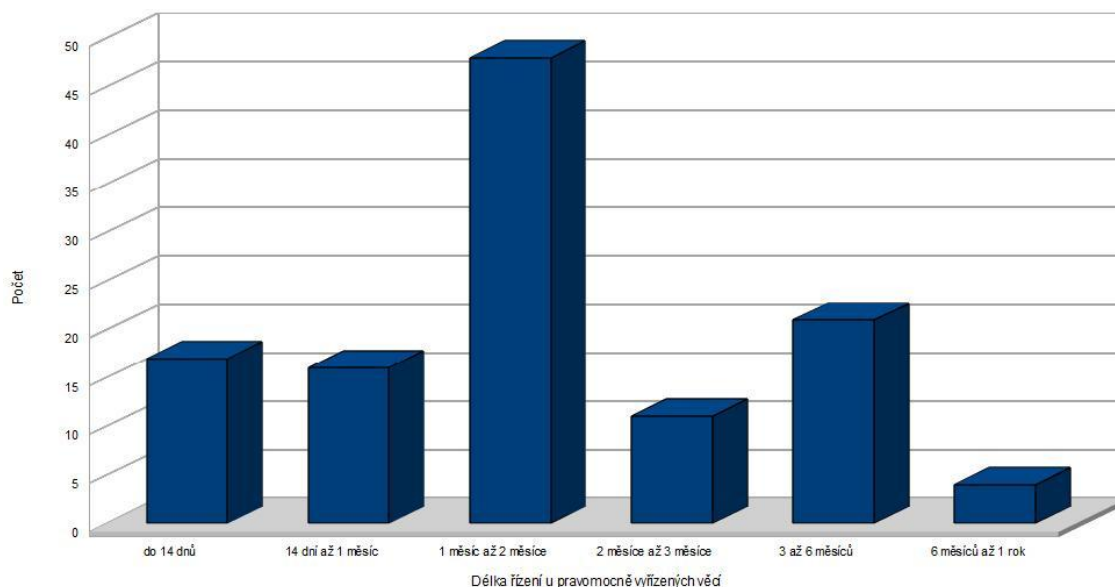
Obrázek 3: Okresní soudy rok 2010 - výkaz rejstříku EVC

	Praha	StC	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem
Celkem nový nápad	54	9	9	13	6	15	27	31	164
Celkem zapsáno do rejstříku	82	12	9	13	7	15	28	32	198
Nevyřízeno koncem minulého období	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obživlo celkem	7	1	1	1	0	0	5	6	21
z toho:									
podán odpor	0	0	0	0	0	0	2	2	4
evropský platební rozkaz zrušen	0	0	1	0	0	0	1	2	4
Vyřízeno celkem	41	8	7	4	1	9	21	26	117
evropským platebním rozkazem	27	3	4	1	1	5	8	14	63
rozsudkem	1	0	0	0	0	0	1	0	2
postoupením	0	0	0	1	0	0	1	0	2
v tom:									
odmítnutím podle § 43 odst. 2 o. s. ř.	0	0	1	1	0	0	0	1	3
zastavením	0	2	0	1	0	1	1	3	8
zpětvzetím	0	1	1	0	0	0	1	2	5
jinak	13	2	1	0	0	3	9	6	34
Nevyřízeno celkem	20	2	3	10	5	6	11	11	68
Nepravomocně vyřízené celkem	22	2	1	0	0	2	7	10	44
v tom:									
u soudu I. stupně	22	2	1	0	0	2	7	10	44

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVC - Okresní soudy - rok 2010 - ze dne 7. 1. 2011

Pokud se zaměříme na délku řízení u již vyřízených věcí, nejvíce jich je skončeno mezi jedním a dvěma měsíci. To odpovídá bezproblémovému průběhu řízení, kdy soud nepotřebuje oprav či doplnění a na základě návrhu vydá EPR. Pod kolonkou do čtrnácti dnů se dle mého názoru schovávají především důvody nepříslušnosti atp. Ve lhůtě více jak dva měsíce se nejspíše již jedná o vyřízení věci i po úspěšných či neúspěšných opravách a doplnění. Věci převedené do běžného občanského řízení se zde pravděpodobně pro krátký časový odstup ještě nezachytily. Přehled délky řízení u již vyřízených věcí zachycuje následující graf:

Obrázek 4: Okresní soudy rok 2010 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVC - Okresní soudy - rok 2010 - ze dne 7. 1. 2011

V roce 2011 došlo ke zvýšení nápadu na okresní soudy o 55 % na celkových 254 návrhů. Opět vedla Praha s 93 návrhy, tzn. 37 % nových věcí, následována tentokrát okresními soudy z Jihomoravského kraje s 53 návrhy, tzn. 21 % nových věcí a až poté ze Severomoravského kraje s 29 návrhy, tzn. 11 % nových věcí. Položka vyřízených věcí činila 242 případů (přičemž jsou zde zahrnuta i vyřízení u věcí napadlých v předchozím roce a naopak nejsou zahrnuta rozhodnutí ještě do konce roku nevydaná). Z toho pravomocných evropských platebních rozkazů bylo vydáno rovných sto, opět se zjednodušením tedy činí obdobných 39 % celkového nápadu. Z jiných způsobů vyřízení se zde začínají více objevovat rozsudky (u 21 věcí), výraznějšími skupinami jsou také zastavení (u 36 věcí) a zpětvzetí u (18 případů), které ještě budou patrné ve schématu obvyklého postupu soudu – viz níže. Jiné způsoby vyřízení nejsou příliš relevantní hlavně kvůli velké části věcí (55 případů) zahrnutých v nic neříkající kategorii „jinak“ (viz následující tabulka).

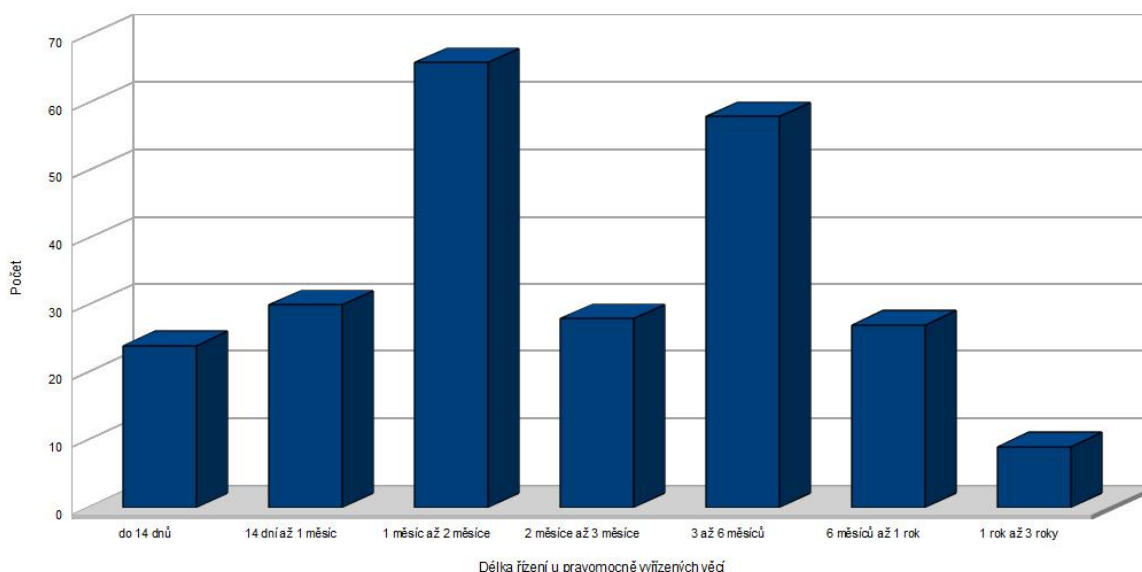
Obrázek 5: Okresní soudy rok 2011 - výkaz rejstříku EVC

	Praha	StC	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem
Celkem nový nápad	93	21	18	8	14	18	53	29	254
Celkem zapsáno do rejstříku	93	23	20	8	14	18	54	30	260
Nevyřízeno koncem minulého období	20	2	3	10	5	6	11	11	68
Obživo celkem	20	1	13	1	0	7	9	7	58
z toho:									
podán odpor	2	0	5	1	0	4	2	1	15
evropský platební rozkaz zrušen	3	0	7	0	0	2	2	0	14
Vyřízeno celkem	77	17	28	12	13	18	47	30	242
evropským platebním rozkazem	29	6	15	2	11	11	16	10	100
rozsudkem	5	0	2	0	0	2	3	1	13
rozsudkem pro uznání	0	0	0	1	0	0	2	1	4
rozsudkem pro zmeškání	3	0	0	0	0	0	0	2	5
postoupením	0	1	0	0	0	0	3	0	4
příkázáním	0	0	0	0	0	0	0	1	1
odmítnutím podle § 43 odst. 2 o. s. ř.	0	0	2	2	0	0	2	0	6
zastavením	8	2	7	3	1	2	5	8	36
zpětvzetím	6	1	2	2	0	1	5	1	18
jinak	26	7	0	2	1	2	11	6	55
Nevyřízeno celkem	56	7	6	7	6	13	26	17	138
Nepravomocně vyřízené celkem	31	5	8	1	10	5	11	12	83
z toho:									
u soudu I. stupně	30	5	6	1	10	5	10	11	78
u odvolacího soudu	1	0	2	0	0	0	1	1	5

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVC - Okresní soudy - rok 2011 - ze dne 8. 1. 2012

Rozložení délky řízení u jednotlivých vyřízených věcí je již v roce 2011 pestřejší. Do jednoho měsíce bylo vyřízeno 54 a mezi jedním a dvěma měsíci 66 případů. Potvrzuje se tedy, že buďto soud rozhodne v průměru kolem jednoho a půl měsíce nebo potom při vyšší složitosti věci u oprav návrhu atd. se doba blíží spíše pěti měsícům až půl roku. V položkách nad půl roku až přes rok se již zřejmě začínají projevovat dokončená běžná občanská soudní řízení (viz graf).

Obrázek 6: Okresní soudy rok 2011 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVC - Okresní soudy - rok 2011 - ze dne 8. 1. 2012

Dále se budu zabývat podrobnější analýzou věcí na základě odpovědí dotázaných soudů. Okresní soudy jsem rozdělila na dvě větší skupiny, první tvoří obvodní soudy pro Prahu (zde otázky zaslány na sedm z celkových deseti) a do druhé jsem umístila všechny ostatní okresní soudy (údaje od 14 institucí).

Jak již bylo uvedeno, nejvíce vytěžovanými soudy jsou obvodní soudy pražské.¹⁵⁹ Z nich se podle součtu za rok 2010 a 2011 zabývaly EPR především Obvodní soud pro Prahu 1 – 12 návrhů, Obvodní soud pro Prahu 2 – 24 návrhů, Obvodní soud pro Prahu 4 – 27 návrhů a rekordmanem je Obvodní soud pro Prahu 5 s 32 návrhy. Ostatní pražské soudy se setkaly s nápadem nepřesahujícím desítku případů. Pokud zkoumáme časové rozložení nápadu, mezi roky 2010 a 2011 lze na těchto soudech vystopovat rostoucí tendenci.

Co se týče přeshraničního prvku, je jedním z účastníků řízení vedle české strany nejčastěji německá a slovenská osoba, ve 40 z 95 (tj. 42 %) blíže konkretizovaných případů¹⁶⁰ je žalobce nebo žalovaný z Německa, ve 35 z 95 (tj. 37 %) ze Slovenska. Dalšími dotčenými zeměmi je Rakousko (5x), Velká Británie (4x), Španělsko (3x), Itálie (1x), Belgie (1x), Maďarsko (1x), Portugalsko (1x), Bulharsko (1x), Nizozemí (1x), Polsko (1x) a jeden nelze identifikovat. V podstatě rovnoměrně jsou případy rozděleny

¹⁵⁹ Osloveny OS Praha 1, OS Praha 2, OS Praha 4, OS Praha 5, OS Praha 6, OS Praha 7, OS Praha 8.

¹⁶⁰ Pro celé zpracování výsledků dotazování platí, že každý ze soudů se s otázkami vypořádal jiným způsobem. Tudíž různý typ informací je dostupný pro různé případy a různé počty případů.

na ty, kde je žalobcem česká osoba a snaží se o vydání EPR proti osobě zahraniční, a kdy je ze zahraničí česká osoba žalována.

Pokud soudy udávají bližší charakteristiku účastníků řízení, jasným trendem je využívání řízení o EPR pro běžné spory mezi dvěma podnikateli – právníckými osobami. Fyzické osoby jsou zmíněny zřídka a pak stejně spíše jako fyzické osoby podnikající. Spotřebitelé se těchto řízení dle poskytnutých informací neúčastní.

Nejčastějšími důvody pro podávání návrhů jsou pohledávky ze smluv o přepravě (kdy se jedná o dopravu silniční), dále smlouva o poskytování služeb a Praha 4 řeší také často návrhy podávané dvěma velkými bankami zde sídlícími¹⁶¹ proti fyzické osobě v zahraničí z nezaplacených pohledávek (bohužel zde nevím, zda se jedná či nejedná o spotřebitele). Další důvody využívání řízení jsou velmi pestré.

U návrhů, kde byl zaplacen soudní poplatek (to je také poměrně zajímavý fenomén, nezanedbatelná část věcí je zastavena kvůli nezaplacení soudního poplatku) a nebylo nutné doplnění či opravy, byl EPR vydán běžně do 1,5 měsíce. V případě, že není podán odpor, se potom nejčastěji celková doba od zapsání do rejstříku až do vyznačení vykonatelnosti pohybuje kolem 6 měsíců. Tuto relativně delší dobu, než předpokládá součet lhůt stanovených Nařízením o EPR způsobují komplikace s doručováním do ciziny. V případě projednávání věci soudcem se řízení prodlužuje ještě o další cca 3 měsíce a v případě nařízení jednání je řízení ještě delší.

EPR byl vydán v méně než polovině případů. Druhým nejčastějším způsobem vyřízení je zastavení řízení, kde kralují jako důvody nezaplacení soudního poplatku, poté zpětvzetí návrhu a nepříslušnost soudu. Vyskytuje se také odmítnutí návrhu, zvláště kvůli jeho nedoplnění a nesplnění podmínek řízení. Pokud je EPR vydán, poměrně často se stává (odhadem až čtvrtina vydaných EPR), že je zrušen pro nedoručení; a i při doručení se žalovaní brání odporem. Pouze ve dvou případech již dopředu žalobce využil možnosti vyznačit, že si nepřeje převod do běžného občanského soudního řízení v případě podání odporu; což se tak i stalo. Obavy, že by řízení mohlo být zneužíváno k šikaně žalovaných a podobným strategiím, se zatím ukázaly jako liché.

---

¹⁶¹ Česká spořitelna, a.s. a Raiffeisenbank, a.s.

U jednotlivých okresních soudů mimo oblast Prahy¹⁶² se dají obvykle návrhy spočítat na prstech jedné ruky; některé se doposud s řízením o EPR nesetkaly vůbec. K vytiženějším soudům z těch, které odpověděly, patří Městský soud v Brně – součet za roky 2010 a 2011 je 33 návrhů, Okresní soud v Českých Budějovicích – 20 návrhů, Okresní soud v Ostravě – 11 návrhů, Okresní soud v Novém Jičíně – 9 návrhů, Okresní soud v Břeclavi – 9 návrhů, Okresní soud ve Frýdku-Místku – 8 návrhů, Okresní soud v Olomouci – 8 návrhů, Okresní soud v Pardubicích – 8 návrhů a Okresní soud v Ústí nad Labem – 7 návrhů. Kvůli značné kolísavosti malých čísel u dotazovaných soudů se nedá jednoznačně říci, že by nápad u těchto soudů výrazně stoupal mezi roky 2010 a 2011; je to náhodné soud od soudu, ale výše zmíněné celkové tabulky zaznamenaly celkem za Českou republiku poloviční nárůst.

Kde soudy poskytly také údaje o účastnících, mezi nejčastěji zmiňované zahraniční osoby patřily opět osoby slovenské 31x a německé 14x; dále rakouské 7x, polské 4x, italské 2x, belgické 2x, francouzské 2x, litevské 2x, po jednom padlo také Rumunsko, Maďarsko či Španělsko. Vedle toho Městský soud v Brně souhrnně pro 33 návrhů uvádí jednoznačnou převahu případů, kdy žalobcem je opět slovenská osoba proti žalované české osobě, dále se vyskytl i návrh českého žalobce proti žalovanému ze Slovinska nebo z Francie. Stejně tak Okresní soud v Pardubicích hlásí případy přicházející nebo se týkající Slovenska. Je nutné také upozornit na případy (jež umožňují pravidla o příslušnosti), kdy např. žalobce i žalovaný pochází z Rakouska nebo u dvou případů byl žalobce ze Slovenska a žalovaný z Itálie.

Opět zde převažují podnikatelé, ať už právnické nebo fyzické osoby; a to i bez právního zastoupení. V souvislosti s důvody, pro které je o vydání EPR žádáno (jež jsou uvedeny v následujícím odstavci), se domnívám, že např. podnikatelé zabývající se mezinárodní přepravou zboží tedy jsou schopni vyplnit a podat návrh sami. Neboť už z podstaty svého podnikání jsou zvyklí pohybovat se v různých právních prostředích a rychle se přizpůsobovat měnícím se podmínkám. Potvrzuje se tedy předpoklad, že pokud podnikající osoba má určité zkušenosti jak v oblasti práva, tak s využíváním IT a hledáním nových možností, dokáže se adaptovat i na řízení o EPR. Většina návrhů je však stále podávána prostřednictvím advokátů českých, ale i zahraničních. Spotřebitelé

---

¹⁶² Z oslovených soudů odpověděly: MS v Brně, OS v Břeclavi, OS v Českých Budějovicích, OS ve Frýdku-Místku, OS v Chebu, OS v Jindřichově Hradci, OS v Karlových Varech, OS v Novém Jičíně, OS v Opavě, OS v Ostravě, OS v Pardubicích, OS v Prostějově, OS v Přerově a OS v Ústí nad Labem.

podle dostupných odpovědí soudů více méně nevyužívají řízení vůbec; ač se mj. i jimi Komise zaštiťovala při tvorbě Nařízení a také formuláře jsou v některých svých položkách pro ně uzpůsobeny. Domnívám se, že z valné většiny spotřebitelé o této možnosti vůbec nevědí. Otázkou je, zda by se i tak do řízení pouštěli (jak diskutováno výše v kapitole druhé).

Co se týče povahy nároků vymáhaných pomocí řízení o EPR, Městský soud v Brně (33 návrhů) výslovně uvádí, že nejvíce je žalováno z přepravních smluv; a to z Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), vyhl. MZV č. 11/1975 Sb., ze dne 27. listopadu 1974. Tuto Úmluvu výslovně zmiňuje také např. OS v Prostějově; ostatní soudy se omezují na konstatování, že se jednalo o nezaplacené nároky či neúplné platby ze smlouvy o poskytování služeb v dopravě, zaplacení částek z titulu přepravy zboží, nezaplacení ze smlouvy o poskytování služeb v dopravě, neuhrazené faktury vydané za mezinárodní přepravu, nezaplacení faktury za dodání zboží a opravy vozidla apod., kdy se domnívám, že se jedná taktéž většinou o Úmluvu CMR. Další významnější skupinou důvodů je zaplacení pohledávek z titulu kupních smluv, především kde zboží bylo dodáno, ale nebyla uhrazena kupní cena. Mezi ostatní méně uváděné pohledávky se řadí nároky ze smlouvy o poskytování služeb – např. nezaplacené ubytovací služby, nárok ze smlouvy o zprostředkování, která byla mezi účastníky uzavřena či nároky z nájmu obchodních prostor. Vyskytují se i případy, kde žalobcem je advokát, který se domáhá po žalovaném dlužné částky za jím poskytnuté právní služby. Návrhy znějí pravidelně na úhradu částek v intervalu 350 EUR až 3500 EUR.¹⁶³ To odpovídá věcné příslušnosti okresních soudů ve sporech mezi podnikateli o peněžité plnění, jestliže částka požadovaná žalobcem nepřevyšuje 100 000 Kč (OSŘ § 9 odst. 3 písm. r) bod 6.), které tvoří naprostou většinu nároků uplatňovaných pomocí řízení o EPR u okresních soudů.

Co se týče průběhu a výsledků řízení, větší vypovídací schopnost zde mají spíše výše uvedené souhrnné tabulky a grafy zpracované na základě údajů databáze InfoData. Důvodem jsou příliš malá čísla a značná variabilita informací v odpovědích soudů.

Z odpovědí lze usuzovat, že velmi časté je zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku – soud takto rozhoduje usnesením (v případě, že je později soudní poplatek

---

¹⁶³ Údaj MS v Brně (souhrnně za 33 návrhů). Nemusí to nutně platit absolutně - u OS v Karlových Varech se u nájmu obchodních prostor vyskytla i částka téměř 15 000 EUR.

zaplacen, připadá v úvahu zrušení usnesení o zastavení řízení), méně často zastavení řízení pro zpětvzetí návrhu či odmítnutí návrhu pro nepříslušnost, popř. s postoupením či poučením, ke kterému soudu návrh podat (to bývá obvykle relativně rychlé, za dva týdny, ale u některých soudů i dva měsíce), nebo pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Pokud je vydán EPR (dá se usoudit, že bývá vydáván v rámci měsíce až dvou měsíců, pokud ne a vyskytnou se odstranitelné komplikace, potom se často ještě přece jen vydá EPR a to obvykle za čtyři až šest měsíců), bývá často zrušen pro nedoručení a poté je případně nařízeno jednání. Když se nedostaví žádný z účastníků, řízení se přeruší dle § 110 OSŘ a zastaví dle § 111 odst. 3 OSŘ¹⁶⁴ nebo také bývá zrušen pro podání odporu. Odpor je mnohde i úspěšný, ale také někdy bývá poté pravomocným rozsudkem zcela vyhověno původnímu návrhu. Soudy preferují doručování běžně přímo poštou, zvláště do zemí jako je Slovensko, Německo, při doručování do Francie se vyskytl i případ využití justiční spolupráce prostřednictvím francouzského justičního orgánu.¹⁶⁵ V případech, kdy vše běží bez větších problémů a odpor není podán, má žalobce v rukou platební rozkaz pravomocný a vykonatelný nejdříve za tři, čtyři měsíce; tohoto stavu se dosáhne tak ve třetině případů. Mnohé věci jsou doposud nevyřízeny; vedle těch, které napadly nedávno, pak z velké části probíhá běžné soudní řízení.

4.3 Výsledky výzkumu u krajských soudů

Pokud opět pro začátek nahlédneme do statistických souhrnů v databázi InfoData, za rok 2010 na krajské soudy napadly celkem 54 nové návrhy, z nichž nejvíce zaznamenal Městský soud v Praze (16 věcí, tzn. 30 % nápadu), KS v Hradci Králové (14 věcí, tzn. 26 % nápadu) a KS v Ostravě (13 věcí, tzn. 24 % nápadu). Vyřízeno bylo v tomto rejstříku celkem 44 věcí, z nich 30 pomocí úspěšného evropského platebního rozkazu (při zjednodušení 56 % z celkového počtu napadlých věcí); dále viz následující tabulka:

---

¹⁶⁴ Dalo by se uvažovat i o ustanovení opatrovníka podle § 29 odst. 3 OSŘ, ovšem pokud cílem je získat exekuční titul vykonatelný přímo v cizině, není toto řešení příliš praktické. Výsledkem takového řízení by byl nejspíše rozsudek pro zmeškání a při následné snaze o uznání a výkon v jiném členském státě je absence žalovaného jedním z důvodů pro zamítnutí uznání a výkonu.

¹⁶⁵ Např. z odpovědi OS v Olomouci. Každá členská země má tento způsob pomoci při doručování upraven jinak. ČR doručuje prostřednictvím soudů a bezplatně, ale v některých jiných státech (Francie, Lucembursko) bývá zpoplatněn.

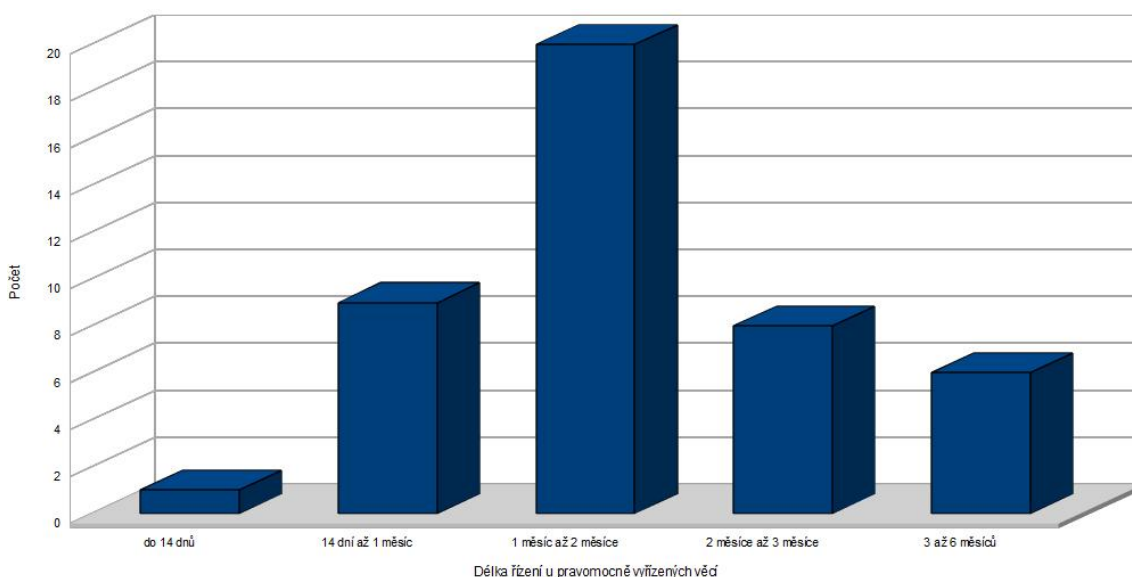
Obrázek 7: Krajské soudy rok 2010 - výkaz rejstříku EVCm

	Praha	StC	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem
Celkem nový nápad	16	2	3	2	0	14	4	13	54
Celkem zapsáno do rejstříku	16	2	3	2	0	16	4	14	57
Nevyřízeno koncem minulého období	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obžívlo celkem	2	0	1	1	0	1	0	4	9
z toho: podán odpor	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Vyřízeno celkem	14	1	2	2	0	12	1	12	44
evropským platebním rozkazem	11	0	0	2	0	7	0	10	30
postoupením	0	0	0	0	0	1	0	0	1
v tom: odmítnutím podle § 43 odst. 2/§ 75a odst. 1 o. s. ř.	0	0	0	0	0	0	1	1	2
zastavením	1	0	0	0	0	2	0	1	4
jinak	2	1	2	0	0	2	0	0	7
Nevyřízeno celkem	4	1	2	1	0	3	3	5	19
Nepravomocně vyřízené celkem	9	1	1	1	0	2	0	6	20
v tom: u soudu I. stupně	9	1	1	1	0	2	0	6	20

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVCm - Krajské soudy - rok 2010 - ze dne 21.4.2011

Údaje o délce řízení u vyřízených věcí zobrazuje následující graf. Velká část je opět ukončena mezi jedním a dvěma měsíci (20 věcí, tzn. 45 % vyřízených případů).

Obrázek 8: Krajské soudy rok 2010 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVCm - Krajské soudy - rok 2010 - ze dne 21.4.2011

V roce 2011 už nápad na krajské soudy strmě vzrostl o 80 % na celkových 97 nových návrhů. Nejvíce se řízením o EPR zabýval opět Městský soud v Praze (28 věcí, tzn. 29 % nápadu, meziroční nárůst o 75 %), dále Krajský soud v Hradci Králové (26 věcí, tzn. 27 % nápadu, meziroční nárůst o 85 %), Krajský soud v Českých Budějovicích (18 věcí, tzn. 19 % nápadu, meziroční nárůst na šestinásobek) a Krajský soud v Ostravě (17 věcí, tzn. 18 % nápadu, meziroční nárůst o 30 %). Krajské soudy vyřídily v tomto roce celkem 86 věcí z rejstříku EVCm, z toho vydaly 60 evropských platebních rozkazů, tedy se

zjednodušením 62 % celkového nápadu skončilo vydáním EPR. Dále podrobněji viz následující tabulka:

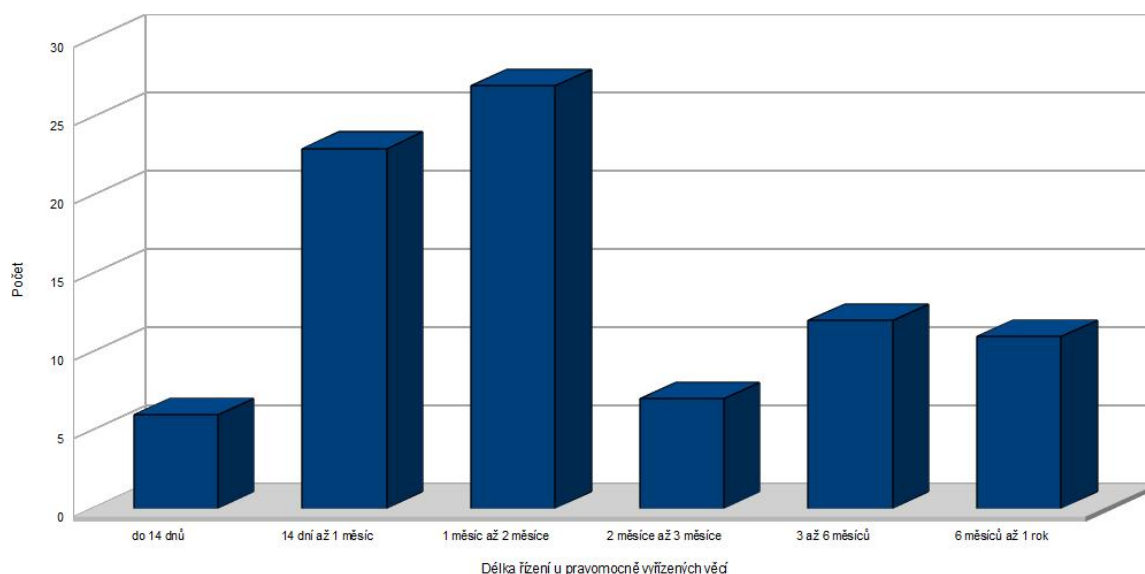
Obrázek 9: Krajské soudy rok 2011 - výkaz rejstříku EVCm

	Praha	StC	JC	ZC	SC	VC	JM	SM	Celkem
Celkem nový nápad	28	3	18	2	3	26	0	17	97
Celkem zapsáno do rejstříku	28	3	19	2	3	26	0	17	98
Nevyřízeno koncem minulého období	4	1	2	1	0	3	3	5	19
Obživio celkem	7	1	11	1	0	3	1	9	33
z toho:									
podán odpor	0	0	0	0	0	2	0	6	8
evropský platební rozkaz zrušen	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Vyřízeno celkem	17	3	15	1	2	25	3	20	86
evropským platebním rozkazem	13	1	10	0	0	22	1	13	60
rozsudkem	0	0	1	0	0	0	0	2	3
postoupením	0	0	0	1	0	2	0	1	4
v tom:									
odmítnutím podle § 43 odst. 2/§ 75a odst. 1 o. s. ř.	1	0	0	0	0	0	0	0	1
zastavením	0	0	0	0	0	0	0	2	2
zpětvzetím	1	0	0	0	0	0	1	2	4
jinak	2	2	4	0	2	1	1	0	12
Nevyřízeno celkem	22	2	16	3	1	7	1	11	63
Nepravomocně vyřízené celkem	6	1	3	0	0	8	0	10	28
v tom:									
u soudu I. stupně	6	1	3	0	0	8	0	10	28

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVCm - Krajské soudy - rok 2011 - ze dne 8. 1. 2012

Co se týče délky řízení u již vyřízených věcí, do statistik pomalu pronikají déle vyřizované případy (tento trend se bude v následujících letech posilovat, tudíž celkovou představu o skutečném rozložení délky vyřizování případů si bude možno učinit až po několika letech, kdy budou uzavřeny i ty nejdéle probíhající věci). Kumulativně je ze skončených věcí 29 (tzn. 34 %) vyřízeno do měsíce a 27 věcí (tzn. 31 %) mezi jedním a dvěma měsíci). Další údaje viz následující graf:

Obrázek 10: Krajské soudy rok 2011 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě výkazu CSLAV - Rejstřík EVCm - Krajské soudy - rok 2011 - ze dne 8. 1. 2012

U krajských soudů se mi dotazováním bohužel nepodařilo zjistit tak podrobné informace jako u okresních. Pro početnější nápad a tím rostoucí složitost zpracování odpovědí soudy poskytovaly spíše statistické údaje. Dále postupuji v pořadí od soudu s nejvyšším počtem návrhů po nejnižší.

Městský soud v Praze evidoval v roce 2009 patnáct návrhů,¹⁶⁶ v roce 2010 dvacet návrhů a v roce 2011 dvacet pět návrhů; s celkovým číslem 60 je tedy za celou dobu používání Nařízení nejvytíženějším krajským soudem. Správa soudu neposkytla bližší informace.

Krajský soud v Hradci Králové evidoval v roce 2009 tři návrhy na vydání EPR, jež zapisoval do rejstříku CmEPR. V roce 2010, již v samostatném rejstříku EVCm, bylo zapsáno 16 návrhů a v roce 2011 tamtéž 26 návrhů. Zajímavostí tohoto soudu je, že z celkových 45 návrhů podala 22 návrhů drůbežářská společnost z Litomyšle,¹⁶⁷ a to proti pravděpodobně mezi sebou spřízněným společností v Rumunsku, čtyřikrát česká společnost zabývající se hutním materiálem proti jediné společnosti v Německu, třikrát český účastník proti společnostem zabývajícím se kovovými konstrukcemi z Nizozemí. Z dalších případů jsem podle přehledu rejstříku odvodila žalované z Německa, Itálie, Španělska, Nizozemí, Slovenska, Polska, Velké Británie apod. Domnívám se, že se tedy jedná převážně o kupní smlouvy; některé případy jsou opět ze smlouvy o přepravě. Čísla ukazují slabinu mého výzkumu, neboť zde se naplno projevil fakt (jinde možná pro nedostatek údajů skrytý), že při tak malých počtech návrhů v České republice je k vyvozování závěrů nutno přistupovat se značnou opatrností. Několik společností, které se naučily s řízením zacházet, může hromadným podáváním návrhů posunout celou statistiku prudce nahoru, aniž by to nutně zobrazovalo širší povědomí a využívání řízení.

Krajský soud v Ostravě v roce 2009 evidoval 4 návrhy na vydání EPR. Všem vyhověl: jeden EPR nabyl již právní moci; proti dvěma byl podán odpor a soud v řízení doposud pokračuje; a proti poslednímu byl také podán odpor, ale řízení skončilo (neboť žalobce uvedl v příslušném formuláři, že nežádá o pokračování řízení v případě podání odporu). V roce 2010 došlo 13 návrhů; bylo vydáno 10 EPR, jednou návrh odmítnut, jednou řízení zastaveno a jednou ještě nerozhodnuto. V roce 2010 nebyl evidován žádný odpor. Za rok 2011 bylo doručeno 17 návrhů, v 11-ti případech řízení skončeno vydáním EPR s nabytím právní moci, ve dvou po podání odporu zastaveno řízení pro zpětvzetí, dále

---

¹⁶⁶ Čísla poskytnutá v odpovědích se od celkové statistiky mohou lišit, neboť v celkové statistice jsou zahrnuty i případné chybné zápisy apod.

¹⁶⁷ Mach Drůbež, a.s.

v jednom zastaveno z jiného důvodu, ve dvou po podání odporu rozhodl soud rozsudkem a jeden návrh nebyl v průběhu roku 2011 vyřízen. Vydání EPR se na tomto soudě týkalo nejvíce účastníků ze Slovenska a Rakouska, a poté dále z Itálie, Bulharska, Polska, Německa, Nizozemí a další (soud neuvádí, zda jsou tito zahraniční účastníci žalobci nebo žalovanými).

Krajský soud v Brně udává pro rok 2009 pět podaných návrhů, pro rok 2010 dvanáct a za rok 2011 třináct návrhů. Z toho v 15-ti případech (50 %) vyhověl vydáním EPR, dvakrát zastavil řízení pro zpětvzetí návrhu, jednou pro nezaplacení soudního poplatku, dvakrát postoupil jinému soudu a dvakrát návrh odmítl. Ostatní případy na vyřešení teprve čekají. Z 15-ti vydaných byl třikrát EPR zrušen a pro zpětvzetí věci bylo řízení zastaveno, jednou soud zrušil EPR a rozhodl rozsudkem pro zmeškání, dále ještě dvakrát EPR zrušil a dvakrát byl podán odpor (tudíž EPR nejspíše bude zrušen). To dohromady dává zhruba 25 % případů, kdy je řízení vyřízeno pravomocným EPR. Co se týče délky řízení, i zde platí, že pokud je EPR vydán, stane se tak nejčastěji zhruba za měsíc a půl až dva. Návrhy došly ve 13-ti případech ze Slovenska, ve třech z Německa, jednou z Polska a v 15-ti případech z České republiky – přičemž se doručovalo 4x do Rakouska, 2x na Slovensko, 2x do Nizozemí, 2x do Maďarska, 2x do Itálie a po jednom EPR do Lotyšska, Řecka, Rumunska a Lucemburska. Z 32 specifikovaných případů se jednalo v 27 věcech o nezaplacenou pohledávku z kupní smlouvy, ve třech o smlouvu o poskytování služeb, v jednom o smlouvu stavební a v jednom o smlouvu o převodu obchodního podílu. Na tomto soudu zapisují návrhy na vydání EPR do rejstříku Cm pod označením CmEvRo, jež si uchovává po celou dobu řízení. Pokud žalobci podají návrh podle § 174b OSŘ, potom jsou případy zapsány do rejstříku EVCm.

Krajský soud v Českých Budějovicích zaregistroval v roce 2010 tři návrhy a v roce 2011 devatenáct návrhů. Jednalo se zejména o země Itálie a Německo a byly vyřízeny zhruba ve lhůtě 1 měsíce. V roce 2010 byly vydány 3 EPR; z toho dva již pravomocné a jeden zrušen z důvodu nedoručení (již vyřízen pod agendou Cm). V roce 2011 byly vydány také všechny vyžádané EPR; z nich jeden je již pravomocný, 10 bylo zrušeno pro nedoručení a převedeno do běžného občanského soudního řízení a 8 nebylo vyřízeno. Co se týče důvodů stojících za využitím řízení o EPR, soud uvádí, že v deseti případech se jedná o (již u okresních soudů často jmenované) nezaplacení za provedení přepravy, dále v jednom případě o zaplacení náhrady škody a z ostatních nebylo při hledání odpovědi patrné, čeho přesně se týkají.

Krajský soud v Praze evidoval v roce 2010 čtyři případy a v roce 2011 tři. Dvakrát vydal EPR za měsíc, jednou jej však zrušil pro nedoručení. Jednou došlo k zpětvzetí návrhu, dvakrát soud věc vyřídil jinak a dvakrát věc není dosud dořešena.

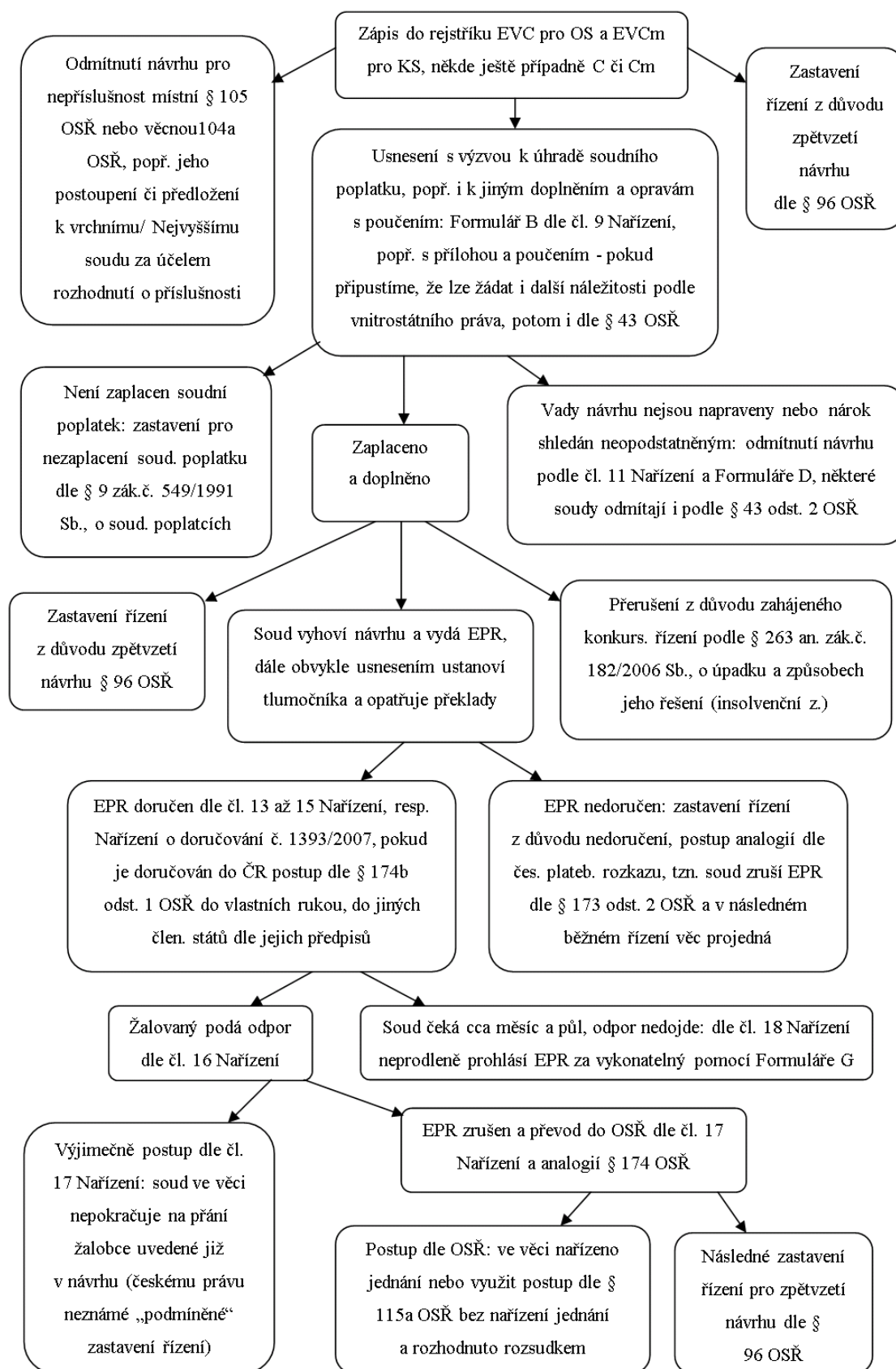
Krajský soud v Plzni zaznamenal v roce 2010 a v roce 2011 shodně po dvou návrzích. Ve všech případech šlo o obchodní vztahy s Německem, kde německý účastník byl v různých případech jak žalobcem, tak žalovaným. Jeden EPR byl vydán za měsíc a nabyl právní moci, jeden EPR vydán, ale nedoručen a pokračuje se v občanském soudním řízení, jeden návrh postoupen kvůli nepřislušnosti a o posledním návrhu se v době dotazu teprve rozhodovalo. Dvakrát se jednalo o plnění z kupní smlouvy a jednou ze smlouvy o dílo. Řízení se týkalo jak obchodních společností, tak i fyzických osob podnikajících. Částky se zde liší, neboť u krajských soudů není již výše omezena a Nařízení o EPR neobsahuje žádný maximální strop. V Plzni se soudilo o zhruba 8 tisíc EUR, 14 tisíc EUR, ale i o 127 tisíc EUR.

Krajský soud v Ústí nad Labem vydal celkem dva EPR, které jsou již pravomocné a přeshraniční prvek byl zosobněn účastníky německými.

4.4 Obvyklý postup českého soudu v řízení o EPR

Na závěr této kapitoly přikládám schéma nejběžnějšího postupu českého soudu, které se skládá z úkonů, jež se objevují vždy (např. zápis do rejstříku) nebo jsou alespoň časté. Některé uličky předpokládané Nařízením se příliš nevyskytují, proto zde nejsou zahrnuty (např. přezkum ve výjimečných případech nebo návrh na změnu EPR). Soud postupuje podle ustanovení Nařízení, která doplňuje o českou úpravu následujícím způsobem:

Obrázek 11: Schéma obvyklého postupu českého soudu v řízení o EPR

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Původně byla cílem této práce analýza platné právní úpravy evropského platebního rozkazu s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora Evropské unie. Protože se však evropský platební rozkaz používá teprve po tři roky, zpracovávání tématu se podle předpokladů potýkalo s potížemi vzhledem k dostupnosti zdrojů. To jej na jednu stranu činilo sice náročným, ale o to více aktuálním a zajímavým. Soudní dvůr Evropské unie ještě neměl příležitost se k výkladu nástroje vyslovit; a tudíž tento cíl musel být upraven. K naplnění jeho nového obsahu došlo podrobným rozbořem jediné zatím nezodpovězené předběžné otázky, a to především s ohledem na odůvodnění k jejímu položení, poznatky v odborné literatuře a českou aplikační praxi. Dále byla po rozsáhlé teoretické analýze úpravy evropského platebního rozkazu zaměřena pozornost na praxi českého soudnictví. Stejně jako na evropské, tak i zde na domácí úrovni se projevil nedostatek dostupné judikatury. Podařilo se mi však provést poměrně důkladný průzkum založený na údajích pocházejících ze statistických databází za celou Českou republiku a poté cíleným dotazováním na třicítku vybraných soudů. Cíle práce tak byly nakonec úspěšně naplněny; závěry uvádím v následujících odstavcích.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, patří mezi opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem. Do tohoto okruhu, nazývaného evropským civilním procesem, se vedle něj řadí ostatní předpisy určující především soudní příslušnost, rozhodné právo pro přeshraniční spory či pravidla pro uznání a výkon, a dále různá podpůrná opatření upravující dílčí otázky typu doručování či dokazování. Nařízení o EPR se však stalo nástrojem přelomovým z toho pohledu, že jako první zasadilo do vnitrostátních občanských soudních řádů zcela nové volitelné evropské řízení.

Nařízení už při své tvorbě vzbuzovalo obavy, a to jednak ze strany členských států prostřednictvím Rady a Evropského parlamentu, tak odborných komentátorů. Sporným bodem byla otázka dostatečného zabezpečení ochrany práva na spravedlivý proces, která nakonec vedla k vytvoření hybridu založeném na bezdůkazním řízení, s o něco více než formálním posouzením návrhu na vydání rozkazu, a k zakotvení minimálních standardů pro doručování. Ústřední válka se odehrála o možnost použití nové úpravy na všechny spory. Komise byla pro nedostatek kompetence nucena kapitulovat a navrhnout řízení jen

jako nástroj pro vymáhání nároků v přeshraničních případech. To přineslo velmi závažné systematické otázky jednak ohledně vymezení tohoto přeshraničního prvku, tak co se týče diskriminace v rámci jednoho státu mezi účastníky uplatňujícími své nároky v domácím a v evropském řízení. V současnosti se ukazuje problematická koordinace s vnitrostátním právním řádem.

Samotnou úpravu lze jen těžko označit jako dostatečně propracovanou. Ač se má jednat o jednotné a dodatečné řízení, je až zarážející, kolik prostoru pro působení ponechává občanským soudním řádům jednotlivých členských zemí. V těch zemích, kde například tak jako v České republice nebyla příliš věnována pozornost podrobnějším prováděcím předpisům, záleží v mnohých otázkách pouze na činnosti soudů, jak bude se spornými body řízení naloženo. Zkušenosti ukazují, že to vede k potenciálně velmi se odlišujícím výsledkům nejen mezi jednotlivými členskými státy, ale dokonce i uvnitř těchto států. Pokud tedy bylo cílem zavést řízení jednotné, nebyl dosud zdaleka dosažen.

Položená předběžná otázka k Soudnímu dvoru EU ve věci C-215/11 Szyrocka odhaluje nesrovnalosti ve výkladu ustanovení vztahujícímu se k posouzení návrhu z hlediska splnění podmínek. Nepanuje shoda v tom, které podmínky vnitrostátních řádů mají být použity k doplnění podmínek stanovených Nařízením a jak se má postupovat při nápravě jejich případných vad, zvláště když obsah formulářů na další podmínky nepamatuje. Dále není jednoznačně upraven úrok, o který může žalobce v řízení žádat, neboť ustanovení Nařízení jsou příliš vágní a formuláře používané v komunikaci mezi soudem a účastníky jim vnitřně odporují. Není zde také zcela přesvědčivě vyloučena možnost žádat tzv. otevřené úroky podle zásad vnitrostátního práva. Osobně bych se klonila ke zpřesnění úpravy v tom smyslu, aby úrok spočítal soud ke dni vydání a jeho konkrétní výši v rozkazu uvedl.

Mezi další otázky, které Nařízení upravuje velmi kuse, je převod řízení do běžného občanského soudního řízení v případě podání odporu. Tento převod znamená doslova útěk z relativní jednoty evropského řízení do lišících se vnitrostátních systémů a jeho praktické provedení není příliš domyšleno. Není zde především jasně stanoven předmět následného řízení, moment zahájení řízení pro účely lis pendens a další souvislosti.

Z českého pohledu visí otazníky také kolem některých ostatních bodů Nařízení. Kromě nejistot ohledně tzv. otevřených úroků či převodu do běžného občanského soudního řízení, se sem dá počítat například návrh částečného rozkazu soudem po schválení

žalobcem nebo jakési podmíněné zpětvzetí věci vyjádřené pro případ podání odporu již předběžně v návrhu.

Provedením praktického výzkumu byly zjištěny následující cenné poznatky. Podle dosavadních dat o počtu případů využívá nové evropské řízení nízký počet žalobců. Za dva předchozí roky bylo celkově v České republice podáno 569 návrhů. Přislíbem do budoucna je zjištění, že meziroční nárůst dosahoval 55-ti % u okresních a 80-ti % u krajských soudů. Nejvíce se evropským platebním rozkazem zabývaly soudy v Praze. Co se týče stran řízení, nejčastěji byl přeshraniční prvek dán účastníky ze Slovenska a Německa. Řízení bylo téměř výhradně využíváno obchodními společnostmi nebo fyzickými osobami podnikajícími, které se obvykle nechávají právně zastupovat; mezi spotřebiteli se zcela neujalo. K nejčastějším žalobním důvodům patřily nároky vyplývající z mezinárodní silniční dopravy, z kupních smluv a dále ze smluv o poskytování služeb. Ukázalo se, že tuto proceduru lze s úspěchem využívat také pro hromadné podávání návrhů např. bankami, ale i jinými společnostmi. Zahájené případy skončily pravomocným EPR zhruba ve 45-ti % případů. Další věci byly nezanedbatelně často zastavovány pro neuhrazení soudního poplatku, pro zpětvzetí, při problémech s doručováním a podobně. Nepodařilo se s jistotou zjistit, v kolika procentech byl proti vydanému EPR podán odpor; každopádně tato možnost je využívána. Soudy u vyřízených věcí nejčastěji ukončily řízení do dvou měsíců. I při různých průtazích s opravami či doručováním byla další skupina vyřízena během čtyř až šesti měsíců. Kompletní přehled o rozložení délky řízení bude však možno zjistit až po více letech používání toho nástroje.

Na úplný závěr bych přes shora uvedenou kritiku nového řízení chtěla zopakovat, že mu nelze upřít praktický potenciál ke zefektivnění vymáhání přeshraničních pohledávek. Předložené vzorové formuláře spolu s celou podporou Evropského soudního atlasu jsou jeho nespornou praktickou výhodou. Je také nutné zdůraznit značnou úlevu pro žalobce spočívající v tom, že již v rámci jednoho řízení je rozkaz automaticky prohlášen za vykonatelný. Poté může zažádat o jeho výkon v jiném členském státě bez dalšího mezitímního řízení. Při dostatečném právním povědomí, znalosti práce s počítačem a nabytí zručnosti opakovaným podáváním lze dosáhnout významného usnadnění vedení přeshraničního řízení. Pokud dojde k dodatečné úpravě či výkladu některých ustanovení Nařízení a jeho příloh, pak by v praxi nemělo nic stát v cestě k dalšímu nárůstu případů. Zde se zdá být jeho největší slabinou dosavadní nedostatečná publicita.

Seznam zdrojů

Monografie

- CRIFÒ, C. 2009. *Cross-border Enforcement of Debts in the European Union : Default Judgments, Summary Judgments and Orders for Payment*. Wolters Kluwer, 2009. 439 s. ISBN 978-90-411-2520-0.
- DE GROEVE, A., SNOECK, F., STORME, H. 2009. *Het Europees betalingsbevel en de geringe vorderingen*. Knops Publishing, 2009. 212 s. ISBN 978-9-4603-5028-3.
- ERVO, L., GRANS, M., JOKELA, A. 2009. *Europeanization of Procedural Law and the New Challenges to Fair Trial*. Groningen: Europa Law Publishing, 2009. 248 s. ISBN 978-90-8952-005-0.
- PAUKNEROVÁ, M. 2008. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 409 s. ISBN 978-80-7400-034-8.
- RECHBERGER, W. H., KODEK, G. E. 2001. *Orders for payment in the European Union. / Mahnverfahren in der Europäischen Union. / L'Injonction de Payer dans l'Union Européenne*. Dordrecht (The Netherlands): Kluwer Law International, 2001. 274 s. ISBN 90-411-1526-9.
- SIMON, P. 2009. *Evropské mezinárodní právo procesní*. In DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. 2009. *Občanský soudní řád II: komentář*. 1. vydání, 2. díl. Praha: C. H. Beck, 2009. 1776 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
- STORSKRUBB, E. 2008. *Civil Procedure and EU Law : A Policy Area Uncovered*. New York: Oxford University Press, 2008. 521 s. ISBN 978-0-19-953317-6.
- WINTEROVÁ, A., a kol. 2011. *Civilní právo procesní*. 6. akt. a dopl. vydání. Praha: Linde, 2011. 712 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

Články

- HORÁK, P., ZAVADILOVÁ, M. 2006. *Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu*. Právní rozhledy, 2006, č. 22, s. 803. [Staženo z ASPI]. [cit. 2011-9-27].
- SMOLÍK, P. 2009. *Řízení o vydání evropského platebního rozkazu*. Právní fórum, 2009, č. 12. [Staženo z ASPI]. [cit. 2011-9-27].
- SOJKA, P. 2010. *Európsky platobný rozkaz (s osobitným zameraním na slovenský civilný proces)*. Justičná revue, 62, 2010, č. 5, s. 655-674.
- SVOBODA, K. 2008. *Evropský platební rozkaz za dveřmi*. Právní rádce, 2008, č. 10, s. 30. [Staženo z ASPI]. [cit. 2011-9-27].
- WINTEROVÁ, A. 2008. *Civilní soudní řízení opět jinak*. Právní zpravodaj, 2008, č. 12, s. 14. [Staženo z ASPI]. [cit. 2011-9-27].

Právní předpisy a další dokumenty EU

- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Iwona Szyrocka v. Siger Technologie GmbH, C-215/11. [on-line]. [cit. 2011-12-11]. curia.europa.eu. (nebo Úřední věstník, C 219, 23. července 2011, s. 7).
- Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 30. 3. 2010. (Úřední věstník, 2010, C 83).
- Konsolidované znění Smlouvy o založení Evropského společenství ze dne 29. 12. 2006. (Úřední věstník, 2006, CS – C 321 E).

Vídeňský akční plán ze dne 3. 12. 1998 (Úřední věstník, 1999, C 19).

Zelená kniha. 2002. Green Paper on a European Order for Payment Procedure and on Measures to Simplify and Speed up Small Claims Litigation COM(2002) 746 final ze dne 20. prosince 2002.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu.

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

Rozhodnutí Rady ze dne 28. května 2001 o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000.

Nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech.

Rozhodnutí Komise 2008/541/ES ze dne 8. dubna 2008, kterým se mění rozhodnutí 2001/781/ES o vypracování příručky přijímajících subjektů a seznamu písemností, které mohou být doručovány podle nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (oznámeno pod číslem K(2008) 1259).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II).

Směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech.

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení.

Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem.

Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností.

České právní předpisy a usnesení ÚS

Usnesení Ústavního soudu ÚS 1862/09 ze dne 11. února 2010. [Staženo z ASPI]. [cit. 2011-11-20].

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

Szyrocka. 2011. [on-line]. [cit. 2011-12-11]. <http://www.minbuza.nl/ecer/hof-van-justitie/nieuwe-hofzaken-inclusief-verwijzingsuitspraak/2011/zaaknummer-201-300/c-215-11-szyrocka.html>.

Evropský soudní atlas ve věcech občanských. [on-line]. [cit. 2012-1-8]. http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_information_cs.htm.

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Statistický přehled soudních agend*, první část, 2010. [on-line]. [cit. 2012-1-8]. <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>.

Výkaz CSLAV *Rejstřík EVC – Počet věcí – Celkem: Okresní soudy pro rok 2010* (vypočteno 7. 1. 2011). [on-line]. [cit. 2012-1-9]. <http://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>.

Výkaz CSLAV *Rejstřík EVC – Počet věcí – Celkem: Okresní soudy pro rok 2011* (vypočteno 8. 1. 2012). [on-line]. [cit. 2012-1-9]. <http://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>.

Výkaz CSLAV *Rejstřík EVCm – počet - věcí: Krajské soudy pro rok 2010* (vypočteno 21. 4. 2011). [on-line]. [cit. 2012-1-9]. <http://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>.

Výkaz CSLAV *Rejstřík EVCm – počet - věcí: Krajské soudy pro rok 2011* (vypočteno 8. 1. 2012). [on-line]. [cit. 2012-1-9]. <http://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>.

Správní rozhodnutí soudů o poskytnutí informací dle zák. č. 106/1999 Sb.

Okresní soudy:

OS Praha 1, OS Praha 2, OS Praha 4, OS Praha 5, OS Praha 6, OS Praha 7, OS Praha 8, Městský soud v Brně, OS v Břeclavi, OS v Českých Budějovicích, OS ve Frýdku-Místku, OS v Chebu, OS v Jindřichově Hradci, OS v Karlových Varech, OS v Novém Jičíně, OS v Opavě, OS v Ostravě, OS v Pardubicích, OS v Prostějově, OS v Přerově a OS v Ústí nad Labem.

Krajské soudy:

Městský soud v Praze, KS v Brně, KS v Českých Budějovicích, KS v Hradci Králové, KS v Ostravě, KS v Plzni, KS v Praze a KS v Ústí nad Labem.

Seznam tabulek, grafů a schémat

Obrázek 1: Přehled pramenů evropského civilního procesu	8
Obrázek 2: Nejvýznačnější charakteristiky EPR.....	15
Obrázek 3: Okresní soudy rok 2010 - výkaz rejstříku EVC.....	67
Obrázek 4: Okresní soudy rok 2010 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí.....	67
Obrázek 5: Okresní soudy rok 2011 - výkaz rejstříku EVC.....	68
Obrázek 6: Okresní soudy rok 2011 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí.....	69
Obrázek 7: Krajské soudy rok 2010 - výkaz rejstříku EVCm.....	74
Obrázek 8: Krajské soudy rok 2010 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí.....	74
Obrázek 9: Krajské soudy rok 2011 - výkaz rejstříku EVCm.....	75
Obrázek 10: Krajské soudy rok 2011 - délka řízení u pravomocně vyřízených věcí	75
Obrázek 11: Schéma obvyklého postupu českého soudu v řízení o EPR	79

Seznam příloh

Příloha 1: Žádost o poskytnutí informace o využívání EPR na daném soudu

Příloha 2: Příklad obsažné dvoustránkové odpovědi OS pro Prahu 5

Příloha 3: Příklad obsažné odpovědi MS v Brně

Přílohy

Příloha 1: Žádost o poskytnutí informace o využívání EPR na daném soudu

Předmět: Žádost o poskytnutí informace

Dobrý den,

zdvořile žádám o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, o využívání institutu evropského platebního rozkazu na Vašem soudu.

Zvláště mne zajímá, kolik návrhů bylo na Vašem soudu podáno (ve kterém roce či celkem) a s jakým výsledkem. Tedy zda byl rozkaz vydán, zda byl doručen, zda byl proti němu podán odpor, zda se poté pokračovalo v občanském soudním řízení či zda bylo řízení zastaveno. Jak dlouho celé řízení trvalo? Bylo by možné dohledat také údaje, ze kterých zemí je o evropský platební rozkaz žádáno?

Informace žádám z důvodu psaní diplomové práce na toto téma.
Vaší odpovědi si velmi cením.

Předem děkuji a jsem s přátelským pozdravem
Zuzana Dřizgová, nar. xxx, bydlištěm xxx
Adresa pro doručování: xxx
Email: xxx
T.č.: xxx

Předmět: Doplnění žádosti o poskytnutí informace

Dobrý den,

mohli byste mi prosím také sdělit:
-kdo o EPR žádal, zda podnikatelé nebo běžní občané,
-čeho se návrh týkal, tedy jakých nároků.
Bylo by to velmi přínosné.

S pozdravem
Z. Dřizgová

Obvodní soud pro Prahu 5

nám. Kinských 5, 150 74 Praha 5, tel. 257 005 111

60 Spr 1742/2011

Zuzana Dřizgová
adr.pro doruč.
xxx

K žádosti o poskytnutí informací dle zák. č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění předpisů pozdějších, sděluji následující:

V r. 2010 bylo podáno 8 návrhů na vydání evropského platebního rozkazu
V r. 2011 (k datu 14.12.2011) evidujeme 24 návrhů na vydání evropského platebního rozkazu

Z toho:

- ve dvou případech zastaveno z důvodu zpětvzetí návrhu
- ve 2 případech věc postoupena z důvodu nepřisl.
- 12 věcí stále nevyřízeno, tj. co napadlo po 10.11.2011
- 1 případ zast. pro nezaplacení sop
- 14 x vydán EVPR, z toho 5 EVPR zrušeno pro nedoručení, v 1 případě podán odpor a následně řízení zastaveno
- 1 x odmítnuto – nedoplněny náležitosti

V Praze dne 15.prosince 2011

Mgr. Jana Humení
ředitelka správy soudu

Obvodní soud pro Prahu 5

nám. Kinských 5, 150 74 Praha 5, tel. 257 005 111

60 Spr 1742/2011

Zuzana Dřizgová
adr.pro doruč.
xxx

K žádosti ze dne 15.12.2011 sděluji následující:

1/ Evropský platební rozkaz byl vydán:

žalobce: žalovaný:

Slovensko ČR

ČR Rakouská republika

ČR Slovensko

ČR Španělsko

Německo ČR

ČR BDR

ČR Slovensko

ČR Velká Británie

ČR Slovensko

ČR Slovensko

ČR Nizozemsko

ČR Slovensko

Slovensko ČR

Polsko ČR

2/ zda se jednalo o podnikatele či běžné občany

- ve 12 případech se jednalo o právnické osoby

- v 1 případě žalobce: PO, žalovaný FO – podnikající

- v 1 případě žalobce: FO – podnikající, žalovaný PO

3/ čeho se návrh týkal:

- 5 případy smlouva o poskytování služeb

- 9 případů dopravní smlouva

V Praze dne 22. prosince 2011

Mgr. Jana Humení
ředitelka správy soudu

Příloha 3: Příklad obsažné odpovědi MS v Brně

Ke sp.zn. Spr 5049/2011

Dobrý den,

s ohledem na předchozí telefonní rozhovor uvádím, a to s odkazem na obsah zákona č. 106/1999 Sb., že v roce 2009 byl podán jeden návrh na vydání evropského platebního rozkazu. V roce 2010 šlo o 16 případů. V roce 2011 bylo prozatím podáno 17 návrhů na vydání evropského platebního rozkazu (EPR).

Co se týká způsobu vyřízení těchto návrhů, tak cca ve 2 případech bylo řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku (§ 9 zák. č. 549/1991 Sb.). Ve třech případech bylo rozhodnuto o místní nepříslušnosti § 105 o.s.ř. a věc postoupena k vyřízení příslušnému soudu. Ve třech případech byla nebo bude věc předložena Vrchnímu soudu v Olomouci za účelem rozhodnutí o věcné příslušnosti soudu 104a o.s.ř. V několika případech bylo řízení zastaveno pro zpětvzetí žaloby dle § 96 o.s.ř. V cca 4 případech následovaly výzvy na odstranění vad podání či doplnění údajů. Některá z řízení jsou také přerušena z důvodu zahájeného konkursního řízení,... Jinak je v ostatních případech postupováno podle příslušného nařízení, když po úhradě soudního poplatku jsou formuláře pravidelně žalovanému doručovány a pokud je podán odpor, je postupováno dle o.s.ř., tzn. např. je ve věci nařízeno jednání, nebo využit postup dle § 115a o.s.ř. a rozhodnuto rozsudkem (cca v 5ti případech). (Tak se postupuje i tehdy, je-li např. EPR zrušen pro jeho nedoručení).

Prozatím nebylo ani v jednom z případů postupováno tak, že by soud po podání odporu do vydaného EPR ve věci nepokračoval na přání žalobce (čl. 17 nařízení). Přibližně tedy v polovině z věcí, které napadly ke zdejšímu soudu, byl EPR vydán (nebo jsou činěny úkony, aby mohl být vydán, tj. žalobce byl vyzván k úhradě soudních poplatků, jsou pořizovány překlady). Řízení pak byla vydáním a doručením EVP skončena v cca 10 případech nebo pro nedoručení evropského platebního rozkazu či pro podání odporu dále pokračují.

Jednoznačně nejvíce návrhů na vydání EPR je ze Slovenska, když žalovaným je subjekt na území ČR. Ovšem například pro sjednanou prorogaci, aplikaci práva ČR,... byl podán návrh i např. českým žalobcem proti žalovanému se sídlem ve Slovinsku, když zdejší soud je místně příslušným. Dále bylo žalováno (opět s přihlédnutím k pravomoci a příslušnosti zdejšího soudu), když žalovaným byl subjekt z Francie.

Ponejvíce je pak žalováno z přepravních smluv (CMR – vyhl. č. 11/1975 Sb.) podnikateli, ať již fyzickými či právnickými osobami, a to i bez právního zastoupení. Žaloby znějí pravidelně na úhradu částek v intervalu 350 Eur – 3500,- Eur. Podávány jsou i z důvodu dodaného a neuhrazeného zboží (kupní smlouvy).

Byť délka soudních řízení i v těchto věcech je závislá na mnoha faktorech, tak za předpokladu provedené úhrady soudního poplatku ze strany žalobce na výzvu soudu (bez ní nebylo nikdy předem nic uhrazeno) a bez nutnosti pořizovat překlady je EVP vydán v řádu měsíců.

Městský soud v Brně
Mgr. Milan Jakubiček
pověřený místopředseda C-úseku